

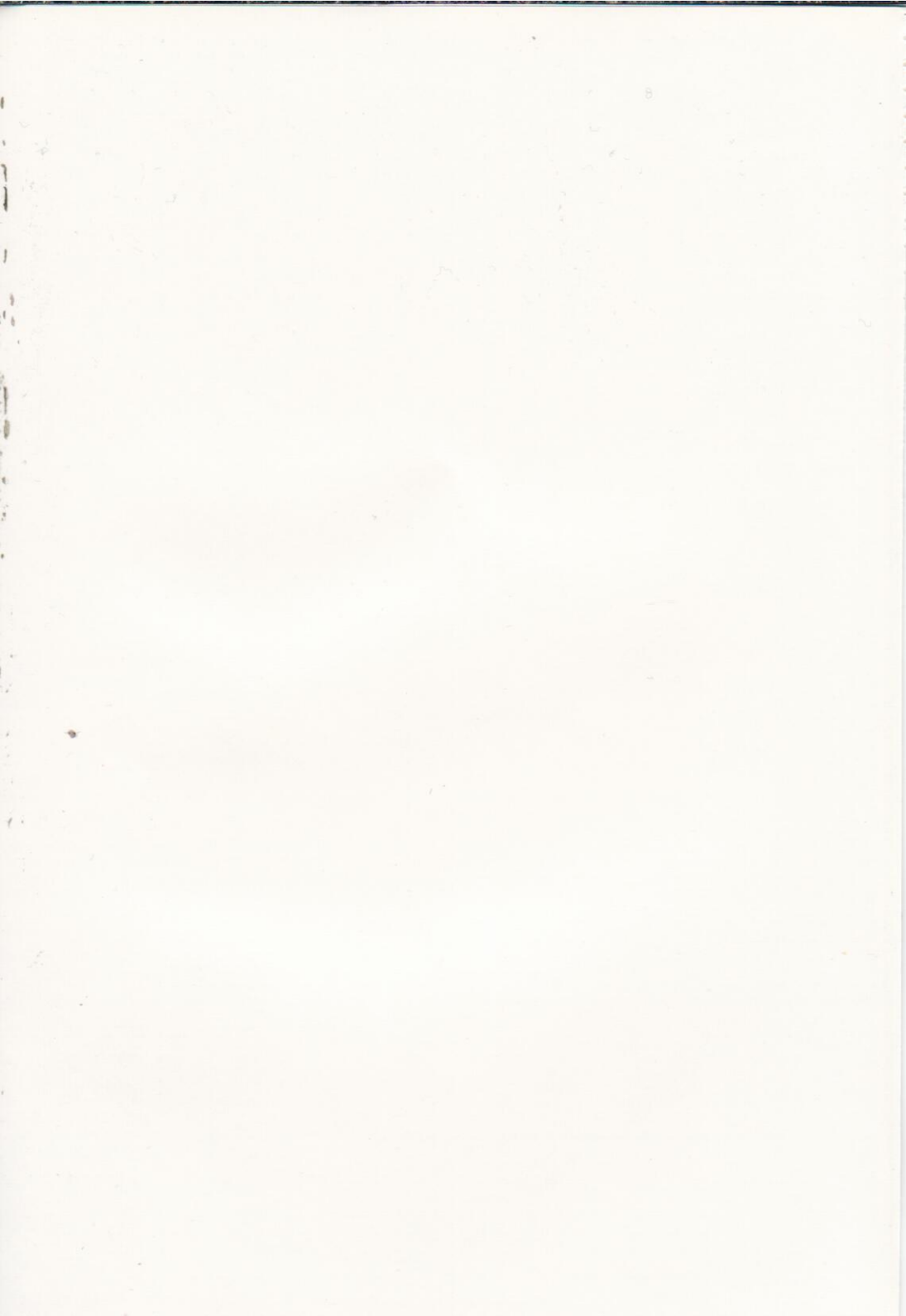

VOETBALFEDERATIE VLAANDEREN

kansen creëren om te scoren

RAF WILLEMS

DE VLIEGENDE KEEPER

RAF WILLEMS

KANSEN CREËREN OM TE SCOREN

VOETBALFEDERATIE VLAANDEREN - DE VLIEGENDE KEEPER

VERANTWOORDING

Beelden: Voetbalfederatie Vlaanderen, bc

Teksten: Raf Willems

Coverontwerp: De Vliegende Keeper

Opmaak boek: De Vliegende Keeper

(c) Uitgeverij De Vliegende Keeper, Noorderwijk, 2014

Uitgeversprefix 978 90 821 886

ISBN 978 90 821 8861 5

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of worden openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke (elektronische of mechanische) wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of auteur.

Voor alle
sportende
kinderen

Voor alle
sportende
kinderen

INHOUD

Woord vooraf.....	10
Ten geleide	18
Panathonverklaring	20
1 Voetballen en hoe het graag te doen	24
2 Voetballen en de ontwikkeling van talent.....	40
3 Voetballen en wedstrijden op maat spelen	56
4 Voldoende voetballen tijdens de wedstrijd.....	72
5 Voetballen en trainen op een leuke en leerrijke manier	88
6 Voetballen in een krachtige leeromgeving.....	100
7 Voetballen met de steun van de ouders.....	112
8 Voetballen in een veilige en gezonde omgeving	124
9 Voetballen, winnen en verliezen.....	136
De 15 sleutels van het hervormde jeugdvoetbal.....	148
Nawoord	164

WOORD VOORAF KWALITEITSVOL JEUGDVOETBAL

PHILIPPE
MUYTERS

Kinderen kansen geven is een cruciale maatschappelijke taak op weg naar een betere samenleving. Ook de sport heeft hier een belangrijke rol in. Ik ben blij dat de Voetbalfederatie Vlaanderen deze kans met beide handen aangrijpt.

Voetbal heeft als een van de meest beoefende sporten in Vlaanderen immers een belangrijke voorbeeldfunctie. 'Kansen geven aan kinderen' is een rode draad in haar vernieuwde visie op het jeugdvoetbal.

Mijn eigen sportbeleid focust op thema's als 'een sportbeleid op maat', 'een optimale omgeving voor talentontwikkeling', 'gezond en ethisch sporten'... Het doet goed om te zien dat deze beleidsthema's weerpiegeld worden in de negen hoofdstukken van dit boek. Door de Panathlonverklaring als inspiratiebron te gebruiken, onderschrijft de VFV het belang dat zij hecht aan ethiek in de sport. En met een hoofdstuk rond een veilige en gezonde omgeving krijgt ook gezond sporten de nodige aandacht. De onderwerpen sluiten aan bij verschillende principes die ik in het nieuwe decreet 'Gezond en Ethisch Sporten' heb opgenomen.

De motorische ontwikkeling van onze kinderen vind ik erg belangrijk. Daarom heb ik het project Multimove voor Kinderen laten uitwerken. Een breed bewegingsaanbod

VOOR DE TOEKOMST

zorgt ervoor dat ieder kind zich optimaal kan ontwikkelen in alle twaalf fundamentele bewegingsvaardigheden. De bedoeling is onder meer dat kinderen plezier beleven terwijl ze op kwaliteitsvolle manier leren bewegen. Het bewustmaken van de ouders krijgt hier ook extra aandacht. De VFV stapte in de experimentele fase mee in dit project en integreert verschillende thema's in haar vernieuwde visie op het jeugdbeleid.

De keuze om winnen en verliezen als laatste onderwerp te behandelen, is een strategisch sterke zet. Want hoewel leren winnen en kunnen verliezen erg belangrijk zijn in de sport en dus absoluut een plaats hebben in het totale verhaal, is het de individuele ontwikkeling van onze jongeren die absoluut op de eerste plaats komt.

Ik wens iedereen veel lees- en voetbalplezier toe. Ik hoop dat iedereen die bij het voetbal betrokken is, deze nieuwe visie mee uitdraagt. Zodat we stap voor stap kunnen bouwen aan een kwaliteitsvol jeugdvoetbal dat klaar is voor de toekomst.

Met sportieve groeten,

Philippe Muyters
Vlaams minister van Sport

STEVEN
MAERTENS

WOORD VOORAF JEUGDVOETBAL OP MAAT

STEVEN
MARTENS

In sport, en zeker in spelsporten zoals voetbal, denken we als deelnemer of supporter vanzelfsprekend aan het winnen van het 'matchke' waar we bij betrokken zijn. En dat winnen (en verliezen) maakt het net zo aantrekkelijk! Maar daarnaast zijn er zoveel andere aspecten die sport tof en nuttig maken: gezond zijn en blijven, genieten van het zich uitleven in groep, je ontwikkelen als persoon, plezier hebben in het aanmoedigen van anderen ... om er maar enkele op te noemen.

Eind 2011 lanceerden we binnen de KBVB de visie 'groeien en winnen' voor het Belgisch voetbal. Hiermee gaven we aan dat het ons als overkoepelend organisator van het voetbal in België zowel gaat om de top als om de basis, om het opleiden en kansen geven aan getalenteerde voetballers, maar ook om het sociale en recreatieve aspect van onze sport.

Voetbal is een sport die zich makkelijk laat organiseren. Een bal, twee ploegjes, een zelf gemarkeerd doel, een speelveld en 'hop', we kunnen beginnen. Fantastisch toch!

Vroeger gebeurde zo'n organisatie bij jongeren vaker dan nu op een spontane manier. Ook nu wordt de speelplaats, de tuin of het strand nog vaak gebruikt als 'speelveld'. Maar toch is in onze maatschappij anno 2014 het georganiseerd en begeleid sporten almaar meer een tendens. Ouders verwachten gediplomeerde trainers, een veilige speelomgeving, een pedagogische en doelgerichte aanpak, een moderne infrastructuur én ook nog genoeg fun en plezier voor alle kinderen. Voorwaar geen evidente opdracht voor de voetbalclubs en -begeleiders.

Alle beginnende jongeren hebben een droom. Velen zien zichzelf later scoren op tv of zien de fans al voor hen juichen in een vol stadion. En sommige ouders dromen mee... Een minderheid zal die droom ook effectief realiseren. De top is voor weinigen weggelegd.

Kinderen beginnen vaak heel jong te sporten. Hun kleine gestalte, beperkte kracht en motoriek die nog volop in ontwikkeling is, veronderstelt dan aangepaste oefenstof en materiaal. Dat vinden we allen vanzelfsprekend als het om oefenvormen gaat. Maar competitievormen maken ook onlosmakelijk deel

VAN HET KIND

uit van deze opleiding en vorming. Competitie is het omzetten in de praktijk van fysieke en technische vaardigheden in de 'echte' context van het eigenlijke (voetbal)spel.

Als voormalig sportief directeur in een andere balsport ben ik altijd gepassioneerd geweest door de ontwikkeling en opleiding van jongeren. Als CEO van de KBVB ben ik daarom fier en opgetogen met de realisaties van alle betrokkenen en medewerkers binnen de Vlaamse Vleugel (VfV). Zij zijn er in geslaagd om het competitieformat zodanig aan te passen dat het tegemoet komt aan heel veel verschillende facetten van opleiding. Bovendien zijn zij komen aandragen met een heleboel oplossingen voor de praktische uitdagingen (en weerstanden) die hieraan verbonden zijn. Ik heb een soortgelijk 'change'-proces begeleid in competitieformats in het tennis in twee verschillende landen en denk te weten waarover ik spreek.

Met de voorliggende competitiehervorming wordt tegemoet gekomen aan een optimalere technisch-tactische vorming van de beste talenten. Tevens zijn deze structuren beter aangepast aan het (tragere) ontwikkelingstempo van de grote massa kinderen 'met net dat tikkeltje minder talent'. Ook zij komen aan de bak, krijgen de kans om zich te ontplooiën.

Hierdoor zal het voetbal, dat al de grootste sportbeweging in ons land is, nog verder 'groeien'. Meer kinderen krijgen kansen om langer mee te doen in een omgeving die voor hen haalbaar is en bij hen past. Minder spelers zullen vroegtijdig stoppen.

En onze beste talenten...? Die worden nog vaardiger en zullen nog beter worden voorbereid op de almaar stijgende eisen van het topvoetbal. Zo kunnen we met onze beste spelers in onze beste ploegen ook blijven 'winnen' op lange termijn.

En dat vinden we als supporter dan weer allemaal geweldig, toch?!

Steven Martens
CEO KBVB

STEVEN
MARTENS

WOORD VOORAF SJOTTEN MET BETOVERENDE

JOHAN
TIMMERMANS

'De speler staat centraal.' Het is een van de belangrijkste stellingen die wij vanuit de Voetbalfederatie Vlaanderen in onze opleidingsvisie poneren. Wat betekent nu eigenlijk 'centraal' op een voetbalveld en vooral: hoe pakken we dat concreet aan? Dit boek heeft als doel om onze filosofie op een aangename en toegankelijke manier uit de doeken te doen, zodat zowel 'voetbaldieren' als 'voetballeken' het meteen begrijpen. Sterker nog, in de hoop - stiekem de verwachting - dat de lezer er effectief iets aan heeft. Kant-en-klaar, om mee te nemen naar het voetbalveld.

En waarom niet meenemen naar school, naar huis, naar de jeugdbeweging? Want jeugdvoetbal is meer dan een aantal spelers die met en tegen elkaar een matchke spelen en zoveel mogelijk doelpunten trachten te maken. Jeugdvoetbal is meer dan draaien, kappen en afwerken. Jeugdvoetbal is een perfecte aanvulling op onderwijs, op opvoeding en op de zelfontplooiing. Jeugdvoetbal is een levensschool: zowel voor de spelers als voor de begeleiders.

Wat zorgt ervoor dat een jeugdopleider uiteindelijk een goede jeugdopleider wordt? Is het de manier waarop hij/zij aan een speler de Zidane-beweging demonstreert, bij voorkeur tot in de perfectie? Is het de kunst om de juiste spelers op de juiste plaats te zetten en dan ook nog eens op het juiste moment? Of is het een aangeboren tactisch spelinzicht? Wellicht een beetje van dat alles. Maar helaas, zelfs als je dat allemaal hebt, dan nóg kom je er niet (denken wij).

We zijn van mening dat een portie pedagogische principes, een concrete didactische aanpak en een basisinzicht in de sociaal-emotionele ontwikkelingsfasen van het opgroeiende kind minstens even belangrijk zijn. Een goede jeugdopleider is in de eerste plaats een goed mens. Een enthousiasteling ook die weet hoe je de taal van de kinderen spreekt. Die hen motiveert, stuurt, corrigeert. Iemand die ook bijspringt waar nodig, op en naast het veld. En bovenal iemand die het menselijke laat primeren boven het resultaat.

'Allemaal goed en wel, maar dat is echt niet zo evident.' Ik hoor het u tot hier denken, en terecht. Maar als we allen gewoon ons

GLIMLACH OP HET GEZICHT

uiterste best doen om een leerrijke en aangename voetbalomgeving voor onze spelers te creëren, zijn we al meer dan op de goede weg. Van onze kant trachten wij ons steentje bij te dragen door, in samenwerking met de Vlaamse Trainersschool, veel en laagdrempelige trainersopleidingen te organiseren. Als je zelf nog niet actief bent als jeugdopleider, wil ik u van harte aanraden om het boek te lezen ... en wie weet zet u dan zelf ook de stap naar het veld.

In ons VFV-beleidsplan 2013-2016 hebben we heel wat doelstellingen opgenomen die rechtstreeks ten goede komen van de jeugdvoetballer. De Panathlonverklaring is voor ons een kapstok waaraan we onze ideeën over het jeugdvoetbal ophangen. En de KBVB-opleidingsvisie is een prachtige handleiding die wij ook vanuit de VFV graag in de praktijk toepassen en verspreiden. Als je deze ingrediënten optelt en er een leesbaar verhaal van maakt, kom je tot dit verhelderend boek: een verhaal over en door het jeugdvoetbal, waarbij we de brug slaan tussen onze filosofie en de grootse hervorming van het jeugdvoetbal anno 2014. Een verhaal waarbij eerst de club het woord krijgt en dan pas de federatie. Een verhaal dat als doel heeft om te prikkelen, om er de zaken uit te halen die je zelf interessant vindt. Om bij te leren over jeugdvoetbal, maar ook over jeugd die niet voetbalt. De federatie is maar een kleine schakel in dit hele proces. Het zijn vooral de clubmensen die het (moeten) doen. Ik wil daarom van de gelegenheid gebruikmaken om de duizenden vrijwilligers die hun tijd, energie en engagement belangeloos in de jeugdwerking steken, van harte te bedanken. Een welgemeende chapeau! En uiteindelijk brengen we dit verhaal om exact dezelfde reden. Om ervoor te zorgen we onze voetballende jeugd alle kansen geven om morgen graag te blijven doen wat ze vandaag graag doen: sjotten met een betoverende glimlach op hun gezicht.

Johan Timmermans
Voorzitter Voetbalfederatie Vlaanderen

WOORD VOORAF KWALITEIT STAAT CENTRAAL

HUGO
SCHOUKENS

Inspireren, stimuleren, ondersteunen en waarderen van de voetbalclub/vereniging en in het bijzonder van haar jeugdopleiding is de voornaamste reden van bestaan van Double PASS.

Onze uiteindelijke doelstelling is om 'samen' met de Voetbalfederatie Vlaanderen en haar voetbalclubs/verenigingen 'meer, betere spelers' op te leiden in de breedste zin van het woord. Het is een Double PASS die wij graag spelen omdat beide visies inzake talentontwikkeling en voetbalclub/verenigingsondersteuning parallel lopen.

Net zoals 'Scoren met jeugd' van Double PASS is dit boek 'Kansen creëren om te scoren' een bron van inspiratie om de kwaliteit in de jeugdopleiding en de voetbalclub/vereniging opnieuw naar een volgend en hoger niveau te tillen.

Jeugdopleiding en de voetbalclub/vereniging zijn de belangrijkste bouwstenen van een succesvolle (voetbal)maatschappij; namelijk opleiden en ontwikkelen tot volwaardige profvoetballers, misschien zelfs Rode Duivel, maar ook tot gelukkige jongeren met waarden en normen is de kernactiviteit van onze voetbalclubs/verenigingen. Zij realiseren door talentontwikkeling niet alleen economisch maar ook vooral sociaal kapitaal. De voetbalclub/vereniging is naast het gezin en de school het derde

opvoedingscircuit van de jongere en dient dus op een duurzame wijze bijzondere aandacht en ondersteuning te blijven krijgen.

De Facultatieve opdracht jeugdsport van de Vlaamse Overheid geeft de Voetbalfederatie Vlaanderen de mogelijkheid om via het Foot PASS project de kwaliteit van de jeugdwerking te meten, te verbeteren en zodoende te verhogen. Sinds 2010 werd dit project succesvol geïmplementeerd; ondertussen namen al meer dan 400 Vlaamse clubs op de verschillende niveaus (regionaal, provinciaal, interprovinciaal en Elite) deel. Ook bij de indeling van de jeugdcompetities levert het objectief meten van de graad van de kwaliteit van de jeugdwerking voortaan een belangrijke bijdrage.

Kwaliteit verhogen staat al meerdere jaren centraal in de uitvoering van het macro-, meso- en microniveau jeugdbeleid. Wij zijn er dan ook van overtuigd dat een duurzaam engagement van alle betrokkenen garant zal staan voor de verdere groei van het Vlaams, Belgisch voetbal en een bloeiende samenleving.

Hugo Schoukens
CEO Double PASS

'Together for more better players'

HUGO SCHOUKENS

TEN GELEIDE EEN DROOM VAN FUN,

BOB BROWAEYS

Ik ben fier dit boek aan u voor te stellen. Hiermee vertellen we het verhaal van de nieuwe visie van de Voetbalfederatie Vlaanderen op de opleiding van onze jongeren om zo ook beter de hervorming van de jeugdcompetitie aan jeugdtrainers, bestuursleden, ouders en zelfs spelers te duiden.

We poneren zowel een ambitieuze als sociale doelstelling. Enerzijds willen we getalenteerde spelers opleiden tot de Rode Duivels van morgen. Anderzijds geloven we in het 'voetballen voor en met allen'. De 'homo ludens' geldt als onze basisregel. Ooit schreef de Nederlandse filosoof Johan Huizinga over de cultuur van het spel, over de mens die zonder spel niet zou bestaan, over de spelende mens kortom. Dat 'spelende kind' hebben wij voor ogen. We doen het vanuit de principes van de Panathlonverklaring - lees hierover meer in het boek - die vertrekt vanuit de notie 'respect'. Respect voor zowel het kind als voor het voetbalspel. Ik herhaal graag: het spel. Met dit boek willen we mensen raken en begeistere. Niet alleen jongeren, maar ook ouders, trainers en bestuursleden. Het is een boek voor iedereen die zich bekommert om de kwaliteit van het voetbal.

We engageerden voetbalboekenschrijver Raf Willems voor een reis. Een reis door het Vlaamse voetballandschap, van het Maasland tot de Westhoek. Hij bezocht een tiental 'modelclubs', van derde klasse tot vierde provinciale, en praatte er met medewerkers van het eerste uur en begeleiders die waken over de jeugdopleiding in onze voetbalverenigingen. Naast zijn gesprekken met de 'praktijk-mensen' luisterde hij uitvoerig naar de sporttechnische medewerkers van de Voetbalfederatie Vlaanderen die elke dag de verschillende aspecten binnen het jeugdvoetbal bestuderen en hun kennis aan onze clubs doorgeven. Daarom bedachten we bij elk thema een abc'tje van 'things-to-do'.

In deze bundel komt onze opleidingsvisie in elk hoofdstuk terug: Fun & Formation. Plezier & Opleiding. Tijdens een studiedag over 'Ethiek in de sport' voegde professor Kristine De Martelaer, voorzitter van het Internationaal Centrum Ethiek in de Sport (ICES), er nog een derde 'F' aan toe: die van 'Freedom'. De vrijheid, met

FORMATION & FREEDOM

andere woorden. Laat het kind zich ontwikkelen vanuit die vrijheid: de vrijheid om te kiezen en die geldt ook voor de club. Op het laagste niveau kan men evenveel plezier aan het voetbal beleven. Daarom geloven we ook in de opbouw van een 'voetbalgemeenschap', een 'community' zoals men dat in het Engels zo mooi noemt. Waarbij ook de ouders en de vrijwilligers zich goed voelen, we timmeren aan de voetbalvereniging van de toekomst die ook meer een buurt- en welzijns karakter - lees dus 'a community' - zal krijgen.

Vanuit onze filosofie roeien we ook tegen de stroom in. We leiden op vanuit het principe van zowel de technische vaardigheid als de volledige lichamelijke en mentale inzet. Daar ligt de grens en die willen we niet overschrijden. We kiezen voor fair play en kanten ons scherp tegen de zogenaamde 'professionele fout'. We noemen dat de mentaliteit van 'pseudoprofs'. Je bent een 'voorbeeldprof' als je probeert te winnen op basis van je kwaliteiten en met respect voor de waarden van het voetbal: je niet laten vallen, geen 'kaart pakken', geen professionele fout. Probeer de wedstrijd naar je hand te zetten vanuit je voetbalkunst en je inzet, zonder de reglementen te overtreden. De omgeving van een voetbalveld moet een zodanig fairplaygehalte uitstralen dat het zelfs voor de scheidsrechter een aangename dag wordt. Met name: genieten van het pure voetbal van de kinderen. Dit vormt onze intentie, het is een kwestie van ethiek. De eerste stap in een lang proces waarbij we de jeugd een mooie ontwikkeling schenken. De top kan niet zonder de basis. En we houden steeds in het achterhoofd: de creatie van de Rode Duivels van morgen. Daarom brengen we dit boek op het gepaste moment uit: net voor de wereldbeker in Brazilië. Ik herhaal: de Voetbalfederatie Vlaanderen heeft een droom, het is de droom van 'het spelende kind', 'het voetballende kind'. Fun, Formation, Freedom. Daar gaat het om in 'Kansen creëren om te scoren'.

Veel leesplezier,

Bob Browaeys

sporttechnisch coördinator VFFV en nationaal jeugdtrainer U16

PANATHLONVERKLARING 'ETHIEK IN DE JEUGDSPOORT'

Met deze verklaring gaan we de verbintenis aan om, over de discussie heen, heldere gedragsregels vast te leggen bij het nastreven van de positieve waarden in de jeugdsport.

We verklaren dat:

1 we de positieve waarden in de jeugdsport actiever, met volgehouden inspanning en met goede planning zullen nastreven.

Op het vlak van training en competitie zullen we op evenwichtige manier vier hoofddoelen nastreven:

de ontwikkeling van de motorische (technische en tactische) vaardigheid, een gezonde en veilige competitieve stijl, een positief zelfbeeld en goede sociale vaardigheden. Hierbij zullen we ons laten leiden door de noden van het kind.

We geloven dat de drang om uit te blinken en te winnen, succes en plezier net als mislukking en frustratie te ervaren, integrerend deel uitmaken van de competitiesport. We zullen kinderen de kans geven zich dit eigen te maken en het te integreren (binnen de structuur, de regels en de beperkingen van het spel) in hun prestatie en we zullen hen helpen hun emoties te beheersen.

We zullen speciale aandacht schenken aan de leiding en opleiding van kinderen aan de hand van modellen die de ethische en humanistische principes in het algemeen en de fair play in de sport in het bijzonder naar waarde schatten.

We zullen ervoor zorgen dat kinderen betrokken worden bij het besluitvormingsproces in hun sport.

2 We zullen onze inspanningen voortzetten om alle vormen van discriminatie uit de jeugdsport te bannen. Dit heeft te maken met het fundamentele ethische principe van gelijkheid, dat sociale rechtvaardigheid en gelijke verdeling van de mogelijkheden vereist. Laatbloeiërs, gehandicapten en minder getalenteerde kinderen zullen dezelfde kansen krijgen om aan sport te doen en zullen dezelfde professionele begeleiding krijgen die ter beschikking staat van vroegmatu-

valide en meer getalenteerde kinderen zonder onderscheid van geslacht, ras of cultuur.

3 We erkennen en aanvaarden het feit dat sport ook negatieve effecten kan veroorzaken en dat er preventieve en curatieve maatregelen nodig zijn om kinderen te beschermen.

We zullen de psychische en fysieke gezondheid van kinderen maximaal bevorderen door ons in te spannen om bedrog, doping, misbruik en uitbuiting tegen te gaan en de kinderen te helpen mogelijke negatieve effecten ervan te overwinnen.

We aanvaarden dat het belang van de sociale omgeving van het kind en het motiverende klimaat nog steeds onderschat worden. Daarom zullen we een gedragscode ontwikkelen, aanvaarden en toepassen met klaar vastgelegde verantwoordelijkheden voor allen die betrokken zijn bij het netwerk rond de jeugdsport: sportorganisaties, sportleiders, ouders, opvoeders, trainers, sportmanagers, sportbesturen, artsen, kinesisten, diëtisten, psychologen, topatleten, de kinderen zelf...

We raden sterk aan dat ernstig wordt overwogen om organen te creëren op de gepaste niveaus om deze code op te volgen.

We steunen systemen ter registratie en accreditatie voor trainers en coaches.

4 We verwelkomen de steun van sponsors en de media, maar we geloven dat die steun in overeenstemming moet zijn met de hoofddoelstellingen van de jeugdsport.

We verwelkomen sponsoring van organisaties en bedrijven alleen wanneer dit niet botst met het pedagogische proces, de ethische basis van de sport en

de hoofddoelstellingen van de jeugdsport.

We geloven dat het niet alleen de functie van de media is om reactief te zijn, dit betekent een spiegel te zijn van de problemen van onze maatschappij, maar ook proactief, dit betekent stimulerend, opvoedend en vernieuwend.

5 Daarom onderschrijven we formeel het *Panathlon Charter over de Rechten van het Kind in de Sport*.

Alle kinderen hebben het recht

- › sport te beoefenen
- › zich te vermaken en te spelen
- › in een gezonde omgeving te leven
- › waardig behandeld te worden
- › getraind en begeleid te worden door competente mensen
- › deel te nemen aan training die aangepast is aan hun leeftijd, individueel ritme en mogelijkheden
- › zich te meten met kinderen van hetzelfde niveau in een aangepaste competitie
- › in veilige omstandigheden aan sport te doen
- › te rusten
- › de kans te krijgen kampioen te worden, of het niet te worden

Dit alles kan alleen worden bereikt wanneer regeringen, sportfederaties, sportagentschappen, bedrijven voor sportartikelen, media, zakenwereld, sportwetenschappers, sportmanagers, trainers, ouders en de kinderen zelf deze verklaring onderschrijven.

Gent, 24 September 2004

COPYRIGHT CHARTER: SERVICE DES LOISIRS DE LA JEUNESSE, (D.I.P.) GENÈVE -
COPYRIGHT DECLARATION: PANATHLON INTERNATIONAL

HOOFDSTUK 1 VOETBALLEN EN HOE HET GRAAG TE DOEN

**PHILIPPE
PAQUAY**

Administrateur-generaal
Bloso

Voetbal is een levenswijze die op jonge leeftijd start, waarbij:
de (voet)bal het middel is;
de teamspirit de uitdaging vormt;
het verbeteren van de voetbaltechniek de doelstelling uitmaakt;
en omgaan met winst en verlies de ultieme levensles wordt.

Het verhaal van Eendracht Maasmechelen

Op vijfhonderd meter van elkaar hadden ze hun gammele stadionnetjes, de gedurende decennia kibbelende burens Cercel en Verbroedering Maasmechelen. De voetbalvetes gingen op en neer tussen 'die van 't dorp en die van de bos (*de bozzjeng*)' en de clubs joeden evengoed tussen vierde provinciale en derde nationale.

In 2013 zegevierde het gezond verstand en verwierf Mechelen-aan-de-Maas met zijn 38.000 inwoners op de grens met Nederland eindelijk enige voetbalstabiliteit: Eendracht Mechelen aan de Maas was een feit. Tijdens de jaarlijkse carnavalsoptocht kreeg de fusieclub haar vuurdoop in de aanwezigheid van 40.000 stoeters. Dag op dag een jaar later praat ik met Guy Beckers in een plaatselijke taverne, weg van het gemaskerde gewoel. De onderwijzer geeft les in de basisschool Proosterbos op een steenworp van zowel Cercel als Verbroedering en gaf, samen met een twintigtal gelijkgestemden, vorm aan het succesvolle samenwerkingsverband. Hij roept de herinnering op: 'We deelden duizenden flyers uit en verkleedden ons in groen-wit (Verbroedering), groen-zwart (Cercel) én lichtblauw-donkerblauw (het nieuwe Eendracht, naar de kleuren in het logo van de gemeente). Zo stapten we tussen de praalwagens door. Met een bang hartje, want sommigen wilden ons graag op ons gezicht zien gaan, zo hevig was de rivaliteit. Enkele weken later rondden we het partnership af. Op de nieuwjaarsreceptie begin 2013 in het bijzijn van de burgemeester en het schepencollege sloot ik in het Maasmechels dialect mijn speech af met de zin: "We hebben het toch maar gedaan." Ik vroeg drie jaar geduld om ons te bewijzen en elkaar te leren kennen, maar na één jaar is de concurrentie al uit beeld verdwenen. Onlangs stonden we nog te lachen met het feit dat we twaalf maanden geleden nog tegenover elkaar stonden terwijl we vandaag samen de schouders zetten onder het licht-donkerblauwe Eendracht. We

'Kinderen moeten zich thuisvoelen, spelers zijn meer dan een nummer bij ons. Ze krijgen een opvoeding van normen en waarden.'

GUY BECKERS

kozen resoluut voor de gemeentekleuren terwijl eerst was geopteerd voor groen, zwart en wit, maar we stelden vast dat we er zelfs niet uitraakten bij de tint van het groen.'

Guy Beckers lacht als hij de bekvechterijen over details oproept: 'Het gemeentebestuur belooft te investeren in een nieuw sportief complex, mét kantine en kunstgras. We hebben nu 440 jeugdspelers, 36 ploegen en ook twee G-teams en één vrouwenelftal. De fusie is nu al geslaagd, dat mogen we met fierheid verkondigen.' En, hoe leer je dan iemand 'graag te voetballen'? Guy Beckers steekt geestdriftig van wal: 'Ja, hoe doen we dat? We beginnen met pluimpjesdagen voor de vier- en vijfjarigen. Kinderen moeten zich thuisvoelen, spelers zijn meer dan een nummer bij ons. Ze krijgen een opvoeding van normen en waarden. Die start met het leren een hand geven aan de trainers. We zoeken ook geschoolde én gespecialiseerde mensen om ons idee van Fun & Formation in de praktijk om te zetten: pedagogisch, voetbaltechnisch of organisatorisch. We hebben medewerkers met bagage nodig, dáár heb je de sleutel voor een gefundeerde jeugdopleiding. Het begrip graag voetballen vul je ook in door veel dingen te organiseren: tornooien in de zomer op het veld en in de winter in de zaal. Met nieuwjaar hebben we bij ons de Sylvestercup. Dan laten we de kinderen oplopen met de hymne van de Champions League en roepen we de naam af van elke speler. We maken de kinderen belangrijk.'

'Tevens organiseren we halfjaarlijks voetbalkampen (paas- en zomervakantie) waar we onlangs tijdens de paasvakantie 140 spelers en speelsters mochten verwelkomen. Telkens komen dan profvoetballers en -trainers op bezoek.'

DOORGROEIEN

En hoe verhoudt dat 'graag voetballen' zich met het 'doorgroeien'? Kunnen talentvolle spelers zich blijven ontwikkelen? Guy Beckers legt uit hoe het fusieverhaal aanvankelijk toch gepaard ging met de nodige groeipiijnen: 'De twee clubs hadden elk een team op het provinciale jeugdniveau. Dat voordeel

'We hebben medewerkers met bagage nodig, dáár heb je de sleutel voor een gefundeerde jeugdopleiding.'

GUY BECKERS

'Je kunt onmogelijk goed doen voor iedereen. Ik stel altijd de vraag aan ouders: "Vindt ú het goed of uw zoon/dochter? We willen het goed doen voor uw zoon/dochter."'

GUY BECKERS

verdween bij Eendracht waardoor ouders begonnen tegen te pruttelen. We hebben dat als volgt opgelost: een goede lichting speelt per definitie provinciaal, een mindere groeit op met het eigen ritme. Ik geef een voorbeeld: bij onze U10 en U11 hebben we nog een lange weg af te leggen. Daarom besloten we om de twee teams ongeveer even sterk te maken, terwijl veel ouders liever de beste spelers bij elkaar zouden zetten. Dat doen we bewust niet, dat begint pas van bij de U13, want die moeten vier jaar later rijp zijn om kans te maken voor het eerste elftal. Ik trek de vergelijking met de school: niet iedereen is klaar voor de afdeling Latijn, maar er is niets mis met technisch of beroepsonderwijs. Willen ouders niet mee in dat verhaal? Dat is jammer, dan kiezen ze maar voor iets anders. Daar zijn we nogal kordaat in. Je kunt onmogelijk goed doen voor iedereen. Ik stel altijd de vraag aan ouders: "Vindt ú het goed of uw zoon/dochter? We willen het goed doen voor uw zoon/dochter." Vele ouders waarderen dat het niet alleen om het winnen gaat. We winnen graag, maar niet ten koste van alles. Kinderen met minder kwaliteiten tellen voor ons even hard mee. Heeft een jongere problemen met het opgroeien? Dan helpen we die ook. Als wij het probleem niet oplossen, duikt het twee maanden later elders op. Dat vinden we belangrijk vanuit opvoedkundig oogpunt. Je moet met je voeten in de klei van het dagelijks leven staan.'

ZAALVOETBAL

Een andere tip voor het 'graag te voetballen' vloeit voort uit een apart element van de plaatselijke voetbalcultuur: 'Maasmechelen is de bakermat van het zaalvoetbal. Met ZVK Eisden-Dorp, dat in tweede nationale speelt, hebben we hiervoor de ideale partner.'

Guy Beckers koos voor de wisselwerking met Eendracht: 'Geen betere basis voor het aanleren van techniek dan via de zaal. Wij speelden in onze tijd nog op pleintjes maar vandaag moet je hiervoor de zaal in. Limburg is de enige Belgische provincie met een eigen jeugdcompetitie en Eisden-Dorp telt maar liefst vijf

jeugd ploegen.'

Het ultieme doel van Eendracht Maasmechelen met zijn 'hoe graag te voetballen' is om met een hoog percentage aan eigen jeugdspelers in eerste provinciale of in vierde klasse te kunnen voetballen. Het thuisgevoel moet daarbij een belangrijke rol spelen. Wie bij Eendracht aansluit en over voldoende gaven beschikt, moet weten dat de mogelijkheid bestaat om op jonge leeftijd in de selectie van het eerste elftal te geraken. Guy Beckers: 'Daarom streven we naar een gemiddelde leeftijd van 25 jaar. En wie goed genoeg is, stimuleren we om het elders te proberen. Zo hebben we Kenneth Schuermans, pas gepromoveerd met Westerlo naar eerste nationale, daar drie jaar geleden een kans gegeven en hij heeft die met beide handen gegrepen. Ook David Paas en Karel Geeraerts hebben hier hun opleiding gekregen en zijn zelfs tot ongeveer hun zestiende gebleven. Spelers die zestien, zeventien jaar zijn en twee jaar in onze eerste ploeg meedraaien, moeten we deze kansen geven. Ook willen wij graag spelers opvangen die op hoger niveau hun talent niet volledig hebben kunnen bewijzen en op een bepaalde leeftijd moeten afdalen. Ook voor hen willen we een rol van betekenis spelen. Zo werk je steeds met gemotiveerde spelers waar het geld niet de hoofdzaak is maar hun eigen sportieve ambitie primeert. Eendracht mag geen eindstation zijn voor meisjes en jongens met talent.'

Als ik na het gesprek de taverne verlaat, kom ik toch vast te zitten in de uitgelaten menigte van de carnavalsoptocht. Leuk om weten dat het hier net een jaar eerder dus allemaal écht begon voor de Eendracht Mechelen aan de Maas. Wie daar de publieke spot kan overleven, staat op sterke benen.

Het verhaal van Hou ende Trou Zwijnaarde

Hou ende Trou Zwijnaarde. Jawel, de eerste sporen van deze club doken op in 1936 in het Katholiek Sportverbond. De oudste foto wordt bewaard als een relikwie en hangt in de kantine aan de muur. Pas in 1995 maakten de blauw-witten de overstap naar de KBVB.

Jeugdcoördinator Jean-Pierre Giot pikt me op aan het station Gent Sint-Pieters en legt me onderweg uit hoe HT Zwijnaarde in 2004 verhuisde van de eigen deelgemeente aan het rusthuis naar de wijk Nieuw-Gent, met zijn vijftig nationaliteiten en 5.000 inwoners. We zigzaggen langs de flatgebouwen op weg naar het jeugdcentrum, dat slechts door de autosnelweg wordt gescheiden van het nieuwe Ghelamcostadion van AA Gent. Jean-Pierre Giot: 'Het stadsbestuur is onze eerste bondgenoot. Het creëerde een parkje voor de bewoners waar ook de ouderen mogen voetballen op een pleintje en investeerde in een veld met kunstgras. Ons publiek is bijzonder verscheiden en de stad Gent heeft begrepen dat een voetbalclub de mensen op een plaats als deze bij elkaar kan brengen. Voor HT Zwijnaarde was de verhuizing niet vanzelfsprekend want we moesten helemaal opnieuw beginnen. Pas dit seizoen hebben we voor het eerst alle leeftijden kunnen invullen met voornamelijk jongens van de wijk. Al voeg ik er ook aan toe dat het kunstgras aantrekkingskracht heeft op mensen van de andere kant van de stad: kunstgras, dat is als zaalvoetbal. Met name: techniek, techniek, techniek!'

VERBINDENDE BAL

Het woord techniek, het eerste kenmerk in de ontwikkeling van talent bij HT Zwijnaarde, is gevallen. Jean-Pierre Giot voegt er meteen het sociale element aan toe: 'Dit is een zeer geëngageerde club, we organiseren voetbalkampen voor de prijs van 25 euro voor een hele week zodat heel Nieuw-Gent kan meedoen. We contacteerden het OCMW en

'Met de nieuwe Belgen gaf het geen conflicten: de bal verbindt op dit niveau.'

JEAN-PIERRE GIOT

kansarmoedeverenigingen. Zo bieden we voetbal aan bij kinderen van wie de ouders het anders niet kunnen betalen. Ik proef wel de schroom bij deze ouders.

Daarom zakten we naar 135 euro lidgeld per jaar. We voeren gesprekken met ouders, bekijken hun situatie en geven aan dat ze het bedrag in drie termijnen mogen storten. Ik ken de mensen, er heerst onderling vertrouwen en ze bedanken ons voor wat ze van ons in return krijgen. Dat doet deugd en dan weten we dat het ijs gebroken is. Het contact met deze ouders die nieuwe Belgen werden, verliep eerst stroef. Enkel de jongens kwamen hier aanvankelijk met hun sportzakje, de ouders zagen we zelden. We moesten dat op gang trekken want we waren daar niet vertrouwd mee.

We lieten de jongeren twee keer gratis trainen, dat schiep al een band. Nochtans gaf het geen conflicten: de bal verbindt op dit niveau. Op latere leeftijd hoor je wel eens dat er klikjes worden gevormd door één bepaalde nationaliteit die de andere afblokt. Dat bestaat, laten we daar duidelijk over zijn. Bij ons hebben we dat gelukkig niet.'

De techniek en het sociale dus: de straatvoetballer die mooi voetbal brengt, het is genieten om ze bezig te zien. Aldus de liefhebber Jean-Pierre Giot. Hij boomt nog even door op de noodzakelijke participatie van ouders met een andere religieus of cultureel patroon:

'We hebben de vaders nu stilaan hier gekregen. De moeders zie je niet vaak. De vaders heb ik kunnen overtuigen om afgevaardigde te worden. Ze zorgen voor de kleding en ze begeleiden de jongens. We vervingen ook het gratis drankbonnetje - waarmee ze dan chips of frisdrank bestelden - door appels en sinaasappelen. We zetten hen samen aan tafel en eten het met de hele groep. De ouders waarderen dat.'

'IK ZOU HIER GRAAG VOETBALLEN'

Hoe zet HT Zwijnaarde 'graag voetballen' om in de praktijk van elke dag? En hoe wordt dat verbonden met 'ontwikkeling van talent'? Het zinnetje alleen al volstaat voor Jean-Pierre Giot, het is recht in de roos: 'Ik zie ze aankomen, ze kijken naar het veld en naar de bal die rolt. En dan vraag ik hen quasi

'Ze komen hier binnen: een beetje bevreesd maar met zo veel verwachting. Ze moeten niets doen, alleen maar voetballen. Zelfs al kunnen ze dat niet goed, toch mogen ze het.'

JEAN-PIERRE GIOT

'Ik geloof enorm in groepsdynamiek. Er zit altijd wel een dikke, dunne, kromme of kleine bij. Ik zorg ervoor dat de groep ook het kind met de minste kwaliteiten respecteert.'

JEAN-PIERRE GIOT

streng: "Wat komt gij hier doen?" Dan is het antwoord altijd hetzelfde: "Ik zou hier graag voetballen."

Dan is het aan ons om die jongens hun dromen te laten waarmaken. Ze komen hier binnen: een beetje bevreesd maar met zo veel verwachting. Ze moeten niets doen, alleen maar voetballen. Zelfs al kunnen ze dat niet goed, toch mogen ze het. Zodanig dat ze voor zichzelf niet kunnen vaststellen of ze een voldoende scoren.'

'Ik durf veertien spelertjes aan een coach geven. Als jongens zich inzetten om naar hier af te zakken, wil ik dat belonen. Ik doe deze inspanning omdat onze club jongens van de straat wil houden door hen te laten voetballen: twee keer training per week, op zaterdag de match en tussendoor nog een beetje minivoetbal.' Kan iemand met minder kwaliteiten het raderwerk verstoren? Jean-Pierre Giot benadrukt van niet: 'Ik geloof enorm in groepsdynamiek. Er zit altijd wel een dikke, dunne, kromme of kleine bij. Ik zorg ervoor dat de groep ook het kind met de minste kwaliteiten respecteert. Op jonge leeftijd voelt men al de dynamiek van de groep aan. Minder goede spelers zullen dan de neiging hebben zich wat meer te manifesteren. De kans bestaat wel dat ze zichzelf corrigeren. We doen de inspanning om de kinderen te enthousiasmeren voor het spel, dat mag ten koste van de overwinning gaan. Van een coach verlangen wij dat hij zijn ploeg vastneemt, optilt en van het terrein laat komen met fierheid. Wij doen het met de jongens die we hebben. Laat ze zich in de eerste plaats uitleven.'

De 'Fun' krijgt dus de meeste aandacht in het concept

'graag te voetballen'. Kijkt men bij HT Zwijnaarde de 'Formation' dan niet over het hoofd? Jean-Pierre Giot schakelt een tandje bij. Als voormalige zaalvoetballer is hij liefhebber van het 'schone spel'. Voor hem is 'graag voetballen' in de eerste plaats 'mooi voetballen': 'We beginnen vroeg te schaven aan het balbezit. Hoe gaan we de bal trappen als miniem? Van het midden tot aan de zijlijn en niet verder. Dat leggen we keer op keer uit: geen box-to-boxvoetbal bij ons. Dat zullen we nooit aanleren. We hechten geen belang aan de zege, in die mate dat we niet met onze vuist op tafel zullen kloppen als iemand fouten heeft gemaakt. Integendeel: haal die jongen een beetje later onopvallend van het veld, zet hem naast u en geef hem instructies om het volgende keer beter te doen: "Kijk eens wat die jongen doet met de bal? Of hoe die jongen verdedigt?" Gaat het minder goed, dan mag dat ook worden gezegd, maar telkens vanuit respect. Dat proces kan best enige tijd duren, maar wij geven kinderen de kans om open te bloeien. De ambitie van onze club? Goede jeugdtrainers, goede infrastructuur, goed materiaal. We doen het graag, dat voetballen. Zo simpel is dat.'

Bij het afscheid wijst Jean-Pierre Giot nog even naar de overkant: 'Als we de supporters door de tunnel zien stappen en we zien de lichten aanfloepen in het Ghelamcostadion en de muziek begint er te galmen ... en als net dan een van onze jongens een balletje een mooie krul geeft, dan voel je de ... magie. Ook dat is ... graag voetballen.'

En zeggen dat Hou ende Trouw Zwijnaarde begon met de kantinefoto uit 1936.

'Gaat het minder goed, dan mag dat ook worden gezegd, maar telkens vanuit respect.'

JEAN-PIERRE GIOT

‘De grootste passie voor het spel zelf vindt men bij mensen met een beperking. Het is een genot om hen bezig te zien, zij zorgen voor een aparte sfeer in je vereniging.’

VOETBALFEDERATIE VLAANDEREN

De visie van Voetbalfederatie Vlaanderen

KURT VAN DIEST

is de projectcoördinator voetbal en school van de VFV. Hij ondersteunt de samenwerking tussen de school- en de voetbalomgeving, aan de hand van bijscholing voetbal voor leerkrachten en de erkenning van scholen met 'optie voetbal'.

NIKI DE COCK

is de projectcoördinator voetbal voor meisjes van de VFV. Zij staat in de voor de promotie van het meisjesvoetbal aan de basis, als clubondersteuner en als organisator van laagdrempelige evenementen.

ZET HET KIND OP ZIJN OF HAAR NIVEAU

'Graag voetballen? Spreekt dat niet voor zich? En toch is het niet vanzelfsprekend. Om te beginnen: zet het kind op zijn of haar niveau. Anders wordt voetballen snel vervelend: ofwel ben je veel te sterk en heb je geen tegenstand en dan doe je geen enkele stap vooruit. Ofwel krijg je geen voet aan de grond en dat helpt evenmin. Zelfs als je met de inzet van al je krachten het gevoel krijgt dat je overbodig bent, dan blijft het plezier vermoedelijk ook achterwege. Met andere woorden: zoek goed naar de positie van elk kind.'

'Ten tweede, maar van even groot belang: wie gaat u entertainen? Het belang van de geknpte coach! Is die té voetbaltechnisch bezig en houdt die te weinig rekening met de kwaliteiten en beperkingen van het kind, dan volgt vrijwel zeker de *drop-out*. Hoe overtuigen we de trainer die dat gegeven naast zich neerlegt? Door interne overredingskracht: leg met duidelijke argumentatie de accenten van de club uit. Dat kan in het slechtste geval leiden tot verwijdering: past iemand binnen de cultuur van onze vereniging of bij nader inzien toch weer niet? Dat is de leidraad voor de nabije toekomst: Fun & Formation! We moeten dit axioma op alle mogelijke manieren benadrukken en blijven herhalen tot het echt bij iedereen een manier van handelen is geworden.'

LAAT MEISJES ZICH THUISVOELEN IN DE VOETBALCLUB

'Meisjes in een voetbalclub. Hier zullen we nog even moeten schaven. We horen nog al te vaak: "Meisjes niet toegelaten." Laat dat eindelijk tot het verleden behoren! Momenteel stappen veel meisjes in op tien of elf jaar. Op zich niet te laat, maar vele clubs toeteren nog altijd rond dat ze "er te weinig tijd voor hebben". Zogezegd omdat de meisjes over te weinig voetbalervaring beschikken. Daaraan verhelpen we tegenwoordig met onze nieuwe formats die op geregelde tijdstippen coaching in wedstrijdmomenten geven: "Voor meisjes, met meisjes." Onze suggestie:

plaats dat ene zinnetje op de website van je club. Met name: "Jongens en meisjes zijn welkom." Daarnaast kunnen ze nog altijd in het weekend met de jongens in de gemengde formule voetballen. Terwijl ze in de huidige omstandigheden dikwijls twintig minuten op de bank zitten. Ben je niet bijster getalenteerd, dan geef je er na twee maanden de brui aan. Is het talent overvloedig aanwezig, laat haar dan spelen bij de jongens. Dat is ons tweede idee: een meisje mag tot haar achttiende zelf deze beslissing nemen.'

'En tot slot: doe een beroep op vrouwvriendelijke trainers. Dat kunnen best mannen zijn. Ze mogen alleen niet denken dat meisjes niet kunnen voetballen. Dat vraagt een nieuwe *mindsetting*: voetbal is niet alleen voor jongens maar ook voor meisjes! Gelieve binnen dit verhaal rekening te houden met eventuele emotionele uitbarstingen en fysieke verschillen tussen mannen en vrouwen. We moeten nog door deze fase om het vrouwenvoetbal écht op de kaart te krijgen.'

OMKADER HET IDEE VAN FUN!

'Fun! Hoe kom je tot die prettige omgeving? Dat begint bij passie. Passie voor het voetbal. Die zorgt ervoor dat voetbal fun wordt. Graag spelen: fun! Met plezier de training aanvatten: fun! Vol gretigheid het veld opstappen: fun! Drie keer fun leidt dus tot graag komen en graag blijven. Breng ook gezinsomkaderende activiteiten in beeld. Zo wordt ook het jeugdvoetbal een onderdeel van een familie-uitstap. Waarom geen grootouderdag? Hecht veel belang aan de derde helft. En vergeet in deze optiek de G-formule niet. De grootste passie voor het spel zelf vindt men bij mensen met een beperking. Het is een genot om hen bezig te zien, zij zorgen voor een aparte sfeer in je vereniging. De factor fun hoort natuurlijk ook thuis op het terrein. We geven vandaag vanuit Voetbalfederatie Vlaanderen bijscholing aan de leerkrachten lichamelijke opleiding en we tonen ze hoe de factor fun in de voetballessen aan bod kan komen. We stappen weg van het *laissez-faire*-idee van het simpele matchke, maar we leren ze tussenvormen aan die het spel leuk maken. Om fun tot factor te maken, heb je een filosofie nodig.'

'Er is een nieuwe *mindsetting* nodig: voetbal is niet alleen voor jongens maar ook voor meisjes.'

NIKI DE COCK

KURT VAN DIEST

GEEF KINDEREN KANSEN OM GRAAG TE VOETBALLLEN

Creëer een thuisgevoel op de club
en maak de kinderen belangrijk:
zowel jongens als meisjes!

Integreer het verdwenen
straatvoetbal in je werking en
in je trainingsmethodieken.
Iedereen die graag voetbalt, speelt
het liefst van al 'een matchke'.

Hou rekening met de eigenheid
van alle kinderen. Geef ze tijd en
ruimte om het spelletje op hun
eigen manier te ontdekken.
Differentieer waar nodig.

HOOFDSTUK 2

VOETBALLEN EN DE ONTWIKKELING VAN TALENT

MARC VAN GEERSOM

Verantwoordelijke nationale jeugd-
ploegen KBVB 1999-2012

Personal consultant
sports director KBVB

De beste manier om je als jeugdspeler te ontwikkelen, is door te voetballen tegen tegenstanders van een soortgelijk niveau. Een jeugdcompetitie met wedstrijden die je de ene week kunt winnen, maar de volgende week kunt verliezen, is ideaal! Het is dan ook van het grootste belang dat onze jeugdcompetitie in een aantal niveaus ingedeeld wordt, zodat elke speler, op elk niveau, het onderste uit de kan haalt.

Het verhaal van Olsa Brakel

Brakel, dat kennen we toch voornamelijk van de koers? Men beleeft er het Ardennengevoel, al is dat in eerste instantie het Vlaamse Ardennengevoel. In het zuiden van Oost-Vlaanderen glooit het landschap tussen de Kluisberg en de Zwalmvallei. Men kan er langs de weiden lopen en er Peter Van Petegem of Panamarenko zien. Brakel, dat kennen we toch vooral van de koers en van de Tenbossestraat, het eerste breukmoment van de Ronde Van Vlaanderen? Daar zetten ooit Peter Van Petegem en Johan Museeuw hun beslissende demarrage in.

Maar in Brakel wordt ook gevoetbald: bij de plaatselijke Olsa, onder meer, waar voormalige international Sandy Martens op zijn 21ste topschutter werd in ... bevordering en pas toen de stap zette naar eerst AA Gent en later Club Brugge. Het geeft meteen de aparte dimensie van derdeklasser Olsa aan: men blijft er hangen tot men werkelijk niet langer kan wegens een teveel aan talent.

Het is even speuren naar de accommodatie van Olsa Brakel, weg van het centrum en voorbij de ringweg. Aan de rand van een natuurgebied met veel bos en naast de brouwerij van de Top Bronnen. Niels Leroy haalt ons zwaaiend binnen. Hij covert voor de club zowel de jeugdwerking, de U17 als de talentdetectie. 'Kijk, dat is kunstgras', zegt hij. Wel verdraaid, kunstgras. Dat had ik ook zelf kunnen bedenken. Ik vermoed dat er een verhaal achter steekt. Niels Leroy komt snel to the point: 'Kunstgras staat synoniem voor kwaliteit. Daar draait het bij ons om. Eén voorbeeld: tijdens de strenge winter van 2013 trainden de clubs uit de omgeving in één maand slechts twee keer, maar wij konden wel achttien keer aan de slag. Het is een vaste regel: wie heel veel voetbalt, wordt beter dan wie minder voetbalt. Alleen al deze statistiek geeft onze jongens de kans zich sneller te ontwikkelen.'

'Kunstgras staat synoniem voor kwaliteit. Daar draait het bij ons om. Tijdens strenge winters kun je meer trainen. En wie veel voetbalt, wordt beter dan wie minder voetbalt.'

NIELS LEROY

Dat brengt ons bij de volgende stap: profieltraining. Ook het kunstgras geeft ons de mogelijkheid om met profielen te werken. We laten flankverdedigers met flankaanvallers trainen en centrale middenvelders met de spitsen. We brengen hen in een situatie die herkenbaar is. Door spitsen en middenvelders te integreren, leert de tweede categorie wat de eerste verwacht. Men boekt vooruitgang op het veld als men situaties herkent.'

DUBBELE SAMENWERKING

Kunstgras dus, maar gaat dat niet ten koste van de klassieke straatvoetballer die op alle hobbels en knobbels van een slecht veld botste maar zodoende deze obstakels leerde omzeilen? 'Nee', klinkt het kordaat uit de mond van Niels Leroy, want: 'Een topvoetballer cumuleert vele uren extra voetbalinhoud buiten het kunstgras. We vinden het belangrijk dat onze spelers tot aan de U17 op pleintjes spelen en eveneens aan mini- en zaalvoetbalcompetities deelnemen. We dringen daar zelfs op aan omdat het de techniek bevordert. We hechten heel veel belang aan basistechniek: positie, indraaien, bal afschermen.

We sloten ook een doelbewuste samenwerking af met twee clubs: Zulte-Waregem en Jong Geraardsbergen. Zulte-Waregem, inderdaad, een ambitieuze keuze. Het bood aan tot kennisuitwisseling en zijn techniektrainer zal onze trainers opleiden. Ook daar kozen we voor de kwaliteit. We beseffen dat sommige jongens te goed zijn voor Olsa Brakel en houden hen dan niet tegen. Dan wordt Zulte Waregem de eerste keuze om naar de elitejeugd te stappen. Jongens die het bij ons net niet kunnen bijbenen, begeleiden we in de richting van Jong Geraardsbergen. Zo blijft iedereen gelukkig.'

Hier steekt een sterke structuur achter, dat valt op. Hoe pakt Olsa Brakel het aan, pols ik naar de geheimen van de smid. Niels Leroy: 'We tellen vandaag 250 jeugdspelers, nogmaals in de eerste plaats als gevolg van onze kwalitatieve keuzes. Het kunstgras werd mogelijk gemaakt met steun van

'We werken samen met een club die een trapje lager speelt en een van een hoger niveau. Wie goed is, gaat naar de elitejeugd, de rest begeleiden we naar het andere niveau. Iedereen gelukkig!'

NIELS LEROY

'We kanten ons tegen het leeghalen van streekploegjes. Jongens van wie we niet zeker zijn, laten we in de kleinere club. Ze horen daar ook thuis.'

NIELS LEROY

de gemeentelijke overheid, maar vooral door een investeringsmaatschappij van enkele vermogende Brakelnaars met een hart voor de club. Dat trekt andere jongeren aan: het voorbije seizoen klopten liefst 130 testspelers op onze deur. Onze selectiepolitiek verloopt desondanks tamelijk streng en vertrekt vanuit de lokale verankering. We kanten ons tegen het leeghalen van streekploegjes. Jongens van wie we niet zeker zijn, laten we in de kleinere club. Ze horen daar ook thuis. Ons talentdetectieteam bestaat uit zes scouts. Ze brengen de streek rondom Brakel in kaart. Ik probeer deze scouting tot een goed einde te brengen: een A-attest betekent aanwerven; een B-attest zaait enige twijfel en een C-attest wil zeggen doorsturen. Bij twijfel sturen we nog enkele andere scouts. Bij ons duurt het soms drie weken vooraleer we een beslissing nemen. We calculeren dat in en zo verliezen we soms spelers. Voor ons telt het feit dat we grondig hebben gepraat over de aanwerving van een nieuwe voetballer. Zo detecteren wij talent.'

TOEKOMSTPERSPECTIEF

Niels Leroy vertelt niet zonder enige trots dat Olsa op dit moment vier spelers in de A-kern telt die hun opleiding bij Olsa begonnen, maar op 14-15-jarige leeftijd de stap waagden naar elite 1. Op 18-19-jarige leeftijd keerden ze terug. Daarmee benadrukt hij dat het belangrijk is om kinderen de kans te geven om te voetballen op het voor hun gepaste niveau en dat men hier, op lange termijn, de vruchten van plukt. Niels geeft verder inzage in de toekomstperspectieven van zijn club: 'Olsa Brakel streeft naar stabiliteit

als derdeklasser. We geven geen cent uit die we niet hebben en we proberen jongens uit de eigen opleiding een vaste voet in het eerste elftal te geven. Dit seizoen stonden er al eens zes van de zestien op het wedstrijdblad. Onze trainer is geboren en getogen in het dorp. Hij heeft nooit in de hoogste afdelingen gespeeld. Hij is een klassieke *voetballeraar*. Hij begon bij ons bij de miniemen en klom langzaam op tot hij, na een slechte start van het seizoen, het eerste elftal in handen kreeg. Hetzelfde jaar dwong hij promotie af via de eindronde. We verblijven intussen al vier seizoenen in derde afdeling, met de zesde plaats van 2014 als voorlopig hoogtepunt. De keuze voor deze trainer is het beste bewijs van onze familiale en gemoedelijke aanpak.'

En ook het beste bewijs dat Brakel veel meer is dan 'de koers'.

Al jeuken mijn benen om die Tenbossestraat eens te verkennen. En in gedachten de beslissende demarrage van de Ronde in te zetten.

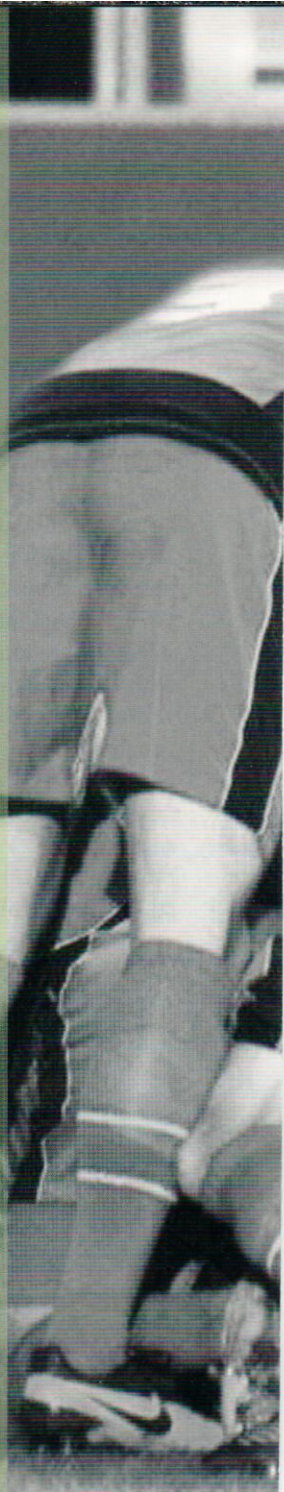
'We proberen jongens uit de eigen opleiding een vaste voet in het eerste elftal te geven. Dit seizoen stonden er al eens zes van de zestien op het wedstrijdblad.'

NIELS LEROY

‘Maak de moeilijkheidsgraad van de oefening op training groter dan in de wedstrijd situatie. Dat is complex maar toch haalbaar. Dan komen spelers uiteindelijk op een punt dat ze de wedstrijd situatie in hun voordeel beslechten. Vanuit de goede ervaringen tijdens de trainingspartijen.’

VOETBALFEDERATIE VLAANDEREN

De visie van Voetbalfederatie Vlaanderen

JORIC VANDENDRIESSCHE

**JORIC VANDEN-
DRIESSCHE**

is de topsport-
coördinator van de VFV.
Hij leidt de werking van
de topsportscholen
en bewaakt de visie
van de federatie over
talentdetectie en
-ontwikkeling.

**FRANÇOIS
JADOLLE**

is de provinciale
coördinator Limburg
van de VFV. Hij
ondersteunt de clubs
in Limburg op het
sporttechnische en
-promotionele domein
en is ook hoofdver-
antwoordelijke van de
provinciale selecties
Limburg.

WAT IS TALENT?

'Zeg nooit over een zesjarige: dát is een talent. Het is de grootste fout die we kunnen maken. Spreek op die leeftijd over vaardigheden. Laat kinderen van drie tot zes jaar bewegingservaring opdoen. Anders leg je een hypotheek op hun mogelijkheden om het als talent te maken. Ik juich de evolutie van het bewegingsonderwijs toe: men helpt kleuters spelenderwijs met sport bezig zijn. Hou de leeftijdsfase dus goed in het oog: bezorg ze het hele gamma aan prikkels. Dat is veel beter dan de talentscouting te vroeg op te zetten. Welke zin heeft het om zes- of zevenjarigen te rekruteren als topclub? Twee jaar later behoren ze misschien al niet meer tot dat niveau omwille van hun lichaamsgroei. Veel heeft immers te maken met de geboortemaand. Ze worden opgemerkt omdat ze groter en krachtiger zijn dan kinderen die pakweg negen maanden later zijn geboren. Intrinsiek zijn ze zeker niet de besten. Zo bestaat het gevaar dat we niet de correcte profielen aantrekken. We kiezen op te jonge leeftijd resultaatgericht.'

'Haal de *bemetting* van het aantal voetbaluren eruit. Tussen zes en negen heeft het geen zin om naar het eliteniveau te oriënteren. Laat jongeren zich ontwikkelen bij de eigen buurtvereniging, stuur ze niet veertig kilometer verder naar een topclub om ze twee jaar later met hangende pootjes na de mislukking te moeten opvangen. De leeftijd van negen is tijd genoeg om hen te laten overstappen. Zorg er wel voor dat de omkadering van de plaatselijke voetbalclub voldoende kwaliteit biedt. Daarom houden we rekening met de zogenaamde *laat-mature-kinderen* en ontwierpen we een detectiesysteem om hen toch niet te missen. Want, met de Panathlonverklaring voortdurend in het achterhoofd: elk kind heeft het recht om zich op het eigen niveau te ontwikkelen.'

HET ABC VAN TALENTONTWIKKELING

'Autonomie. Betrokkenheid. Competentie. Een abc'tje om de lijn naar de top - die zelden recht zal zijn - te coveren. Verwacht van een speler dat hij autonoom nadenkt over zijn ontwikkeling. Beoordeel hem op basis van de positieve begrippen *werkpunten* en *troeven*. Dat klinkt veel motiverender dan *zwaktes* en *sterktes*. Vraag de speler om na te denken over zijn werkpunten. Eis dat ook van jezelf als coach: bestudeer je methodes, telkens opnieuw. Werk met filmpjes van de wedstrijden zodat ze in groep kunnen zeggen wat individueel en collectief beter uit de verf kan komen, zonder een collega af te branden. Dat is een moeilijke fase, want het is voor een coach veel gemakkelijker om zijn lesje af te rammelen dan een speler een volwaardig mandaat te geven. Een geleide democratie is vanzelfsprekend niet verkeerd, maar de spelers met autonomie tonen veel meer betrokkenheid bij het elftal.'

'Inderdaad, betrokkenheid: het tweede element van ons driehoekje. Als coach schrijf je een verhaal. Zoek uit in welke alinea elke speler past. Daar ligt de uitdaging. Die zwengelt ook de uitdaging aan over een speler met een *slecht* of met een *moeilijk* karakter. De eerste zul je waarschijnlijk niet kunnen veranderen, de tweede kan een topper worden. Ik denk aan Kevin De Bruyne, die op zijn zestiende tegen de nationale coach van de U17 zijn ongenoegen uitte omdat hij het niet eens was met de tactiek. Dat noem ik dus een moeilijk karakter, maar daar bieden zich de opportuniteiten aan. Vele trainers zullen zeggen: "Jongen, pak uw voetbalzak en ge moogt naar huis gaan." Net die profielen moeten we ondersteunen, want Kevin De Bruyne dacht ook zeer zelfkritisch na over zichzelf. Moedig dit aan, geef bewegingsvrijheid maar zorg dat het constructief blijft.'

'Deel drie: competentie! Ook hier draaien we het klassieke denkpatroon om. Van de coach vragen we dat hij zichzelf niet als norm stelt. Hij mag niet zijn buikgevoel volgen, maar moet de progressie van een speler in kaart brengen. We hameren op het bestaan van een evaluatiecel waar pakweg vijf mensen vanuit

'Als coach schrijf je een verhaal. Zoek uit in welke alinea elke speler past. Daar ligt de uitdaging.'

JORIC VANDENDRIESSCHE

hun achtergrond een oordeel vellen over een speler. Op basis van goed omlijnde criteria. Vanuit de vraag: welke competentie voor welke leeftijd?’

HET KIND IS DE BAAS OVER DE EIGEN ONTWIKKELING

‘Het kind als de baas over de eigen ontwikkeling? Klinkt goed, maar hoe pak je dat aan? Wat zijn de tools om een speler te *triggeren* om zichzelf te onderzoeken? Dan belandt men bij de passie en toewijding van de coach en van de voetballer: doorgeven van inzichten en elke dag opnieuw keihard willen trainen. De houding van de coach is ter zake cruciaal: ondersteunend aan de slag gaan. Liever van een zes een acht maken dan blijven doorzeuren over de drie die niet lukt. Geef aandacht aan de sterke punten in plaats van de zwakke weg te werken. Een negatieve benadering werkt vaak averechts. Straal geloof uit in de sterkte van je spelers. Vijftienjarigen moeten veel opofferen om het te maken. Ze krijgen veel prikkels buiten het voetbal en beginnen zich te interesseren voor relaties. Dan is het goed om telkens terug te kunnen vallen op de strategie van de werkpunten en de troeven. Die is een troef op zich.’

‘Geef aandacht aan de sterke punten in plaats van de zwakke weg te werken. Een negatieve benadering werkt vaak averechts.’

JORIC VANDENDRIESSCHE

PRATEN, NIETS DAN PRATEN

'Eerste regel anno 2014 van talentontwikkeling? Praten! Jawel, praten. De tijden zijn veranderd. Vandaag moet je uitleg geven. Anders vertrekken ze of kunnen ze het niet meer opbrengen. Stimuleer hen in hun sport, stippel de juiste weg voor hen uit want het zou kunnen dat ze verdwalen. Het is heel belangrijk dat je toont dat je de jonge voetballer respecteert. Niet alleen dat: je moet hem ook goed opvangen en begeleiden. Zorg er dus voor dat ze op het trainingsveld veel aan de bal komen. Zo kweekt men zelfvertrouwen. Ben je - eens in de selectie van het eerste elftal - als jonge speler beter dan je oudere concurrent? Overdonder hem en grijp je kans. Geef hen de goede raad om hard te werken. En blijf in hen geloven. Maak hen duidelijk dat het kan gebeuren dat men soms een stapje terug moet zetten om nadien misschien toch door te breken. Daarvoor is het nodig dat de trainer de evolutie van de speler goed volgt en hem verschillende wegen voorspiegelt.'

TECHNIEK, NIETS DAN TECHNIEK

'Met onze cursus talentscout kijken we anders naar het voetbal dan voorheen. Vroeger volstonden kracht, een hard schot, gestalte. Nu geven we kansen aan laatrijpe spelers die tijdens de leeftijd van 14 tot 16 jaar kleiner en frêler zijn dan hun leeftijdgenoten. Sinds 2007 gebeurt de talentdetectie bij de federatie vanaf U14 op basis van de maturiteit en worden er afzonderlijke activiteiten georganiseerd voor laatrijpe talentvolle spelers. Er worden zelfs *future* jeugdinterlands gespeeld waardoor deze op fysiek vlak benadeelde spelers ook maximale ontwikkelingskansen op het allerhoogste niveau aangeboden krijgen. Dit is uniek in Europa en we hopen zo de toekomst van het Belgisch voetbal te dienen. Deze spelers voegen met hun technisch vernuft iets toe aan het voetbal. Denk aan Xavi of aan Dries Mertens. Daarom delen we tegenwoordig in in de categorieën *normals*, *earlies* en *futurs*. Laat de laatrijpe spelers dus niet

'Laat de laatrijpe jongens niet aan de kant staan, want dat is dramatisch voor hun ontwikkeling.'

FRANÇOIS JADOULLE

'Wie de zes basiscompetenties grondig ontleedt, is in staat om de complete voetballer op te leiden in gelijk welk profiel.'

FRANÇOIS JADOULLE

aan de kant staan, want dat is dramatisch voor hun ontwikkeling. Een jongen met body kan zeker nuttig zijn voor het elftal, maar het mag nooit het geval zijn dat hij de voorkeur krijgt op de kleinere omdat je met hem meer kans maakt om duels in het eigen voordeel te beslechten. Ik geloof sterk in individuele techniektraining: van het Coerverconcept als middel om je tegenstrever uit te spelen/af te houden tot technisch correct uitgevoerde passes (juiste raakvlak voet, correcte balsnelheid, baleffect of niet, controles). Combineer een goede kaats met technische balvaardigheid. Wiel Coerver bedacht een systeem waarbij men in de één-op-éénsituatie op basis van dribbeltechniek zijn tegenstander in de wind kan zetten.'

BASISCOMPETENTIES, NIETS DAN BASISCOMPETENTIES

'Werken aan de zes basiscompetenties! Dan denk ik in de eerste plaats aan bal- en lichaamscontrole, winnaarsmentaliteit, explosiviteit, emotionele stabiliteit, spelinzicht en présence. Wie deze zes terreinen grondig ontleedt, is in staat om de complete voetballer op te leiden in gelijk welk profiel: keeper, flankverdediger, centrale verdediger, verdedigende middenvelder, aanvallende middenvelder, flankaanvaller, centrumspits.'

'In België was en is wedstrijdmentaliteit altijd belangrijker geweest dan balbeheersing, of je nu het profiel had van een 10 of van een linksachter (5 in de opleidingsvisie). De mate van belangrijkheid van bijvoorbeeld explosiviteit is voor iedere positie anders. Maar de mate van belangrijkheid van bal- en lichaamscontrole - of je kunt het misschien hier beter balbeheersing noemen - is in mijn ogen voor alle profielen even belangrijk.'

'Er zijn op het hoogste niveau nog altijd te veel voetballers met *houten voeten*. Dit moeten we trachten te veranderen. Daarom pleit ik voor trainingsmomenten (bijvoorbeeld opwarming) met als organisatie bijvoorbeeld de ruit: je laat ze gelijktijdig werken naar het hart van de ruit om vervolgens links of rechts af te draaien na kapbeweging, overstap,

schaar en met de buitenkant voet meenemen enzovoort. Doe je dit met volwassen voetballers, dan zie je er letterlijk met de kop tegen elkaar botsen want ze hebben dat niet aangeleerd. Ik beweer: dit is de toekomst. De lange bal van achteruit, hop erachter koersen en dan maar vanuit alle hoeken knallen? Dat is voorbij, het is ook allesbehalve een voetbalopleiding. Ik hoop dat dit besef mag rijpen. Ik geef nog een goede tip: maak de moeilijkheidsgraad van de oefening op training groter dan in de wedstrijd situatie. Zo worden jongeren verplicht om na te denken en sneller te handelen. Complex en toch haalbaar. Wie de lat te hoog legt, ziet dan weer talent afhaken en dat is evenmin de bedoeling. De uitdaging om zichzelf te verbeteren moet blijven. Dan komen ze uiteindelijk op een punt dat ze de wedstrijd-situatie in hun voordeel beslechten. Vanuit de goede ervaringen tijdens de trainingspartijen.'

'De lange bal van achteruit, hop erachter koersen en dan maar vanuit alle hoeken knallen? Dat is voorbij, het is ook allesbehalve een voetbalopleiding.'

FRANÇOIS JADOULLE

GEEF KINDEREN KANSEN OM HUN TALENTEN TE ONTWIKKELEN

Tracht iedereen op zijn/haar eigen niveau te laten voetballen. Sta open voor een eventuele stap vooruit!

Wees voorzichtig met het snel bestempelen van een spelertje als 'een talent'. Spreek liever over vaardigheden.

Talent is slechts één zaak. Zich ontwikkelen tot een getalenteerde volwassen voetballer vraagt ook doorzettingsvermogen.

HOOFDSTUK 3 VOETBALLLEN EN WEDSTRIJDEN OP MAAT SPELEN

SOPHIE COOLS
Directeur Sport
Vlaamse Sportfederatie

Voetbalopleiding in de breedste zin van het woord. Niet alleen in functie van betere voetballers, maar ook in functie van blijvende voetballers, met een passie voor hun sport en hun vereniging.

Dit hoofdstuk toont voetbalverenigingen dat ze kunnen meestappen in dit verhaal. Een verhaal dat op korte termijn aanpassing en durf vraagt, maar op lange termijn zal lonen.

Want kinderen zijn geen mini-volwassenen. Ze moeten dan ook anders worden begeleid.

De visie vanuit de Voetbalfederatie Vlaanderen is duidelijk en onderbouwd. Hopelijk werken de clubs mee aan dit verhaal. Zodat elk kind een plaats krijgt binnen de voetbalvereniging.

Het verhaal van Koninklijke Football Club Meise

'Wij drijven als
provincialer boven
omdat wij net op maat
van het kind werken.'

TIM LAUREYS

De velden van de Koninklijke Football Club Meise grenzen aan een natuurgebied. Ze liggen tussen een vallei en een woonzone. De omgeving ademt rust uit en dat wordt nog geaccentueerd door een knotwilgenrij. KFC Meise bestaat sinds 1943 en draagt de kleuren groen en wit. Ondanks de status van derdeprovincialer kreeg het toch twee sterren van Footpass, zodat de jeugd op een degelijk niveau mag aantreden. De accommodatie ziet er dan ook goed uit met drie speelbare velden, waarvan één synthetisch. Tim Laureys is regent lichamelijke opvoeding en geeft les in het lager onderwijs. Hij staat in voor de sportieve verantwoordelijkheid van U6 tot U13. Hij trekt spelers aan, stelt het trainersplan op, communiceert met ouders en evalueert spelers. En hij denkt vooral na over het principe 'hoe spelen we wedstrijden op maat'. Tim Laureys: 'Waarom drijven wij als provincialer boven? Precies omdat we op maat van het kind werken. We ontdekten dat de wedstrijdvorm van 5/5 voor de U6 en U7 niet overeenstemde met wat de kinderen op die leeftijd onder de knie hadden. Ze konden amper lopen en er werd al gevraagd om te voetballen. Met als gevolg dat ze met z'n allen op een hoopje liepen, zonder zicht op de bal. Studies bewezen intussen dat ze niet in staat zijn om 5/5 te spelen. Daarom namen we vorig seizoen al met enkele andere clubs het initiatief om in 2/2 aan te treden. We halveerden de terreintjes van 5/5 en deelden alles in vier veldjes in zodat elke ploeg toch met acht tot tien spelers kon voetballen. Het systeem was eigenlijk zo voordelig dat men amper bankzitters heeft.' Eén voordeel van die 2 op 2 is dus al duidelijk: iedereen speelt. Waarom is het precies zo interessant voor de ontwikkeling van kinderen op deze leeftijd? Tim Laureys is zijn enthousiaste zelf als hij begint uit te leggen dat elke speler veel meer aan de bal komt: 'Hoe meer een kind de bal raakt, hoe meer het leert voetballen. We maken immers de fout om te vroeg

naar het ploegverband te kijken. We beginnen veel te snel te tactisch te denken. Mijn standpunt: laten we tot aan de U12 spelers opleiden in plaats van teams. Leer kinderen de technische vaardigheden aan en dat kan enkel als ze veel aan de bal komen. Als men een training uitvoert met slechts één bal voor vijftien deelnemers, dan haken kinderen af. Tijdens de 5/5 hebben ze dus te weinig balcontact om plezier te beleven aan de sport. Dan zullen ze liever zandkastelen gaan bouwen dan voetballen. De 2/2 biedt ze dus de nodige vooruitgang aan.' 'We proberen ook te vermijden dat we hen langs de lijn beginnen te coachen, want dat begrijpen ze evenmin. Ouders roepen dan naar hun kinderen dingen als "passen nu", maar die begrijpen dat simpelweg nog niet. Ze moeten op die leeftijd leren dribbelen en de bal voelen en daar is de 2/2 een veel betere formule voor dan de 5/5. Ik stel immers vast dat bij de U12 de technische bagage te beperkt is. Precies omdat we te vlug overstappen naar samenspelen en tactisch voetbal. Deze aanpak zal een breuk met het verleden veroorzaken. Dit vraagt overtuigingskracht in de richting van de ouders én van de opleiders, want beiden zien vaak de wedstrijd als een doel op zich. Ik zou de VFV zelfs willen aanraden om het resultaat achterwege te laten tot aan de U21.'

BLIJVEN PRATEN

Dat is een ferm standpunt, maar de obstakels doemen wel op. Dat beseft Tim Laureys zelf ook: 'We zullen blijven praten tot we de mensen mee hebben. We organiseren gespreksavonden met externen om deze visie op een meer onderbouwde wijze uit de doeken te doen. Ik merk dat de VFV de klassementen al heeft opgeschort tot en met de U13 en dat is een positieve evolutie. Ik geef een voorbeeld: een van onze teams staat op de tweede plaats en ouders spreken daar zeer lovend over. Ze zijn tevreden want hun kinderen doen het goed. En *het goed doen* is in hun ogen dus vooraan staan in het klassement. En ook de trainer krijgt lovende opmerkingen, want die leidt zijn ploeg naar de top. Dat vind ik dus een verkeerde zienswijze. Want

'Hoe meer een kind de bal raakt, hoe meer het leert voetballen.'

TIM LAUREYS

'Bij ons heerst de stelregel dat iedereen evenveel speelt en dat moet minstens de helft van de spelminuten bedragen. Veel coaches hebben daar een probleem mee.'

TIM LAUREYS

een kind kan pas een maximale groei bereiken als de trainer niet gefixeerd is op het winnen van titels of ereplaatsen. Hoe veranderen we dit te eenzijdige zicht op de zaak? Door langdurig te praten en te overtuigen en door trainers te vinden die zich houden aan onze doelstellingen.'

Dan doemt bij mij toch de vraag op: waarom gaat kampioen spelen ten koste van de ontwikkeling van de jonge voetballer? Er is toch niets leukers dan dat voor een kind? Tim Laureys schakelt een versnelling hoger en laat de vlam wat in de pan slaan bij zijn betoog. Dit is duidelijk op een zere teen getrapt: 'Omdat bepaalde coaches spelers slachtoffers in functie van die titel. Waardoor sommige jongens te weinig aan bod komen. Bij ons heerst de stelregel dat iedereen evenveel speelt en dat moet minstens de helft van de spelminuten bedragen. Veel coaches hebben daar een probleem mee. Sommige ouders keuren dat ook af. Wij houden dit scherp in het oog. We verplichten onze trainers om dit goed bij te houden, zelfs al gaat het om een zogenaamd belangrijke wedstrijd. Ik probeer dit altijd via een goed gesprek te regelen. Alle partijen moeten begrijpen dat speelgelegenheid het centrale begrip vormt van de filosofie van KFC Meise. Kinderen komen niet voetballen om op de bank te zitten.'

ALLROUND

Naast 'speelgelegenheid' tipt Tim Laureys op het 'allround' zijn van de opleiding. Hij wil dat, zeker in de zogenaamde 'onderbouw', kinderen alle vaardigheden inoefenen: 'Trainers die aan *championitis* leiden, schenken te weinig aandacht aan dingen die kinderen nog niet kunnen. Zij kloppen zichzelf op de borst al ze weer eens met 7-1 hebben gewonnen: "Proficiat, mijn gasten hebben ze opgegeten." Die coach leert kinderen niets bij. Op zevenjarige leeftijd

weten ze nog niet waar ze goed in zijn, terwijl dit soort coach de grootste jongen op de laatste man zet om lange ballen te versturen, de beste spits in zijn eentje in de voorhoede plaatst en voor de snelle jongen op de flank kiest. Dat is een compleet verkeerd denkkeeld. Tweevoetigheid is belangrijk, een spits moet leren hoe een achterspeler denkt en omgekeerd. Ik vermijd om spelers op één positie vast te pinnen. We zitten in de opleidingsfase en daarom laat ik ze van alles eens proeven. Die specialisatie volgt vanzelf op latere leeftijd. Wij gaan ervan uit dat we met gemiddelde voetballers bezig zijn en die willen we vooruitgang laten boeken door op te schuiven en ze op elke positie te leren spelen. Ik kom terug naar mijn uitgangspunt: de 2 op 2 is goed omdat kinderen dan veel aan de bal komen. Bovendien: iedereen scoort! De vreugdebeleving is groter. We laten ze zelf ontdekken hoe ze een goal kunnen maken, zonder te coachen. De zoektocht is belangrijk. Na tien minuten overleggen we met enkele mensen en kijken naar de stand: bij 5-4 laten we ze staan, bij 6-0 beginnen we opnieuw zodat iedereen op het einde van de dag zowel gewonnen als verloren heeft. We zorgen dat het niveau gelijkwaardig is want het heeft geen zin om een zwakkere te confronteren met een veel sterkere. We vragen ook de ouders om rustig te blijven. En inderdaad: ze schreeuwen niet langer tegen de scheidsrechter en ze genieten van de spelvreugde van de kinderen.'

Tim Laureys ging in sneltreinvaart door zijn uiteenzetting, het leek bijna op een redevoering. Ik heb het gevoel dat het nog wat voeten in de aarde zal hebben om deze boeiende theorie in de praktijk om te zetten. Ik raad de sceptici aan om even de mooie vallei rond de velden van de Koninklijke FC Meise op te zoeken en te kijken naar de inspirerende methodiek ter plaatse. Hier krijgt de toekomst vorm.

'Als iedereen scoort is de vreugdebeleving groter. We laten kinderen zelf ontdekken hoe ze een goal kunnen maken, zonder te coachen.'

TIM LAUREYS

Het verhaal van Sportkring Lokeren Doorslaar

De tocht naar Doorslaar, wie maakte ooit de tocht naar Doorslaar? En vooral: wie slaagde erin om Doorslaar te vinden op een mistige winteravond? Het is er donker en volop in landbouwgebied in de schaduw van Lokeren. Vroeger zou men schrijven: 'In Doorslaar leven tweeduizend zielen.' Van die tweeduizend zie ik er geen enkele op straat, mijn pogingen om de weg te vragen zijn dus tot mislukken gedoemd. Ik spring uit mijn wagen bij een verkeerslicht en stel mijn laatste hoop op de vrachtwagenchauffeur achter mij. Die draait gelukkig zijn raampje open en stuurt me door een wirwar van boswegeltjes naar mijn bestemming. Het 'stadion' van Doorslaar ligt helemaal achterin, achter de kerk. Ik arriveer met een halfuur vertraging, het is bijna 21u30 in de avond. Toch klinkt er nog gezellig geroezemoes vanuit de kantine, de training van het eerste elftal is net afgelopen.

Leroy D'hont staat geduldig op de uitkijk. De jeugdcoördinator wijdt me even in de geschiedenis van SKL Doorslaar in: 'Dit is een fusieclub. In 2003 smolt Sporting Club Doorslaar samen met Sportkring Lokeren en koos voor de kleurencombinatie van Aston Villa en West Ham United, met name bordeauxrood en blauw. Vandaag heten we dus Sportkring Lokeren Doorslaar. Die SKLD vertalen we heel specifiek naar onze vier pijlers: Sociaal, Kwaliteit, Leuk, Doorstroming. Wist je overigens dat Gave Van Poucke en Lorca Van de Putte hier hun opleiding genoten?' Gave en Lorca zijn internationals van het Belgische vrouwenteam en speelden op het hoogste niveau in Nederland.

Leroy D'hont, een 28-jarige met een ingenieursdiploma, stipt 'kwaliteit' als het kernpunt van zijn beleidslijn aan: 'Vanuit een kwalitatief opleidingsplan proberen we onze jeugd te laten doorstromen naar ons eerste elftal. Het is onze ambitie om met spelers van de regio Lokeren aan te treden. Een duidelijk streefdoel.'

'Die SKLD van Sportkring Lokeren Doorslaar vertalen we heel specifiek naar onze vier pijlers: Sociaal, Kwaliteit, Leuk, Doorstroming.'

LEROY D'HONT

Bij SKL Doorslaar staat de methodiek centraal en niet alleen de eindterm. Leroy D'hont: 'Coerver, Wiel Coerver! Voor onze onderbouw, met andere woorden het aanleren van de techniek, bedienen we ons van de Coerverprincipes. Ik volgde de opleiding. Vanuit dat standpunt voegden we onze eigen accenten toe. We hebben het geluk dat we intussen al een hele tijd met dezelfde mensen werken, dat helpt voor de continuïteit. Ik stel de eigenheid van elke coach zeer op prijs, het is niet de bedoeling dat die mijn eigen verhaal klakkeloos overneemt, want dan komt het niet goed. De basis blijft wel: Coerver. Lees: techniek. Van daaruit vertrekken we.'

'Vroeger stelden we vast dat we ook in de bovenbouw techniek moesten aanleren. We stimuleren de dribbel en leren het kind kijken wanneer het die dribbel dient in te zetten. We combineren de droge leerstof van Coerver met wedstrijdvormen want Wiel Coerver beschouwt de tegenstander als een *potje* en geeft ook geen realistisch voetbalbeeld. We trachten de techniek op die wijze in te prenten in de hersenen, dat het een automatisme wordt. Vandaag halen onze U15 een veel hoger niveau dan in mijn tijd: de balcirculatie ligt veel hoger, bij de balcontrole heeft men geen twee of drie toetsen meer nodig om iets uit te voeren. Er zijn ook minder duels omdat de bal sneller wordt rondgespeeld. Het tempo gaat vooral omhoog. En dat beogen we.'

INTERGEMEENTELIJK FESTIVAL

Leroy D'hont is een creatieve mens. Hij overdondert me in het donkere Doorslaar met zijn ideeën: 'Ik pleit binnen de nieuwe formule van 2/2 voor festivals met U6 uit de directe omgeving. Je gaat toch niet op verplaatsing met U6-voetballertjes? Daarom is mijn voorstel: organiseer een intergemeentelijk festival om de zoveel weken met vier verenigingen en stel het ook open voor kinderen die nog niet aangesloten zijn. Maak daar een leuke dag van, met zoveel mogelijk deelnemers. Dat is toch een leuk alternatief voor de wekelijkse verplaatsing? Organiseer het rond de kerktoeren en het blijft herkenbaar voor iedereen. Het maakt niet uit dat je op regelmatige basis dezelfde

'Organiseer een intergemeentelijk festival om de zoveel weken met vier verenigingen en stel het ook open voor kinderen die nog niet aangesloten zijn.'

LEROY D'HONT

'Het is een vooruitgang
dat er langer 8/8
wordt gevoetbald.'

LEROY D'HONT

tegenstander treft. Hou de Fun & Formation-combinatie goed vast: gooi nooit zomaar de bal in het midden voor een matchke, vertrek steeds vanuit een goed plan. Zodat spelers op latere leeftijd weten waarmee ze bezig zijn.'

GOUDEN LEEFTIJD

De festivals, dat is de eerste wet-D'hont. Er volgt snel een tweede. Al gehoord van 'gouden leeftijd'? Ik sta met de mond vol tanden. Dat is zonder Leroy D'hont gerekend: 'Ik vind het een goede zaak dat 8/8 langer blijft doorlopen in functie van de gouden leeftijd. Het aantal balcontacten van de 8/8 ligt immers veel hoger dan van de 11/11. Nog beter zou zelfs zijn om het te laten gelijklopen met de schooljaren: daar heeft men niet voor niets in het middelbaar onderwijs een tweejarenplan per ontwikkelingsfase. Van het eerste middelbaar naar het derde vergt een enorme aanpassing. En de hoogste twee jaren van het middelbaar kom je met andere verleidingen in contact. Maar er zijn natuurlijk ook richtlijnen vanuit de Uefa en dat heeft gevolgen

voor onze eigen jeugdcompetitie. Het is in ieder geval een vooruitgang dat er langer 8/8 gevoetbald wordt. De gouden leeftijd, de jaren waarin de spelers de basics optimaal ontwikkelen, wordt zo beter benut.'

OP HET VELD

En met zijn laatste argument van de avond legt hij een zwakke plek bloot. Leroy D'hont: 'Het is stilaan niet meer haalbaar om op ons niveau van elke vereniging alles apart op touw te zetten. Daarom proberen we een koepel van de grond te krijgen die regionale clubs verbindt in het Lokerse. Het is zonde dat je zo veel mensen kwijtspeelt aan coördinatie. De beste trainers horen op het veld te staan. Door structurele samenwerking kunnen we dit effect versterken.'

En weg was hij, naar nog een volgende vergadering.

Intussen trachtte ik terug uit de doolhof van Doorslaar te geraken in mijn tocht naar de bewoonde wereld. Met in het

achterhoofd enkele vernieuwende gedachten.

Getekend

Leroy
D'hont.

'Het is zonde dat je zo veel mensen kwijtspeelt aan coördinatie. De beste trainers horen op het veld te staan.'

LEROY D'HONT

‘Bewegen op maat binnen het voetbal zelf betekent ook een verschuiving voor de allerjongsten van de 5/5 naar de 2/2. Met als grote voordeel dat kinderen eerst leren dribbelen.’

VOETBALFEDERATIE VLAANDEREN

De visie van Voetbalfederatie Vlaanderen

**STEFAN
VERHEYEN**

is de projectcoördinator
recreatief voetbal van
de VFV. Hij ontwikkelt,
ondersteunt en
stimuleert de
recreatieve zuil van
ons voetbal, op maat
van de verschillende
doelgroepen.

RECREATIEF VOETBAL TROEF!

'Inzetten op recreatie! Dat willen we. Vandaag is de essentie van het amateurvoetbal: trainen in functie van de competitie. Dat leidde toch enigszins tot vermindering van het aantal leden. De trend van de 21ste eeuw, zo mogen we het wel noemen, is dat mensen meer en meer kiezen voor individuele recreatieve sportbeoefening. Het samen voetballen in clubverband is enigszins in de verdrukking geraakt. Mensen sporten liever op hun persoonlijke ritme en zonder enige verplichting te moeten trainen met anderen op bepaalde dagen en uren én in functie van wedstrijden. Fietsen, lopen en wandelen geven je vrijheid: je bent buiten én je bent weg. Daarom opteren wij voor de drempelverlaging. We streven naar één gemeenschappelijke club met elite heren & dames, jeugd, recreatie en senioren. Dat garandeert ons een toekomstige doorstroming die we vandaag zelden hebben.'

DE NIEUWE VOETBALCLUB: VAN COMPETITIE TOT RECREATIE VOOR ALLE LEEFTIJDEN

'Doorstroming dus. We zien het ambitieus: een club waar men van het begin tot het einde de mogelijkheid heeft om te voetballen of als vrijwilliger actief te zijn. Je stapt in op je zesde en je stopt op je vijftigste. Het is bijna van de wieg tot het graf want voor je zesde kun je deelnemen aan activiteiten voor de allerkleinsten en na je vijftigste nodigen we je uit tot het opnemen van vrijwilligerstaken. Zo ontstaat een sociale gemeenschap. Je hebt een traject binnen je vereniging: voor alle geslachten, voor alle leeftijden, voor alle omstandigheden én voor alle vormen van talent. Ik geef het voorbeeld van twee vrienden: de ene kiest voor de competitie op het niveau van provinciale of vierde klasse en de andere *settelt* zich met zijn gezinnetje en gaat op zoek naar een ploegje waar je niet verplicht wordt om wekelijks tweemaal te trainen. Vroeger zouden hun wegen scheiden, in ons plan voor morgen blijven ze beiden binnen hun lievelingsclub actief en ontmoeten ze elkaar geregeld. Dat betekent wel dat we twee sterke structuren, parallel

aan elkaar, moeten uitbouwen. En vervolgens dat er goed opgeleide én talrijke vrijwilligers de handen vol zullen hebben. We willen hen via een vormingsaanbod - met hulp van het Dynamoproject van de Vlaamse overheid - leren zo'n sociale voetbalvereniging te begeleiden en te sturen. Vanuit de filosofie: leer de mensen zélf vissen in plaats van ze de vis te geven. Ik geloof in de nieuwe sociale biotoop waar mensen 2/2 kunnen spelen vanaf hun zesde en 8/8 tot hun vijftigste. Dat kan als je recreatieve afdelingen opent voor spelers vanaf hun twintigste levensjaar.'

VOETBALLEN EN BEWEGEN OP MAAT

'De sociale rol van een voetbalclub is aan een opmars bezig. We juichen dit natuurlijk toe, samen met onze collega's van de Football+ Foundation. Zij trachten de clubs aan te zetten om net dat tikkeltje extra te doen. We hoeven dat niet altijd te groots te zien. Denk maar aan een sociale of sportieve activiteit voor ouders terwijl hun kinderen aan het trainen zijn. Het voetbalaanbod blijft natuurlijk wel belangrijk: op maat van de doelgroep, zowel op fysiek, mentaal als sociaal vlak. Bij de allerkleinsten (vanaf drie jaar) betekent dat bijvoorbeeld het project *Multimove voor kinderen* van de Vlaamse Overheid. Dit zorgt voor een brede basismotorische vorming bij de startleeftijd. Bovendien zorgt een verschuiving van 5/5 naar 2/2 ook voor wedstrijden op maat van deze categorie. De lichaams- en balbeheersing worden hierbij in een ideale omgeving ontwikkeld. We hebben immers ondervonden dat 5/5 veel te complex is op deze leeftijd. De meer getalenteerde kinderen, of de kinderen die al langer aan het voetballen zijn, hebben - ruw geschat - tachtig procent balbezit. De anderen lopen vooral achter de bal en ontwikkelen op dat moment hun voetbalcapaciteiten niet. Met dezelfde filosofie in het achterhoofd zullen we gewestelijk spelende jeugdploegen indelen op basis van de niveaucodes 1 (lager dan het gemiddelde), 2 (gemiddeld) of 3 (hoger dan het gemiddelde). Zo spelen kinderen met dezelfde kwaliteiten tegen elkaar en vermijden we uitslagen van het slag 20-0, waar werkelijk niemand beter van wordt. We staan dus voor een grote hervorming, zowel op als naast het voetbalveld. Daarom praat ik in deze optiek graag over de *voetbalvereniging*, omdat deze term een bredere ondertoon heeft dan *voetbalclub*.'

'Ik praat graag over de voetbalvereniging, omdat deze term een bredere ondertoon heeft dan voetbalclub.'

STEFAN VERHEYEN

GEEF KINDEREN KANSEN OM WEDSTRIJDEN OP MAAT TE SPELEN

Voetbal is meer dan enkel een zuivere competitiesport. Er is niets verkeerd aan de term 'recreatief voetbal'.

Maak het spelletje niet nodeloos complex. Speel op training geen wedstrijdvormen die ze in het weekend nog niet beoefenen.

Voetballen op maat betekent voetballen met de juiste afmetingen en tijdsduur, maar ook rekening houden met de intentie van de kinderen.

HOOFDSTUK 4

VOLDOENDE VOETBALLEN TIJDENS DE WEDSTRIJD

JORD
VANDENHOUDT
Beleidsmedewerker
sport Vlaamse overheid

Bij sport is niet alleen competitie van belang! Sport is een
plezante, vormende en sociale activiteit waar fair play, waarden
en normen op een positieve manier worden uitgedragen. Een hele
wedstrijd 'op de bank zitten' staat haaks op deze gedachte. Dankzij
de hervorming in het jeugdvoetbal wordt dit binnenkort dan ook
iets uit een ver verleden.

Het verhaal van FC Zemst Sportief

Ik zit even op de bank voor de kantine te wachten op de komst van mijn gesprekspartner en neem de omgeving in mij op. Het terrein van het uit 1933 daterende geel-rode FC Zemst Sportief, een derdeprovincialer in Vlaams-Brabant, ligt naast de Zenne en kijkt uit op de oudste Belgische spoorlijn Mechelen-Brussel. Aan de achterkant staat een vervallen melkerij naast het lokaal van de Verenigde Wipmaatschappij. De twee staande wippen en petanquebanen vervolledigen het beeld. Terwijl ik wacht, kijk ik naar een jongetje dat tijdens de training Messi-overstapjes en dito gebaartjes maakt. Jeugdcoördinator Marc Duverger arriveert en we zetten ons in de kantine voor de muurvullende tekst van de Panathlonverklaring.

Marc Duverger benoemt de twee aspecten van FC Zemst als 'sportief en sociaal'. Op onze simpele vraag diept hij ze even uit: 'Vanuit het sportieve proberen we jongeren op te leiden en vanuit het sociale willen we ouders en kinderen bij elkaar brengen in een aangename sfeer. We steunen voluit de Panathlonverklaring en ontvingen drie jaar geleden zelfs een ster. We pogen om elk jaar minstens één jeugdspeler in de kern van het eerste elftal te krijgen. Dat doen we al zo'n twaalf jaar en dat lukt ons intussen aardig. FC Zemst Sportief is een zeer familiale vereniging en tegelijk hanteren we opvoedkundige principes. Naast de voetbaltechnische opleiding zien we het enigszins breder en vragen we sociaal engagement. Dat vertalen we in: fatsoenlijke omgang met elkaar, verantwoordelijkheid nemen en discipline. We duwen jongeren al eens een fluitje in de handen en laten hen scheidsrechter spelen zodat ze ook de andere zijde van de medaille zien. Jongeren zijn mondiger geworden dan vroeger, dat begint al bij kinderen van een jaar of negen, en dus geven ze sneller hun mening. Dat is niet verkeerd voor ons. We trachten daar mee om te springen, de context te bekijken en de nuances

'Naast de voetbaltechnische opleiding zien we het enigszins breder en vragen we sociaal engagement. Dat vertalen we in: fatsoenlijke omgang met elkaar, verantwoordelijkheid nemen en discipline.'

MARC DUVERGER

te bestuderen. Onze club telt 220 leden, van wie 160 jeugdspelers en we brengen ook een damesploeg en een veteranenelftal in lijn. Voor een dorp van 22.000 mensen, met vijf andere voetbalverenigingen in de omgeving, lijkt me dat niet slecht.'

GELIJKWAARDIGHEID

Zo is dat. Zou dat dan te maken hebben met het feit dat men bij FC Zemst Sportief het 'voldoende laten voetballen' niet alleen propageert maar zelfs hoog in het vaandel draagt?

Marc Duverger: 'Iedereen speelt! Daar wijken we geen duimbreed van af. We hebben voor één kadettenploeg van elf spelers een kern van 22. Op het wedstrijdblad mogen we vijftien namen noteren, dus vallen er steeds zeven naast. Die geven we een beurtrol, we kijken naar de trainingen: wie twee weken niet komt, mag niet verwachten dat hij vooraan op de lijst staat. We volgen het systeem goed op, ook de ouders zorgen voor sociale controle. Dat rotatiesysteem behouden we ook in zogenaamde belangrijke matches. Onze scholieren draaien mee aan de kop, maar we houden vast aan ons principe, ook al kost ons dat misschien het kampioenschap. In het begin moet je sterk in je schoenen staan en volhouden dat je altijd met vijftien mensen op pad gaat. In die groep geldt het beginsel van de gelijkwaardigheid, ongeacht de tegenstander, en dat blijven we communiceren.'

VERZORGD VOETBAL

De vraag die spontaan in me opborrelt: vinden talentvolle spelers het wel zo leuk dat ze hun kansen moeten opofferen voor 'minder begaafden'?

Marc Duverger herkent de adder onder het gras: 'We leren onze spelers van kindsbeen af aan dat voetbal een teamsport is waarbij elke schakel zijn bestaansrecht heeft. Van bij onze eerste opleiding leggen we deze klemtoon. Zodat ze dat normaal vinden. De *championitis* steekt al de kop op bij de U8. We spreken ouders onmiddellijk aan als ze over de schreef gaan. Bij FC Zemst Sportief is het resultaat van ondergeschikt belang. Natuurlijk begrijpen we dat

'Onze scholieren draaien mee aan de kop, maar we houden vast aan ons rotatieprincipe, ook al kost ons dat misschien het kampioenschap.'

MARC DUVERGER

'We stellen vast dat bij ons jongens met zogezegd minder talent echt beter zijn geworden door volharding en geloof in de eigen kwaliteiten.'

MARC DUVERGER

spelers graag winnen, maar we zullen onze trainers nooit beoordelen op de uitslag. We kijken wel streng toe op de spelstijl: onze keeper moet de bal rollen en niet uittrappen. We eisen een verzorgde opbouw en kiezen niet voor de lange, wilde hengst naar voor. Deze stijl promoten we ook voor het eerste elftal. Dat herhalen we geregeld: we willen verzorgd voetballen. Als we een trainer hebben die de keeper toch altijd de bal in de hoogte laat trappen, dan zeg ik dat we dat niet zo graag zien en dat we bij ons proberen uit te voetballen. Mocht het toch te lang duren, dan blijven we dezelfde boodschap in de verf zetten. We volgen alles dagelijks op om een eventuele escalatie te vermijden.'

SPELPLEZIER

Marc Duverger volgt het reilen en zeilen van de jeugdwerking intussen een klein decennium. Hij verspreidt de overtuiging dat de keuze voor de meer 'democratische voetbalstrekking' ervoor heeft gezorgd dat zijn club goed in de markt ligt: 'Je hebt twee strekkingen. Winnen tot elke prijs versus spelplezier. De aanhangers van de eerste school zoeken beter een club op waar het resultaat primeert. De anderen komen naar hier voor een goede voetbalopleiding die het aangename niet in de weg staat. Alweer: Fun & Formation! Vroeg of laat leidt deze filosofie ook tot resultaten. We stellen immers vast dat bij ons jongens met zogezegd minder talent echt beter zijn geworden door volharding en geloof in de eigen kwaliteiten. Meer zelfs: zij groeien uit tot het type van de typische

clubspeler. Zij erkennen het feit dat wij ze kansen hebben gegeven en ze blijven dan hangen. Dat is een aangename vaststelling want die mannen geven echt iets terug met hun inzet. Die gasten vertoeven soms zelfs enkele jaren in het eerste elftal. Precies dankzij onze aanpak van we spelen met de mensen die we hebben. Veroordeel je zo iemand tot bankzitten in de jeugdreeksen, dan is hij verloren voor het voetbal. En nu staat hij bij ons in de fanionploeg. Dat vind ik toch ons belangrijkste argument. Het dekt zelfs een dubbele lading. Het bewijst ten eerste dat je club mensen kan leren voetballen. Het creëert ten tweede de klassieke clubspeler. Op die wijze ontstaat een tweerichtingsverkeer: een return in de vorm van waardering.'

SAMENWERKINGSPOOL

Marc Duverger blikt met enige trots terug op de door zijn team geïntroduceerde werkwijze die aanvankelijk op enig onbegrip stuitte. Hij geeft nog een laatste tip mee: 'We zitten momenteel in een samenwerkingspool met clubs uit de omgeving. Dit verhoogt de mogelijkheid om voldoende te voetballen. Ploegen met te weinig spelers kunnen op die wijze toch rekenen op een volledige bezetting. Zo vermijden we dat jongeren uit de boot vallen.'

Een indrukwekkend pleidooi dat nog even nazindert. Ik passeer even langs het toilet en kijk daar uit op een vergeelde foto uit de jaren zestig: mannen met baarden en lange haren én veel volk langs de lijn. De FC Zemst Sportief leefde toen én doet dat vandaag des te meer.

'Wij bewijzen dat een club iemand kan leren voetballen en zo creëren we de klassieke clubspeler. Zo ontstaat een tweerichtingsverkeer.'

MARC DUVERGER

Het verhaal van FC Oxford Hemiksem

'We koppelen
winnaarsmentaliteit
aan plezier en willen
verzorgd voetbal
van achteruit zonder
lange ballen of
krachtpatserij.'

ERIC THYS

FC Oxford Hemiksem is een buitenbeentje in het voetbal. Omdat de rood-groene vereniging in 2015 haar honderdste verjaardag viert. Omdat de naam Oxford een verwijzing van de stichters was naar de prestigieuze Engelse universiteit. Omdat men zich sinds 1920 had aangesloten bij de Belgische Socialistische Voetbalbond en daar verbleef tot rondom 2000. Omdat men gedurende jaren, in het pittoreske stadionnetje aan de Scheldeboorden, als gastheer diende voor de televisiereeks *F.C. De Kampioenen*. Vooral omdat men sinds 2013 de scepter overnam van het ter ziele gegane Verbroedering Hemiksem en zo van ploeg uit het arbeidersvoetbal is uitgegroeid tot eerste voetbalvereniging van het dorp. Oxford Hemiksem staat vandaag nog onderaan de ladder, in vierde provinciale, maar heeft de openlijke ambitie om een stabiele tweedeprovincialer te worden. Daarvoor heeft jeugdcoördinator Eric Thys een hele technische staf gevormd. Die opleiders ontvangen me zeer gastvrij. Ze zitten zelfs met drie aan tafel. Eric Thys stelt me Jos Peleman (U7), Niels Van den Wijngaert (U8) en Guido Verstraete (U17) voor. Een geanimeerd gesprek volgt in de kantine van het vroegere Verbroedering. Die zit geprangd tussen het jeugdtrainingsveld en het hoofdterrein waarvan de tribune tegen het bedrijf Lamifil schurkt. Daar draait men van oudsher draad van koper en aluminium. Eric Thys opent met hoe Oxford de omschrijving Fun & Formation op haar manier invult: 'De bal is essentieel bij ons. Al onze trainingen baseren zich op de bal, ook in de lichamelijke oefeningen. Footpass gaf ons bij haar eerste evaluatie zelfs als opmerking mee dat de fysieke aspecten nog niet volledig/voldoende waren ingevuld. We bekommerden ons inderdaad te veel om de bal. De speler staat centraal, van welke afkomst of origine ook. De trainers komen hier voor de spelers en niet omgekeerd. In de optiek van *formation* stellen we ons de volgende vraag:

hoe moet de tegenstander Oxford bekijken? We koppelen winnaarsmentaliteit aan plezier en willen verzorgd voetbal van achteruit zonder lange ballen of krachtpatserij. Met het accent op samenspel, het collectieve denken vanuit de techniek. We kiezen voor de 4-3-3, leren verdedigen in zone en stellen ons op om de paslijnen af te snijden zonder brutale en overbodige fouten te maken.' Jos Peleman voegt er vanuit zijn ervaring met de jongsten aan toe: 'Ze moeten baas worden over de bal bij ons. Daar komen natuurlijk veel factoren bij kijken. Is er voldoende coördinatie? Doen ze dat met of zonder tegenstander? Kunnen ze dat overbrengen naar de wedstrijdssituatie?'

KAMPIOENSCHAP OF VOORUITGANG?

Niels Van den Wijngaart pikt de draad verder op: 'Bij de U8 gebruik ik de stop-helppmethode van het vliegtuig. Dat vliegtuig is het stopwoordje: de piloot wijst op de aanvaller en de staart op de verdediger. De vleugels staan voor de buitenspelers. De taak van de jeugdtrainer behelst ook het zich verplaatsen naar de leefwereld van jongens en meisjes. We houden in onze trainingsopbouw ook rekening met de beleving en laten daarom iedereen op doel trappen en scoren. Onze opzet is heel duidelijk: iedereen moet evenveel voetballen en het resultaat telt niet.'

Eric Thys accentueert de laatste zin van zijn medewerker: 'Winnen is plezant, maar het hoeft niet. Dat maken we in elke oudervergadering heel duidelijk. Accepteert men dat? Het moet wel. Daar draaien we niet omheen. Als ik mag kiezen uit twee kasten, met name een met bekert van kampioenschappen of een met persoonlijke en teamgebonden vooruitgang van onze spelers, dan kies ik voor de tweede kast.'

Sterke taal. Guido Verstraete van de U17 geeft opening van zaken omtrent de manier waarop men de niet voor de hand liggende spelstijl uit de doeken doet: 'In onze opbouwende 1-4-3-3-optiek binden we touwen tussen de vier verdedigers. Zo leren ze samen in golf bewegen en de looplijnen ontdekken. Positie kiezen is niet gemakkelijk. Hoe vroeger je begint, hoe beter het loopt. Bij het zoneprincipe heb je verdedigers nodig

'We houden in onze trainingsopbouw ook rekening met de beleving en laten daarom iedereen op doel trappen en scoren.'

NIELS VAN DEN WIJNGAART

'Ze moeten baas worden over de bal bij ons. Daar komen natuurlijk veel factoren bij kijken.'

JOS PELEMAN

die het spel zien. De tijd van de mandekker die zijn voet zet is voorbij. Dat kan iedereen. De driehoek in het middenveld wordt aangeleerd aan de hand van de linietraining met het kantelen van links of rechts, afhankelijk van waar de bal zich bevindt. Het duurt enkele jaren voor men dat beheerst. Toen we startten met zonevoetbal protesteerden sommige ouders omdat ze alleen maar keken naar de goede uitslagen. Het opleiden van de buitenspeler is het moeilijkste proces. Dit gaat gepaard met veel stop- en startwerk, want hij moet kunnen verdedigen én aanvallen én in de organisatie blijven. Hem moet je echt aanleren hoe te lopen en te kantelen. Volgende vragen wachten op een oplossing. Loop ik bij balbezit naar het doel of naar de zijlijn? Wanneer geef ik een voorzet en waar plaats ik die? Wanneer knijp ik bij balverlies naar binnen zonder dat de ruimte wordt afgesneden? Je ziet: het is geen simpele oefening en toch geven we iedereen evenveel speelkansen.'

FAIR PLAY

Voor Oxford Hemiksem is fair play geen holle slogan. Eric Thys hanteert de praktijk van het zalven en slaan: 'Alle kinderen hebben een verschillend karakter en daar houden we rekening mee. We praten veel met moeilijke jongens, maar als het nodig is dan straffen we ook. We zitten er heel kort op als het moet. Het is zo klaar als een klontje: schelden, spuwen, natrappen, pesten... Dat wordt onmiddellijk bestraft en we halen de speler meteen van het veld. Tot en met de leeftijd van U17. We engageerden ons niet voor niets in de Fair Playactie en we streven daar een voortrekkersrol na. Ook naar onze fans toe. Dat probleem durven we erkennen. Soms worden spelers opgehitst door supporters en doen ze als gevolg daarvan de verkeerde dingen. Ik pleit voor een scheidsrechterlijk mandaat om, net als bij zaalsporten, supporters die over de schreef gaan te mogen verwijderen.'

Guido Verstraete vult aan dat een 'professionele, vuile overtreding' bij Oxford niet wordt getolereerd: 'We schorsen deze speler zelf, we geven deze

waarschuwing ook vooraf. Ik heb veel liever dat kinderen proberen eerlijk te zijn dan dat ze iemand opzettelijk blesseren. We geven daarin zelf het goede voorbeeld voor de jongeren.'

CONTROLE VANUIT DE AUTO

Eric Thys heeft met zijn team dus een uitgekiend plan op tafel liggen. Welke tegenkantingen ziet hij opduiken als hij zijn missie om iedereen zoveel mogelijk aan bod te laten komen in de praktijk wil omzetten? 'Nieuwkomers hebben even tijd nodig om in het systeem te stappen, want ze halen dat hogere niveau niet van bij de eerste kennismaking. We zorgen er wel voor dat iedereen ongeveer de helft van de speelminuten op het veld staat. We stimuleren dat met woord en daad en we kijken niet naar het belang van de match. We winnen wel graag, maar we zien er het nut niet van in om onze zogenaamde sterkste ploeg de wei in te sturen. De ouders hebben intussen begrepen dat we kiezen voor de opleiding en dat dit ook ten gunste is van hun kind. De trainers van Oxford krijgen van ons het voorschrift mee dat ze over drie wedstrijden iedereen evenveel speelminuten moeten gunnen. Ik controleer dat soms incognito vanuit ... mijn auto. Zonder dat ze het gezien hebben. We beleven plezier aan doelpunten die ontstaan vanuit de combinatie en de collectieve inspanning. Ons streefdoel? Toekomstige eerste elftallen hebben die voor de helft of meer uit eigen kweek bestaan. Daarvoor moeten we de kunst van het geduld beoefenen. Vroeg of laat zal het ons lukken, daar ben ik van overtuigd.'

Dat was een sterke uiteenzetting. Nadat ik al getrakteerd was op verschillende drankjes, ontwaakte de Balthazar Boma in mij: *Tournée Zénérale!* Maar mijn portemonnee bleek leeg te zijn. Ik verliet de bespreking met enig schaamrood op de kaken en beloofde aanwezig te zijn bij de viering van de honderdste verjaardag in 2015. Deze keer met geld op zak. Want FC Oxford Hemiksem, het blijft een buitenbeentje.

'Positie kiezen is niet gemakkelijk. Hoe vroeger je begint, hoe beter het loopt.'

GUIDO VERSTRAETE

‘Niemand leert bij door
op te bank te zitten.
Wedstrijdmomenten, dáár
heeft het kind iets aan.’

VOETBALFEDERATIE VLAANDEREN

De visie van Voetbalfederatie Vlaanderen

STEVEN DE JAEGER

is de provinciale
coördinator
Oost-Vlaanderen
van de VFV.
Hij ondersteunt
de clubs in
Oost-Vlaanderen
op het sporttechnische
en -promotionele
domein en is ook
lesgever topsport
voetbal in Gent.

GEEF MEISJES EN JONGENS

VOLDOENDE VOETBALTIJD PER MATCH

'Het gaat erom dat men het ziet! Het potentieel! Er zit zo veel verscholen in ieder kind, bij elke jongen en meisje. We moeten het er gewoon uithalen. Met al het enthousiasme ons eigen. Kijk dus verder dan het directe resultaat, mik in eerste instantie op het spelplezier en in tweede instantie op het opleiden. Dat kunnen we enkel verwezenlijken door de kinderen op het veld te zetten. Niemand leert immers bij door op te bank te zitten. Wedstrijdmomenten, dáár heeft het kind iets aan. We moeten dus een systeem bedenken waarin iedereen - eveneens de *andersbegaafden* - voldoende speelminuten krijgt. Ook de meisjes en jongens met iets minder talent verdienen de kans om zich optimaal te ontwikkelen.'

SNAPPEN DE SPELERS HET NIET?

LEER ZE HET SNAPPEN!

'Snappen de spelers dat meteen? Rapen ze het onmiddellijk op? Neen, we moeten daarin eerlijk durven zijn. Knapen (U15) en scholieren (U17) zullen van volgend seizoen af in het midden van de eerste en de tweede helft een time-out krijgen. Dat is het verschil met het verleden. Het zal vermoedelijk even slikken worden vooraleer iedereen dat principe accepteert. Toch moeten we verder met ons verhaal want voetballers met minder talent zien anders de marge steeds groter worden. Wie niet speelt, zal deze sport nooit onder de knie krijgen. Zal dit geen wrijving geven bij de betere spelers? En hoe gaat men reageren in topwedstrijden waar het echt om de knikkers gaat? Gaat de coach dan kiezen voor zijn beste twaalf voetballers? Bestaat het gevaar dat hij de drie mindere niet selecteert? Zeker, er heerst nog

altijd *championitis*-achtig gedrag bij een aantal coaches. De ongezonde overwinningsdrang drijft nog boven. Voor alle duidelijkheid: de wil tot winnen is zeker ook een aspect van het voetbal dat we voor ogen blijven houden. Maar niet ten koste van alles. Laten we op zoek gaan naar een goed evenwicht. Dat wordt geen gemakkelijke oefening want als een topper vijf keer de bal inspeelt op een gewone voetballer en die verliest hem telkens, dan zal hij de zesde keer voor een andere optie kiezen. Aan de coach om hem te overtuigen van het tegendeel. Snappen de spelers het niet? Leer ze het snappen!

IEDEREEN RODE DUIVEL

'We stellen vast dat de clubs die altijd inschrijven op onze workshops en bijscholingen het idee zeer genegen zijn. Problemen ontstaan vaker met verenigingen die we zelden of nooit zien. Die streven dikwijls andere waarden na dan de clubs die in het project zijn gestapt. Dat zal al eens botsen, dat is niet abnormaal. Via het conflict zullen ze het vroeg of laat toch leren. Het is moeilijk om iedereen van het eerste moment mee te krijgen. We zijn niet allemaal even dynamisch en even gemotiveerd om een nieuwe visie te volgen. Ik heb alle respect voor de oudere vrijwilligers. Zonder hen overleven vele verenigingen niet, want zij doen de dagelijkse werking draaien. We staan voor een enorme uitdaging. Het zal een kwestie worden alles tot in de puntjes voor te bereiden: elk kind heeft recht op minimum vijftig procent van de speelminuten.'

'Misschien helpt het succes van de Rode Duivels. Tijdens de wereldbeker trekt de VFF naar alle kleuterscholen met de campagne *Iedereen Rode Duivel*. Misschien is dát de trekker die we nodig hebben en ons vleugels geeft. Want als elk kind Rode Duivel wordt, dan moeten we het om te beginnen al voldoende laten voetballen. Waarom dan niet minstens de helft van de wedstrijd?'

'Elk kind heeft recht op minimum vijftig procent van de speelminuten.'

STEVEN DE JAEGER

GEEF KINDEREN KANSEN OM DE TIJDENS DE WEDSTRIJD VOLDOENDE TE VOETBALLEN

Straf kinderen tijdens het weekend
niet voor iets dat ze tijdens de week
perfect gedaan hebben.
Trainen = wedstrijden spelen!

Laat iedereen minstens de helft
van de wedstrijd spelen.
Beter nog: iedereen speelt evenveel.
Welke jeugdtrainer durft deze
uitdaging aan te gaan?

Onthoud dat spelers zich niet kunnen
ontwikkelen als ze niet tijdens
wedstrijden kunnen leren. Ook de
mindere goden willen graag een
betere voetballer worden.

HOOFDSTUK 5

VOETBALLLEN EN TRAINEN OP EEN LEUKE EN LEERRIJKE MANIER

BRECHT DE VOS

Raadgever sport
minister Muyters

Coach KVV Vlaamse Ardennen

Als jeugdcoördinator hield ik steeds voor ogen om jongeren op te leiden tot sporters met een goed ontwikkelde basismotoriek en balgevoel en hen vervolgens te vormen tot goede, denkende voetballers. Ervoor zorgen dat ze echt plezier beleven aan het leren voetballen is cruciaal, omdat dit een basis is tot levenslang sporten. Eenzijdige en geforceerde trainingen zijn immers een belangrijke oorzaak van drop-out, hetzij door blessures dan wel demotivatie. Zorg dus steeds voor variatie en fun en betrek je spelers actief bij het leerproces. Deze filosofie nam ik mee in mijn job als raadgever van Vlaams minister van Sport, Philippe Muyters.

Het verhaal van Koninklijke Sporting Club Toekomst Menen

'Kwaliteit. Sportief Samen Sterk.
Communicatie.
Motivatie. Dit is
de visie van onze
jeugdopleiding.'

DENIS DE TAND

'Kwaliteit. Sportief Samen Sterk. Communicatie. Motivatie. Dit is de visie van de jeugdopleiding binnen KSCTM, de Koninklijke Sporting Club Toekomst Menen.'

Denis de Tand heeft het goed bekeken. Als hoofd opleiding van de geel-zwarte grensclub - enkele straten verder ligt Frankrijk - vertaalde hij de initialen naar hun opleidingsvisie. De vijftigjarige sportleerkracht vertrekt vanuit een pedagogische basis.

We nemen plaats boven de mooie hoofdtribune van het gerenoveerde stadion met atletiekpiste. In de verte staat de tent van Circus Ronaldo. KSC Toekomst Menen draait momenteel mee in de subtop van vierde klasse en speelt zijn thuiswedstrijden voor enkele honderden toeschouwers. Aan de muur prijkt een ploegfoto uit de oude doos: het kampioeneneftal van 1968, met onder meer Eddy Kinsabil, die later in het eerste elftal van SV Waregem zou voetballen. Op de achtergrond: volle tribunes. Menen had toen een gemiddelde van tweeduizend fans en liet de stedelijke rivalen uit Kortrijk, Stade en Sport, achter zich.

Dat was toen, dit is nu. Het is maandag, dus wordt er gepoetst in de kantine, we nemen plaats tussen de dweilen en de emmers. Denis de Tand steekt van wal: 'Kwaliteit? Dat streven we na op en naast het veld. Kwaliteit bij mijn trainers die een voorbeeldfunctie hebben naar de spelers toe. Maar ook die spelers moeten zich van hun beste sportieve kant laten zien. Sportief Samen Sterk? We willen zoveel mogelijk jeugdspelers opleiden naar het eerste elftal toe, maar de spelers moeten op alle vlakken klaar zijn om de toch wel grote stap te zetten. Communicatie? We doen ons uiterste best om die in alle geledingen van de club optimaal te maken, maar soms zien we ook al eens iets over het hoofd, wat mij in zo'n organisatie heel logisch lijkt.'

'Teamspirit? Zowel bij het trainerskorps als bij de verschillende teams streven wij er naar om een hechte groep te smeden. Bij het opleiden van jeugd staat het individu centraal, maar het team is natuurlijk ook een belangrijke factor. Motivatie? Wie het vuur niet heeft, kan het niet doorgeven. Gemotiveerde en enthousiaste trainers geven dit zeker door naar hun spelers.'

Binnen deze opleidingsvisie streven de trainers er naar om te trainen op een leuke en leerrijke manier. De vraag rijst: is dit effectief ook haalbaar? Volgens Denis de Tand hangt alles af van de kwaliteit van de trainers: 'Heb je gekwalificeerde coaches die de nodige knowhow hebben en inventief zijn, dan zit je goed. Moet je het echter doen met mensen die wat minder kwaliteit bieden, dan ontstaat een probleem. Ik probeer voortdurend bij te sturen. Ik volg veel trainingen, leg op trainersvergaderingen uit hoe een coach bij KSC Toekomst Menen moet functioneren en grijp in waar nodig. Aan de hand van feedback naar de trainer toe inzake trainingen en wedstrijdbegeleiding probeer ik samen met mijn coördinatoren de trainers beter te maken. Sommigen accepteren de opbouwende kritiek, bij anderen gaat het wat moeilijker.'

OUDE TEGEN NIEUWE SCHOOL

De Tand temporeert even, hij geeft aan dat het om een interpretatie gaat: de oude school van lopen versus de nieuwe van de bal te laten lopen. Een subtiel verschil in de woordkeuze maar een wereld van verschil in de aanpak: 'Ik wil de bal gebruiken, daar gaat het conflict over. Wij verlangen van onze trainers deze aanpak. Stokt die link ergens, dan ontstaat een probleem.'

'De opleiding van voetballers heeft door de jaren heen een echte facelift ondergaan. Wij vechten tegen de verouderde Belgische kijk op het voetbal en volgen de hedendaagse tendensen. Zo leiden we op in zone, waar het enkele decennia geleden pure mandekking was. Het spelsysteem wordt dan automatisch 1-4-3-3 en niet langer 1-5-3-2. Het vinden van goede coaches voor dit nieuwe verhaal vormt ook een uitdaging.' Duidelijke taal. Vraag twee en deze keer zo concreet mogelijk: wanneer is die training zowel leuk als leerrijk? Denis

'Ik wil de bal gebruiken, daar gaat het conflict over. Wij verlangen van onze trainers deze aanpak. Stokt die link ergens, dan ontstaat een probleem.'

DENIS DE TAND

'Als de kinderen met een smile van het veld komen, dan is een training geslaagd. Geef gevarieerde oefenstof en stop die in een leuk kledje.'

DENIS DE TAND

de Tand: 'Als de kinderen met een smile van het veld komen, dan is een training geslaagd. Geef gevarieerde oefenstof en stop die in een leuk kledje. Vroeger liepen we tussen twee paaltjes en traptten we op doel. Vervelend en slaapverwekkend. Vandaag voeg ik het competitie-element toe. Bij de allerkleinsten verlaagt men zich naar hun niveau. Dan voer ik de *leeuwen van Bellewaerde* op. Men kan zeggen: balletje stoppen, balletje met voetzool vrij en naar andere kant draaien, *goed gedaan Polleke*. Oersaai. Uitdagender is: wie is er al naar Bellewaerde geweest? Welke dieren eten je op als je te dicht in hun buurt komt? Antwoord: "De leeuwen, trainer." Dan zeg ik: "Pas op mannekens, hier is de leeuwenkooi. Niemand leidt zijn bal over de lijn of de leeuw eet je op." Dat vinden ze leuk, uitdagend en dit past volledig in hun leefwereld.'

'Wanneer gaat het leuke over in het leren? Als je constateert dat de spelers ondanks het fungehalte de vooropgestelde techniek naar behoren uitvoeren. Basisprincipes moeten tot vervelens toe worden herhaald. Het moet een automatisme worden. Herhaling, herhaling, herhaling: "Het is met je binnenkant, Jan." Desnoods honderd keer na elkaar, als het algemene kader maar leuk blijft.'

STOP-HELPMETHODE

Leuk en leerrijk trainen om beter te kunnen voetballen. Als het algemene kader is geschetst, volgen de concrete daden. Denis de Tand onderscheidt de vier elementen van zijn dagelijkse bezigheid. Met name bal leiden, bal stoppen, kapbeweging en trappen op doel, met behulp van de stop-helpmethode. Dat vereist een woordje uitleg. 'Fun, formation, brains. De stop-helpmethode, het leren meedenken door de spelers, voedt slimme spelers op. Ze leren hun hersenen gebruiken, ze leren mee denken over het voetbalspelletje. Dit kan best door op gepaste tijd de oefening kort stop te zetten en enkele korte vraagjes te stellen. Was het de juiste keuze? Was de inworp goed? Hoe komt het dat de balcontrolle veelvuldig verkeerd loopt? Staat iedereen op de juiste plaats? Zo leren de spelers meedenken en vinden ze zelf de oplossing. Ik kom terug bij het begin:

je hebt nood aan sterke coaches met pedagogische visie. Ze moeten de juiste manier hebben om met die gasten om te gaan. Positief ingestelde trainers die enthousiast trainen en de spelers respecteren genieten mijn voorkeur. Ik hoor soms trainers achternamen van kinderen roepen. Daar krijg ik echt wat van! Waarom zoeken ouders lang naar voornamen? De achternaam gebruik je niet, dat is een gebrek aan respect voor het kind. Het omgekeerde is ook waar: spelers tonen respect voor trainers en afgevaardigden en geven een hand bij aankomst. Er mag enige afstand bestaan. Je kunt niet opleiden zonder op te voeden. Daarom normaliseer ik deze zaken. Variatie in de herhaling, dat is de stelregel van KSC Toekomst Menen voor het leuke en leerrijke trainen.'

Denis de Tand vergelijkt het met ... de liefde voor dezelfde vrouw, die steeds een ander kleedje draagt: 'We bieden dezelfde oefenstof aan op een andere manier. Een goede training volgt de wet van de herhaling. Op een afwisselende wijze. De oefenstof wordt herkenbaar maar de spelers krijgen een nieuwe prikkel. Zo boek je vooruitgang. Wie de oefening herkent, zal die sneller uitvoeren.'

'Het opleiden van jeugdspelers is fascinerend en leuk, maar de trainers spelen hierin een voorname rol. Wij proberen dan ook vanuit de club de trainers zo goed mogelijk in de watten te leggen inzake trainingsmateriaal en velden. Maar we vragen dan kwalitatieve opleiding in return. We sporen onze trainers ook aan zich voortdurend bij te scholen.'

Aan het einde van het gesprek wijst hij nog eens op de vier uitgangspunten van KSC Toekomst Menen. Hij zorgt voor structuur: 'Wij regelen voor de trainer al het nodige. Hij moet training geven, maar wel volgens onze afspraken. Als zijn ballen maar half opgepompt zijn, dan pak ik hem vast. Gebruikt hij twee kegels in plaats van onze doeltjes, dan spreek ik hem aan. Wij zorgen voor alles. Als het gras gemaaid is, dan kun je voetballen.' Die laatste is het onthouden waard. En de moeite om even over te mijmeren tijdens de urenlange treinreis-terugrit vanuit de Westhoek naar de Kempen: 'Als het gras gemaaid is, dan kun je voetballen.'

'Een goede training volgt de wet van de herhaling. Op een afwisselende wijze. De oefenstof wordt herkenbaar maar de spelers krijgen een nieuwe prikkel. Zo boek je vooruitgang.'

DENIS DE TAND

‘Maak de trainingen aangenaam. Anders blijven de kinderen weg. Een coach moet dit gevoel uitstralen: het is leuk om te komen voetballen.’

VOETBALFEDERATIE VLAANDEREN

De visie van Voetbalfederatie Vlaanderen

SVEN CNUDDÉ

is de provinciale
coördinator
West-Vlaanderen
van de VFV.
Hij ondersteunt
de clubs in
West-Vlaanderen
op het sporttechnische
en -promotionele
domein en is ook
lesgever topsport
voetbal in Brugge.

DE PIET HUYSENTRUYTVRAAGJES

'Wanneer gaan spelers zelfs een saaie oefening graag uitvoeren? Als de trainers de juiste tips geven, want iets bijleren is uiteindelijk leuk. Draag dus aan de jeugd je enthousiasme over als coach. Het mag echter geen speeltuin worden: ze moeten zich amuseren maar tegelijk iets nieuws onder de knie krijgen. Maak een duidelijke afspraak met de groep: dit kan, dat niet. Gebruik een woord dat het aangeeft. Bij mij is dat: *Stop, standbeeld!* Dat lukt op jonge leeftijd, dan moeten ze allen stilstaan. En dan stel ik ze de Piet Huysentruytvraagjes: wat heb je vandaag geleerd? Dat is de taal van het kind. En dan weten ze inderdaad dat ze iets hebben geleerd. De visie van de voetbalfederatie zegt: veel wedstrijdjes spelen. Doe je niet meer dan dat en laat je de kinderen gewoon los, dan zal de fun snel verdwijnen. Dan is er ook geen uitdaging meer. Probeer de passeerbeweging toe te passen in een wedstrijdvorm. De coach moet dat regelen met de stop-helpmethode: leg het spel stil en vraag aan de spelers wat er goed loopt en wat fout gaat. Leer ze zelf hun beslissingen te nemen. Kernwoord: *decision making!*'

INTENSITEIT ZONDER COMPETITIVITEIT

'Intensiteit! Probeer de spelers op training zoveel mogelijk aan het werk te zetten. Geef ze tijdens de training geen tijd om zich te focussen op iets anders dan het voetbalspelletje - op die manier is er geen tijd om een ander te plagen of kattenkwaad uit te halen. Gebruik het competitie-element zonder dat het competitief wordt. Hoe doe je dat? Door de scores van de wedstrijdjes niet te bewaren en door veel te switchen: vier keer vijf minuten voetballen in andere formaties. Begin steeds opnieuw bij een brilstand. Vermijd dat de verschillen in de scores te hoog oplopen. Speel daarom maximaal naar vijf doelpunten verschil. Vertaal die intensiteit ook naar het persoonlijke niveau. Zo wordt een harde training ook leuk. Behoud ook steeds het fungehalte: het plukken van een bal voor een keeper is leuk als het lukt. Geef daarom niet de hoogste quotering aan wie de meeste ballen pakt maar ook aan wie het technisch het best

uitvoert. Soms zal een speler minder vooruitgang boeken dan gepland. Bedenk: iemand die volgens zijn beperkingen slaagt, scoort soms hoger dan een topper die beter presteert dan de andere maar onder zijn prestatiecurve blijft. De steeds weerkerende eis van elke coach aan de speler: doe je best, ga tot het uiterste. Stimuleer zowel de inzet als de intensiteit. Is een oefening te hoog gegrepen, zoek naar een eenvoudigere vorm. Jongleren met de bal op de voet gaat net niet? Laat de bal dan een keer botsen. Deze stapsgewijze aanpak, gepaard met huiswerk, komt beter tot zijn recht. Die helpt kinderen door de zure appel bijten en omgaan met ontgoocheling. Durf dat stapje terug te zetten en doe het iets eenvoudiger. Zorg zowel voor voldoende uitdaging als voor een haalbare opdracht. De intensiteit van de uitvoering - op welk peil de speler zich ook bevindt - geldt als eerste maatstaf.'

MOTIVATIE DOOR FUN

'Eerste les, laatste conclusie: maak de trainingen aangenaam. Anders blijven de kinderen weg. Een coach moet dit gevoel uitstralen: het is leuk om te komen voetballen. Bovendien: je leert hier iets. Door wedstrijdvormen in de trainingen te passen, verhoog je de aantrekkelijkheid. Laat de moeilijkheidsgraad crescendo lopen: van 5 tegen 2 tot 3 tegen 2. Vergeet niet dat voetbal met de voeten wordt gespeeld en met de bal: rondjes lopen is uit den boze. Mijn goede raad aan elke coach: amuseer je op training en je krijgt een fantastische return van de kinderen. Daarvoor is het nodig dat je met gevarieerde oefenstof voor de dag komt, mét aandacht voor iedereen. Zodat ook de mindere god naar de trainingen uitkijkt. De spelers met het minste talent tonen vaak het meeste enthousiasme. Die mag men niet teleurstellen. Weinig ouders zien dat onder ogen, ze redeneren volgens *mijn kind*, *schoon kind*. Dan moet je het gesprek openen. Anderzijds is er ook richting spelers wel een grens. Durf hen te stimuleren in de richting van het scheidsrechterschap of praat met hen over een opleiding tot coach op een bepaalde leeftijd. Zo blijven ze betrokken bij de voetbalvereniging en je raakt ze niet kwijt. Dat is vaak een hele moeilijke discussie. Het plezier van het spelletje, in welke functie ook, is het belangrijkste voor de deelnemers. Voor alle deelnemers.'

'Het plezier van het spelletje, in welke functie ook, is het belangrijkste voor de deelnemers. Voor alle deelnemers.'

SVEN CNUDE

A young child in a white soccer jersey with red and green accents, red socks, and blue shoes stands on a grassy field. A white soccer ball is suspended in the air above the child. The background consists of dense green trees.

GEEF KINDEREN KANSEN OM OP EEN LEUKE EN LEERRIJKE MANIER TE TRAINEN

Decision making is de sleutel van een goede voetbalopleiding. Creëer trainingsvormen waarbij spelers voortdurend keuzes moeten maken.

Tracht spelers op een gezonde manier uit te dagen. Stel concrete en haalbare doelen.

Benadruk voldoende het positieve. Zorg ervoor dat speler X van de trainer hoort wat speler Y al heel goed doet.

HOOFDSTUK 6

VOETBALLLEN

IN EEN KRACHTIGE

LEEROMGEVING

HANS PONNET
Afdelingshoofd
Sportkaderopleiding - Bloso

De competenties van een voetbaltrainer zijn bepalend voor de kracht van de leeromgeving van de voetballspeler.

Het aanscherpen van de competenties gebeurt jaarlijks voor meer dan duizend voetbaltrainers via de trainersopleidingen voetbal van de Vlaamse Trainersschool en de Voetbalfederatie Vlaanderen.

Tijdens deze trainersopleidingen, die een must zijn voor elke trainer, staat de krachtige leeromgeving centraal. Ontdek het zelf!

Het verhaal van Racing Club Hades

De omgeving van het stadion ademt rust uit. Racing Club Hades - een knipoog naar de god van de onderwereld uit de Griekse mythologie - heeft zijn accommodatie met ook een kunstgrasveld net buiten de stadsmuren van Hasselt, in het groene gehucht Kiewit, waar 4.000 mensen leven. Rond het stadion liggen velden die eens per jaar transformeren in ligweiden voor Pukkelpop. De leden van Racing Club Hades nemen telkens deel aan de organisatie van het muziekfestival. In zekere zin zit het in de genen van de groen-witte - naar de kleuren van de stad - vereniging. Ze ontkiemde op het einde van de jaren zestig uit een zogenaamde progressieve jeugdclub - eerst Den Uil en later Hades - waar in de geest van die tijd de popcultuur zijn weg vond, zelfs tot in deze bosrijke buurt rond Bokrijk. De huidige voorzitter Jef Evens staat sinds 2000 aan het roer, maar beleefde in het jeugdhuis zijn wilde jaren en vertoeft sinds 1975 in het structurele kader van Racing Club Hades. Daarmee wordt meteen het karakter blootgelegd: op de heide van Kiewit huist een familiale voetbalvereniging. Met een gezonde ambitie: uitgroeien tot een stabiele vierdeklasser. De nieuwe tribune en kantine ogen alvast modern. En niet zomaar een vierdeklasser, maar een met een missie, een charter zelfs. Een charter tegen geweld, tegen doping & drugs en tegen racisme. Onder het goed gevonden motto: 'Verdedig je kleuren, maar sluit geen kleur uit.' De bal is voor iedereen, daar bij Hades, en wie er eenmaal werkt, blijft er graag hangen. Zo ook Frans Meeuwens, de technisch verantwoordelijke van de jeugdopleiding die intussen zijn achtste seizoen heeft afgerond. Hij vertelt waar het begint als men het heeft over 'voetballen in een krachtige leeromgeving'. Frans Meeuwens: 'Een opleidingsplan met visie en zeer concrete doelstellingen, daar draait het om. Dat zijn misschien grote woorden, maar tegelijk voeg ik mijn eigen uitgangspunt toe: het voetbal bestond al. Ik relativiseer het ook meteen. We moeten ons realiseren dat we niets uitvinden. Ik herhaal en zo zeg ik het ook wel steeds tegen mijn trainers: het bestond al. Daarmee toon ik dat

'We nodigen de achtjarigen uit tot de initiatie in ons fysiek ontwikkelingsplan: leer baas worden over je lichaam, dan pas over de bal.'

FRANS MEEUWENS

ik zelf bereid ben om van iedereen iets op te pikken. We moeten onszelf dus niet beschouwen als de grote vernieuwers, want dit spelletje bestaat al meer dan een anderhalve eeuw. Anderzijds heeft elke club nood aan een opleidingsvisie op eigen maat. Men moet zich de vraag stellen: wat wil ik bereiken met deze kinderen? Racing Club Hades is prestatiegericht, maar denkt ook aan het recreatieve en sociale aspect. En daarbij baseren we ons dus op een goed uitgeschreven visie. Met enkele duidelijke opties: kinderen die naar ons komen, bezorgen we een aangenaam tijdverdrijf. Het is geen optie om iemand weg te sturen. Iedereen mag hier op zijn snelheid en niveau blijven voetballen tot het achttiende jaar.'

'Zeer specifiek voor Racing Club Hades? Ons fysiek ontwikkelingsplan of FOP. We nodigen de achtjarigen uit tot deze initiatie: leer baas worden over je lichaam, dan pas over de bal. Daarom promoten we ook de idee van Multimove in onze kidsclub. We leren de kleinsten bewegen zonder de voetbal, maar wel met grote ballen waar ze op mogen springen. Het aspect van fun drijft dan boven. Kindjes van die leeftijd voetballen nog niet, ze spelen. Ouders vragen ons dan: "Waarom mogen ze niet voetballen?" We antwoorden ze: "Laat ons bepalen wanneer uw kind er rijp voor is." Er steekt dus een jeugdbewegingselement in onze aanpak. Misschien moeten we de kidsclub een originele naam geven. De Pukkelpoppers? Waarom niet. Laat ze rollen en spelen. We zullen niemand verplichten te vertrekken, want elk kind heeft eigen kwaliteiten. Ons opleidingsplan is voortdurend aan evaluatie toe: om de zes weken kijken we wat beter kan. Per leeftijdscategorie volgen we hen op en aan het einde van de rit hebben we een voetballertje gevormd.'

VRIJWILLIGERS

Dat vormen van 'voetballertjes' legt de club geen windeieren, want zowel voormalige spelers als ouders willen om die reden onderdeel worden van Hades. De vrijwilligers zijn de krachtbron, met meer dan 300 steken ze er de handen uit de mouwen. Zo hebben ze samen de gebouwen opgetrokken, tot de betegeling toe. Per week regelen vijftien mensen het kantinegebeuren

'Ons opleidingsplan is voortdurend aan evaluatie toe: om de zes weken kijken we wat beter kan.'

FRANS MEEUWENS

'We willen winnen,
maar we kunnen
verliezen.'

FRANS MEEUWENS

in een beurtrol. Men hanteert wel het principe van de wederkerigheid: de vrijwilligers worden in de watten gelegd met allerlei activiteiten en mogen jaarlijks op kosten van Racing Club voor een weekend naar de Ardennen of de kust. Bovendien kiest men de strategie van het 'open beleid': iedereen mag alles weten, het warme gevoel wordt gekoesterd. Tijdens het weekend dragen ze allemaal groen-witte kleding, dat straalt herkenbaarheid uit. Ook de ouders kunnen hun ei kwijt. Tijdens ouderavonden volgt steevast de vraag: 'Vertel ons over de dingen die we beter kunnen doen.' Vervolgens evalueert men binnen het team de voorstellen. Zo geeft men de ouders het gevoel mee dat ze iets mogen meedelen.

Terug naar het thema: hoe voetballen in een krachtige leeromgeving? Daarvoor bezigt men, alweer, een goed gevonden motto. Frans Meeuwens: 'We willen winnen, maar we kunnen verliezen.' Dat is er eentje om te laten bezinken, maar Meeuwens gaat onverstoord verder: 'Voetbal moet een hobby blijven voor de kinderen. Maar hoe leren we iets? Fun & Formation, dat blijft ons uitgangspunt. Combineer de zorg voor de vooruitgang die ze boeken in wat ze graag doen in het spel. Die vooruitgang hangt af van de kwaliteit van de infrastructuur. Niet alleen van de terreinen, maar van alles eromheen. Het kunstgras is voor ons een troef. Met dank aan de stad, want die financierde de helft. Kunstgras is een meerwaarde voor de leermomenten, want een hobbelerende bal behoort tot het verleden. De uitvoering kan dus beter, correcter en preciezer en dat geeft een surplus.'

ROL VAN DE TRAINER

Dat is dus het eerste aspect van het voetballen in een krachtige leeromgeving. Ook het belangrijkste? Frans Meeuwens schudt kordaat het hoofd: 'De trainer staat bij ons met stip op de eerste plaats. Vanuit onze visie maakt hij de krachtige leeromgeving. Ik verwacht van een coach zelfdiscipline. Het begint met tijdig aanwezig te zijn, met het uitleggen van zijn veldje, zodat hij meteen aan de slag kan met de kinderen. Daarnaast hechten we veel belang aan onze tactisch-technische plannen. Een trainer die op dat gebied niet meestapt, trek ik toch even aan de mouw. Ik leg de lat nogal hoog en verwacht om de zes weken

twee keer een schriftelijk aanbod van een training. Samen met hem evalueer ik dan de doelstellingen door middel van standaarddocumenten: wat is goed en wat kan beter? Ik laat me ook in de praktijklessen door hen bijsturen. Genre: "Frans *jom*, dat zit misschien niet op zijn plaats, laten we dat een sessie opschuiven." Voor de meesten ligt dat gevoelig, want ze durven dat niet dadelijk benoemen. Ik geef ze de kans om hun opmerkingen anoniem in een brievenbus te dropen. Ik aanvaard kritiek, net als zij van mij moeten aanvaarden dat ik ze uit hun comfortzone durf halen. Ik stel ze dan de vraag: "Hoe zou je dit probleem oplossen?" Dan ontstaat er een discussie met de drie coördinatoren onder mijn leiding. Met groepjes van tien mensen zitten we samen en soms is dat nagels met koppen slaan. Ik confronteer hen op de vergadering, maar laat hen op het veld wel met rust. Want dan zou ik me boven de coaches stellen en dat wil ik niet. Ik mag dan wel aan het hoofd staan van onze jeugdopleiding, ik ben en blijf een van de trainers. Ik sta ook tussen hen en geef geregeld een schouderklopje, want daar heeft elke mens nood aan. Ik zet me er niet boven, maar als ik moet ingrijpen, zal ik dat niet nalaten. Ik probeer dat wel te vermijden, want trainers zijn ook mensen en mogen dus fouten maken. Ik maak ze namelijk zelf. Je moet ootmoedig durven toegeven dat je fout kunt zitten, ook dat is een aspect van de krachtige leeromgeving. Nogmaals: het spelletje bestond al, ik heb het voetbal niet uitgevonden.'

Racing Club Hades volgens de leer van Frans Meeuwens, dat is zelfreflectie én zelfrelativering. Op de lange weg terug denk ik na over de woorden waarmee hij me uitzwaaide. Terwijl we in de wagen nog meezongen met *Paradise by the dashboard light - What's it gonna be boy, yes or no? Let me sleep on it, baby let me sleep on it* - de onze generatie ontgroenende hit van Meat Loaf uit 1978, men is jeugdclubber en Pukkelpopper of men is het niet. Dit gezegd zijnde, wat waren de afsluitende woorden die het voetballen in een krachtige leeromgeving typeren? Frans Meeuwens: 'Fun & Formation gaan hand in hand bij ons maar ... we waken er met zorg over dat kinderen eerst gelukkig zijn. Maak ze dan beter, in die volgorde.' Het oorspronkelijke jeugdhuisidee is overeind gebleven bij Racing Club Hades.

'Inzake voetbal in een krachtige leeromgeving staat de trainer bij ons op de eerste plaats.'

FRANS MEEUWENS

‘Geef de cursisten
leerplezier, beste
docenten: begeester
hen! Die begeestering
kan ook van een
veeleer autoritaire
docent komen, we
streven niet naar
eenheidsworst.’

VOETBALFEDERATIE VLAANDEREN

De visie van Voetbalfederatie Vlaanderen

BARRY PAUWELS

is de verantwoordelijke voor de trainersopleidingen bij de VFV. Hij bewaakt de kwaliteit van onze opleidingen en bijscholingen en organiseert in samenwerking met VTS tientallen cursussen per jaar.

MENSEN PRIKKELEN OM TALENTEN TE ONTWIKKELEN

'De kracht van een omgeving die mensen uitdaagt om mee te denken en te participeren aan het debat. Daar geloof ik in, zeker veel meer dan in een systeem van kennisoverdracht van boven naar onder. Strakke hiërarchie ontnemt mensen kansen om zelf initiatief te nemen. Terwijl ik er net van overtuigd ben dat coaches en trainers spelers de juiste context moeten bezorgen. Daarmee bedoel ik: een omgeving met zin voor samenwerking en interactie. Ook een docent aan de trainersschool staat in een groep met dezelfde opdracht: prikkel de mensen om hun talenten te ontwikkelen. Nodig ze uit tot participatie en constructieve samenwerking. Laten we in de toekomst onze coaches op een vernieuwende wijze opleiden. Waarbij we een methode bedenken waarin we coaches deels zelf verantwoordelijk maken voor hun ontwikkeling. Ik laat ze in de lessen het inhoudelijke deel vorm geven en wil ze er ook actief bij betrekken. Ik benadruk het principe van de participatie. Een goede communicatie bestaat ook uit een goed georganiseerde en gedocumenteerde feedback: maak de evaluatie grondig en concreet. En overhandig de cursist de juiste tools, als ware het een

rugzakje met documentatie dat hem aantoont waarom bepaalde zaken goed of slecht liepen.'

STEL DE ONTWIKKELING VAN DE CURSIST CENTRAAL

'Ik verkies de docent die kan afdalen naar het niveau en het verwachtingspatroon van de cursist om hem op een begeisterende wijze mee te nemen in zijn reis als coach. Ik verkies dus die docent boven degene die vooral wil bewijzen hoe goed hij wel is. Uiteindelijk willen we dat elke cursist competenties aanleert tijdens onze opleiding.'

PROJECTEER FUN & FORMATION NAAR DE OPLEIDING VAN DE COACH

'Fun & Formation. De steeds weerkerende pijlers van ons opleidingsmodel. Laten we ze projecteren naar de opleiding van de coach. Geef de cursisten leerplezier, beste docenten: begeistere hen! Die begeestering kan ook van een veeleer autoritaire docent komen, ik streef niet naar eenheidsworst. Iedereen heeft recht op zijn eigenheid, authenticiteit is het belangrijkste element van een kwaliteitsvolle opleiding. We zullen onze docenten in de toekomst opvolgen en ze meer feedbackmomenten geven. Via die weg hopen we hen te stimuleren om ze in de toekomst nog meer rendement te geven. Zelf gedroeg ik me als coach en docent aanvankelijk ook als een strikte leermeester, maar ik veranderde mettertijd. Wie coacht en doceert, weet dat nieuwe ervaringen kunnen leiden tot aanpassing van het gedrag na reflectie. Ik trek me voortdurend in twijfel: waarom mislukte iets of waarom liep het perfect? Wat was de invloed van mijn opstelling hierin? Welke emotie bracht dat bij mij en wat deed het met de spelers? De optelsom van mijn ervaringen gaf me het inzicht dat ik me anders moest opstellen. Die houding verwacht ik ook van mijn coaches en docenten in het vertalen van ons verhaal van Fun & Formation naar onze cursisten.'

'In het verhaal van Fun & Formation verwacht ik van onze cursisten dat ze zich constant in twijfel trekken.'

BARRY PAUWELS

GEEF KINDEREN KANSEN OM IN EEN KRACHTIGE LEEROMGEVING TE VOETBALLLEN.

Kies voor interactieve leermomenten:
stimuleer de spelers om mee te denken
over het voetbalspelletje, op en
naast het veld.

Een krachtige leeromgeving creëer je in
eerste instantie door jezelf ter discussie te
stellen: wat was goed en wat kon beter?

Onze jeugdspelers moeten vooral plezier
aan het voetballen beleven, alleen dan
kunnen ze zich optimaal ontwikkelen: al
spelend leren ... of al lerend spelen.

HOOFDSTUK 7 VOETBALLEN MET DE STEUN VAN DE OUDERS

JORIS LAMBRECHTS

Onderzoeksmedewerker

Hoger Instituut voor

Gezinswetenschappen

HU Brussel

Docent Lerarenopleiding KHLim

Ouders hebben vaak andere verwachtingen dan hun sportende kinderen. De ambities van de ouders overstijgen al eens deze van hun kinderen, tot een punt waarop kinderen meer uit plicht aan sport doen dan voor het plezier. Clubs kunnen ouders ondersteunen in hun ouderrol door ze te helpen inzien wat hun motivatie is en hoe die de prestaties en het spelplezier van hun kind beïnvloedt. Communicatie met de ouders en hen betrekken bij de werking zijn bijkomende factoren die ervoor zorgen dat elk kind kan winnen, los van het wedstrijdresultaat.

Het verhaal van Koninklijke Voetbal Vereniging Eendracht Massemen

'We willen een groep vormen met de ouders. Die kennen elkaar, ze ontmoeten elkaar bij buurtfeesten en in de straat waar ze wonen.'

PATRICK DE GREEF

Massemen. Wie heeft er al gehoord van Massemen? Ik niet en ik leerde het dus ontdekken op mijn tocht door het Vlaamse voetballand. Patrick De Greef reed eerst met mij voorbij het stadion van derdeklasser Standaard Wetteren. Enkele kilometers verderop sloegen we een boswegeltje in om te eindigen bij het veldje van de KVVE, een derdeprovincialer met een ver verleden in het liefhebbersverbond: van 1933 tot 1966 en sindsdien een bescheiden provincialer in Oost-Vlaanderen, vandaag aanwezig in de op één na laagste reeks. We keken uit op het enigszins troosteloze trainingsveld: een zandbak zonder veel grassprietten. Maar dat kon de pret niet drukken: in Massemen staat het plezier voorop, een affiche nodigde uit op een feestavond van de Vlaamse Artiestenparade met als hoofdact Christoff en Willy Sommers.

Patrick De Greef is een gedreven mens. Hij is zeven jaar actief als jeugdverantwoordelijke en zetelt ook in het hoofdbestuur. Toen hij arriveerde, was Massemen pas terug gestart na vijftien jaar zonder jeugdwerking. Patrick De Greef: 'Toen ik in 2007 kwam, liepen hier amper 35 spelers rond, gespreid over alle leeftijdsgroepen. Ik bedacht een strategie met als eerste onderdeel: bezoek de scholen. Ik startte met de U6 (toen geboortjaar 2001) en bleef dat herhalen. Jaar na jaar stapte ik de scholen af: zowel die van Massemen als de vier grote basisscholen in Wetteren. Ik zette dus een structuur en moest het tegelijk hebben van mond-aan-mondreclame: "Hebben jullie een kindje van vijf jaar? Zit hij veel achter de computer? Interesseert het hem om een balletje te trappen? Laat ze buiten spelen, dan blijven ze niet zo loom. Met andere kinderen voetballen is toch veel gezanter." Zo deed ik dat. Deze groep warm maken voor Eendracht Massemen, hen bij elkaar houden en dan de volgende aanspreken. En steeds vanaf nul starten. Omdat zich

in Massemen veel jonge gezinnen vestigden, hoorde ik vaak: "Dat is tof, in Massemen voetballen ze, mijn zoon doet mee." Bij ons hanteren we het principe dat men zelfs geen deuk in een pakje boter moet kunnen trappen, iedereen is welkom om te voetballen. We willen een groep vormen met de ouders. Die kennen elkaar, ze ontmoeten elkaar bij buurtfeesten en in de straat waar ze wonen. Ik moest ze wel iets bieden, maar tegelijk hen ook overtuigen dat hun kind niet de nieuwe Maradona was. Integendeel, we zitten hier in Massemen. Spiegel u dus niet aan hogere ploegen, maar probeer wat we hier doen goed te doen. Dat was mijn eerste overtuiging: je moet niet kunnen sjotten, kom bij de bende, maak plezier en wij zullen u het spelletje aanleren. Ik hield de drempel bijzonder laag.'

NODIG OM TE SLAGEN

De eerste missie van Patrick De Greef mocht snel geslaagd worden genoemd. Massemen telt momenteel bijna 170 jeugdspelers en start in 2015 zelfs met een ploeg U17 van de allereerste lichting van 2007 - ze zijn ondertussen allen U15 geworden. Het is veelzeggend dat deze groep samen opklom. KVVE vraagt weinig lidgeld, schenkt elke week nog het traditionele drankbonnetje en bij de feestdagen van Sint-Maarten, Kerstmis en Pasen worden er geschenken uitgedeeld. Kon Patrick de ouders bij elkaar houden? En vooral, gaven zij steun aan zijn verhaal? Patrick De Greef beaamt dat ouders een zeer belangrijke groep zijn bij de jeugdwerking van een bescheiden voetbalclub: 'De ouders? Die heb je nodig om te slagen. Je moet weten dat de groep voortdurend zal veranderen want kinderen stoppen soms vroeger dan gedacht of als ze alle jeugdcategorieën hebben doorlopen, dan verdwijnen ze. Op dat ogenblik haken ook de meeste ouders af. Het is dus altijd een beetje opnieuw starten en trachten ouders voor je te winnen. Want echte vrijwilligers, die jaren blijven hangen zonder persoonlijke betrokkenheid, zijn bijzonder zeldzaam. Je hebt afgevaardigden nodig, mensen die de kantine openen en tornooien helpen organiseren. We hebben van de U6 tot U15 vier dagen lang een

'Niet alle kinderen blijven. Wanneer ze afhaken, verdwijnen ook de ouders. Het is dus altijd een beetje opnieuw starten.'

PATRICK DE GREEF

'Als ouder bent u de
twaalfde man, niet de
tweede coach.'

TEKSTBALLON BIJ CARTOON
IN KANTINE MASSEMEN

tornooi in mei, met deelname van 112 ploegen. Dat betekent dat we per tornooidag een beroep moeten kunnen doen op zo'n vijftig vrijwilligers. Dat telt op: van scheidsrechters tot mensen die de frituur draaiende houden. We gebruiken deze inkomsten om per speler een bal te financieren, de kledij aan te kopen en materiaal aan te schaffen, zoals doelen. Een goede trainingsbal kost al snel 15 euro per bal en vermenigvuldigd dat maar met zo'n 170 jongeren. De kosten van het jeugdvoetbal lopen enorm op tegenwoordig. De kwaliteit van onze grasmat en het gebrek aan open ruimte worden een rijpend probleem voor ons. Want we zouden moeten uitbreiden, maar dat is om financiële redenen niet haalbaar want onze club leeft, met 250 aangesloten leden en zeventien competitieve teams, waarvan vier voor volwassenen.'

GEEN PROMOTIEPRAATJES

Zeggen dat een jaar of zeven geleden de KVVE Massemen op sterven na dood was, is enigszins overdreven, maar erg floreren deed de club toch niet meer. Vandaag staat de derdeprovincialer stevig in de steigers, met de blik op de wereld. Op de eigen website heeft men een portaal opgedragen aan de Rode Duivels, met onder meer de tekst van het Belgisch volkslied. Daarnaast voert men promotie voor het actieplan *Holebi of hetero, maak er geen spel van*. Ook de Panathlonverklaring die de rechten van het kind vrijwaart, is een opvallende wimpel in de kantine.

Met een cartoon zet men ook de problematiek van ouderparticipatie op de kaart. Om te beginnen duidt men hoe het niet moet: de tekening toont schreeuwende ouders langs de lijn en een kind dat niet meer weet wat het met de bal moet aanvangen. Het tekstballonnetje laat geen twijfel bestaan: 'Als ouder bent u de twaalfde man, niet de tweede coach.' Patrick De Greef houdt wel van enige confrontatie als hij zijn standpunt wil duidelijk

maken. Tegelijkertijd gaat hij zeer behoedzaam met mensen om. Op onze vraag formuleert hij drie tips om de betrokkenheid van ouders te verhogen: 'Vertrek vanuit de overtuigingskracht. Die is zeer belangrijk, zodat mensen voelen dat je meent wat je zegt en dat het niet om een promotiepraatje gaat. Eens ouders de stap zetten naar je vereniging, geef ze dan het gevoel dat ze er echt bij horen. Dat wil zeggen dat je toch wat water bij de wijn moet doen. Veel jaknikken en toegeven zonder je eigen structuur te verloochenen en je eigen voetbalideeën door te voeren. Alles heeft zijn grenzen, er mag al eens naast de lijn worden gelopen, maar er moeten ook mensen zijn die alles kort weten te houden. Met name de sportieve cel (tien gediplomeerde trainers) zwaait de scepter. Ik heb de dagelijkse leiding en het algemene overzicht, maar delegeer tegelijk heel veel zaken via de werkgroepen feestcomité, kledijverantwoordelijke, tornooiwerkgroep en jeugdbestuur. Zo verzekert men de instroom van nieuwe mensen.'

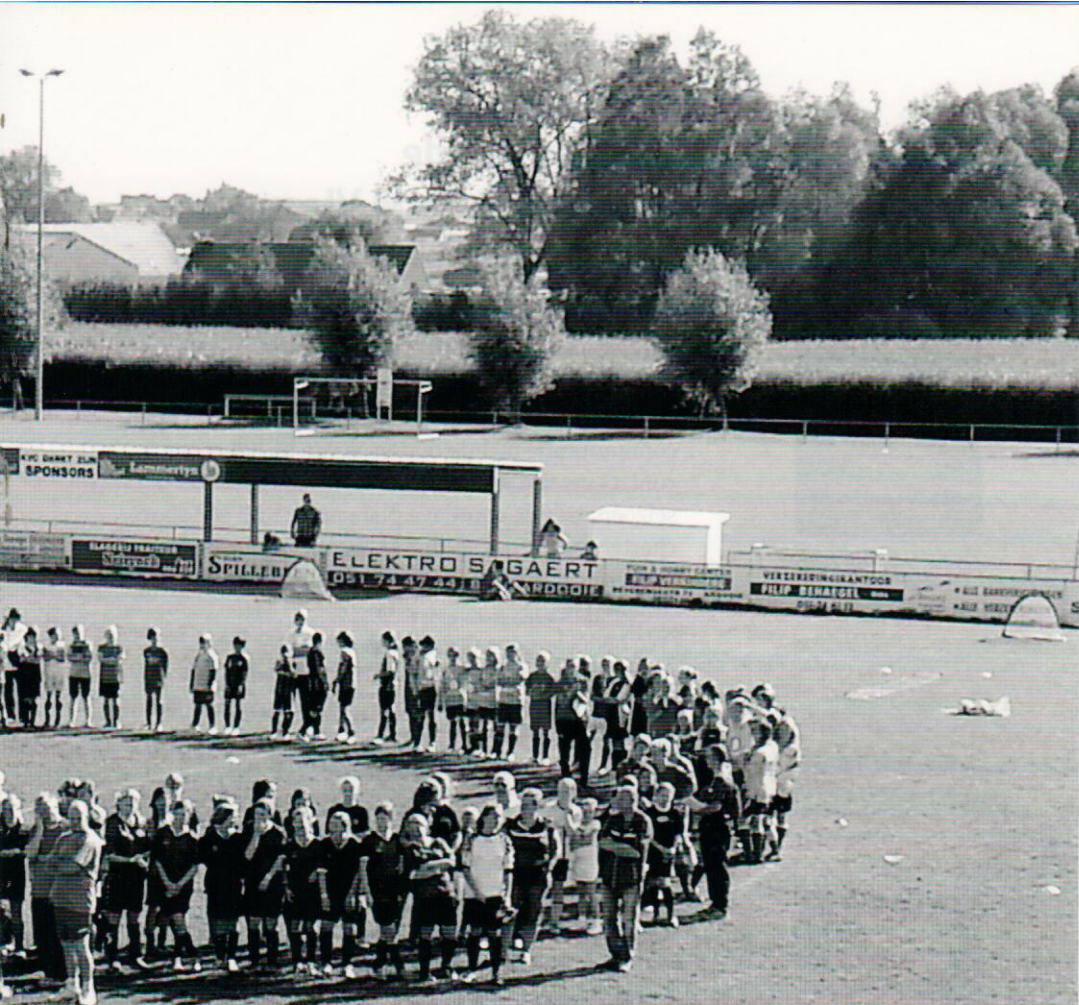
'En vergeet tot slot het gezellige samenzijn niet. Dat moet je echt organiseren via allerlei evenementen. Het moet plezierig blijven, het mag niet allemaal *van moeten* zijn. Want alles draait steeds rond je vrijwilligers. Bied ze iets, geef ze een drankje, zet ze in de bloemetjes. Dan voelt men zich gewaardeerd. Discussiëren op het scherp van de snee mag, maar we moeten wel vertrekken als vrienden. En de gouden regel voor een kleine club blijft: speel in je eerste elftal met jongens uit de eigen regio. Zo zullen de ouders ook komen kijken naar deze wedstrijden. En we zitten meteen bij ons oorspronkelijke uitgangspunt: investeer in de kinderen van je eigen dorp.'

Dat heeft Patrick De Greef met zijn team toch maar mooi voor elkaar gebracht. De voorbije zeven jaar gaf hij de Koninklijke Voetbal Vereniging Eendracht Massemen een levenslijn. Komt er uit die jeugdwerking ooit een nieuwe Gunther Schepens, die hier in de jaren tachtig zijn eerste voetbalstapjes zette?

'De gouden regel voor een kleine club blijft: speel in je eerste elftal met jongens uit de eigen regio. Zo zullen de ouders ook komen kijken naar deze wedstrijden.'

PATRICK DE GREEF

‘We ijveren ervoor dat ouders zich als het ware kind aan huis voelen in de voetbalvereniging. Dat is in het belang van iedereen: het kind, de club, de ouder zelf. Win-win-win!’

VOETBALFEDERATIE VLAANDEREN

De visie van de Voetbalfederatie Vlaanderen

EENHEID IN VISIE

'Het betrekken van ouders bij de opleiding van de kinderen begint bij de voetbalvereniging zelf. Daar dient eerst een visie te worden neergeschreven die zowel zeer verstaanbaar is als consequent. Een open communicatie met de ouders is van bij het eerste contact vereist: informeer ze bij de start van het seizoen over de sportieve plannen. Schrijf een soort charter neer van waarden en normen om van daaruit verder te werken. Dit geeft het voordeel van de duidelijkheid.'

'Wij bedoelen dus dat de club eerst haar DNA, haar structuur moet bepalen. Dat betekent: een duidelijke en verstaanbare beleidsmissie en -visie ontwikkelen en implementeren. Onherroepelijk zal zij hierbij vasthouden aan bepaalde normen en waarden. Een huisreglement, infosessies of een charter kunnen zorgen voor een optimalere en duidelijkere communicatie met de ouders.'

'Bij conflicten kan men dan, als de puur menselijke aanpak niet werkt, verwijzen naar de onderlinge afspraken die men eerder heeft gemaakt. Dat is ook aan te raden als het gedrag van de ouders rond het veld uit de hand loopt. Niet afwachten tot na de wedstrijd, maar meteen via de jeugdcoördinator ingrijpen. Beleefd maar kordaat, vanuit een menselijke aanpak en met overtuigingskracht. Later kun je indien nodig het huisreglement bovenhalen. Vaak hebben de ouders dit bij aanvang van het seizoen ondertekend en hiermee kun je ze daar dus attent op maken.'

'We geven de clubs de wenk om zo helder mogelijk hun inzichten over te brengen aan de ouders. Dat is ook een goede oefening op zich: zo leert men punctueel formuleren waar men eigenlijk voor staat (DNA). We weten uit ervaring dat het een aantal hinderlijke momenten tussen ouders en organisatie kan vermijden. Dat is de eerste stap naar een goede samenwerking.'

HILDE CLESSENS

is de provinciale
coördinator
Antwerpen
van de VFV.

Zij ondersteunt de
clubs in Antwerpen op
het sporttechnische en
-promotionele domein
en is ook leerkracht
L.O. in het bijzonder
onderwijs.

ARNO VAN DEN ABBEEL

is de provinciale
coördinator Brabant
van de VFV. Hij
ondersteunt de clubs
in Vlaams-Brabant
op het sporttechnische
en -promotionele
domein en is ook
lesgever voetbal in
verschillende scholen.

NEEM HET VOETBAL NIET TE ERNSTIG, OUDERS

'Ouders moeten één ding goed begrijpen. Laat ze de sport niet te ernstig nemen, maar vertrekken van het plezier van hun kind. We hanteren graag het volgende voorbeeld in onze gesprekken: "Wat is de eerste vraag die ouders aan hun kind stellen in de auto na de match?" Het antwoord laat zelden op zich wachten: "Heb je gewonnen?" En vervolgens: "Heb je een doelpunt gemaakt?" Met deze boodschap geven ouders aan het kind mee dat ze vermoedelijk slecht hebben gespeeld wanneer dit niet het geval was (dat is meestal de reflexreactie van ouders bij een negatief antwoord op voorgaande vraag). Het zou goed zijn mocht de eerste vraag van ouders minder (of niet) prestatiegericht zijn, maar veeleer genre: "Was het een leuke wedstrijd? Heb je je geamuseerd?" Vervolgens vragen we ouders om de hoge verwachtingen te temperen. "Mijn zoon, de volgende Hazard?" Zet dat uit je hoofd. Volg en ondersteun de clubfilosofie die de doelstelling heeft om iedereen beter te maken. Niet elk kind bezit de kwaliteiten om het hogerop waar te maken. Die kinderen willen we niet vergeten. Daarom suggereren we ouders om rustig af te wachten wat de toekomst brengen zal. We horen ouders al eens een keer zeuren dat hun "zoon te goed is voor deze ploeg". Dat kan best, maar dan proberen we ze toch te wijzen op het feit dat ze hun vertrouwen moeten stellen in de werking van de club. Anderzijds wijzen we de clubs op het belang van een regelmatige en onderbouwde evaluatie zodat ouders een aanspreekpunt hebben als hun kind écht de potentie heeft om uit te groeien tot een professionele speler.'

BETREK DE OUDERS BIJ HET CLUBGEBEUREN

'We herhalen het belang van de open communicatie vanuit de vereniging. Neem zoveel mogelijk obstakels in de relatie weg. En nodig ouders uit om zich te integreren in het verhaal van de club zodat er echt een band ontstaat. Vraag ze ook om in alle omstandigheden hun kind te steunen. Zo kan er ook op een wat afstandelijkere manier naar een aanbod

'Ouders vragen na een wedstrijd beter niet of hun zoon heeft gescoord, maar wel of hij zich heeft geamuseerd.'

ARNO VANDENABEELE
HILDE CLESSENS

worden gekeken om hoger te gaan voetballen. Als zowel ouders als kind zich goed voelen bij de eigen vereniging en als er onderlinge vriendschappen ontstaan, dan is het misschien beter om de ontwikkeling daar verder te zetten.

‘Een knelpunt is ook het potentiële conflict tussen de wensen van ouders en kinderen. We houden een pleidooi voor het gevoel van het kind boven de pronkzucht van de ouders. Wanneer ouders thuis zijn in de club, dan kan ook het gesprek over de veranderende rol gemakkelijker worden gevoerd. Bij het ouder worden van het kind is het goed dat ouders het een beetje durven loslaten. Tot en met de leeftijd van twaalf jaar nodigen we ouders uit tot sterke aanwezigheid, zowel op de training als bij de wedstrijd: toon je interesse en je inzet voor je kind. Het doel is ervoor te zorgen dat kinderen intrinsiek gemotiveerd raken en echt gaan houden van het voetbalspelletje. Eens ze de veertien gepasseerd zijn, past enige terughoudendheid. Dan is het de bedoeling dat jongeren meer initiatief of zelfverantwoordelijkheid nemen en zich wat zelfstandiger gedragen. Dan hoeven ouders niet langer te sleuren met de sportzak. Dat moet je dan ook durven vertellen. Hoe dan ook: we ijveren ervoor dat ouders zich als het ware kind aan huis voelen in de voetbalvereniging. Dat is in het belang van iedereen: het kind, de club, de ouder zelf. Win-win-win!’

GEEF KINDEREN KANSEN OM ZICH MET DE STEUN VAN DE OUDERS TE ONTWIKKELEN

Beschouw ouders als een onmisbare factor in de jeugdopleiding. Maak hen dus belangrijk, maar baken tegelijkertijd hun verantwoordelijkheden af.

Stel samen met de ouders richtlijnen en procedures op. Een gedragscode heeft veel meer effect als de ouders de kans krijgen om hun inbreng te geven.

Tracht - hoe moeilijk dat ook is - de ouders steeds een portie realiteitszin mee te geven: de kans is heel klein dat hun zoon/dochter de nieuwe Messi wordt...

HOOFDSTUK 8

VOETBALLLEN

IN EEN VEILIGE EN

GEZONDE OMGEVING

**KRIS VAN
CROMBRUGGE**
Dokter Rode Duivels

Sporten is even noodzakelijk voor je lichaam als gezonde voeding. Laat wel je hart regelmatig onderzoeken, een spierbalans- en gewrichtstest uitvoeren om zo veilig en conditioneel optimaal te voetballen. FIFA 11+ opwarmingsoefeningen zijn ook essentieel om blessures te vermijden. Meer sport, zo hou je lichaam en geest gezond en is succes verzekerd. Ga ervoor, voetbalvrienden!

Het verhaal van Koninklijke Merksem Antwerpen Noord Sportclub

'Dankzij onze voorzitter
werden wij meer
dan zomaar een
voetbalclub, het is
ondertussen een
sociaal netwerk waar
iedereen terecht kan.'

PAUL BAETENS

'De Stroboeren heten u welkom.' De slagzin schittert op het dak van het Jef Mermansstadion aan de Speelpleinstraat in Merksem. Jef Mermans, de grote Jef Mermans: de man die RSC Anderlecht in de jaren veertig en vijftig aan zijn eerste kampioenstitels had geholpen. Sommigen zeggen: zonder Jef Mermans geen Anderlecht. Volgens wijlen Jan Wauters, de radioreporter die met poëtische beschrijvingen het verslag van een voetbalwedstrijd tot kunst verhief, was Jef Mermans zelfs de allerbeste Rode Duivel uit onze geschiedenis. Ik citeer hem graag uit zijn boek *Top Honderd van het Belgisch voetbal*, waar hij Mermans op de eerste plaats had gezet: 'Jef Mermans, een ware grootheid. Altijd rechtop, een imponerende verschijning. Een man met présence, op en naast het veld. Hij straalde gezag uit met kordate en tegelijk uitnodigende armbewegingen. Hij zakte terug, verdeelde het spel, gaf passes en liet anderen scoren. En haalde zelf ook geweldig uit: bal aannemen, dribbel, knal. Jef de bombardier. Ferme vent, mooie glimlach, haar in stijl gekapt. Het publiek trok voor hem naar Anderlecht: 228 doelpunten en zeven kampioenstitels. De nummer één van het Belgisch voetbal.' En omdat Jef Mermans in Merksem leefde, werkte én er tussen 1957 en 1960 zijn loopbaan afsloot met onder meer een promotie van derde naar tweede afdeling, eert de plaatselijke voetbalclub hem. Dat heet monumentenzorg: aandacht schenken aan het erfgoed. Het Jef Mermansstadion is gelegen in een schilderachtige omgeving: een park met witte bloesems, grachten en een middeleeuws kasteeltje, het centrum van de plaatselijke heemkundige kring. Ik passeer er tijdens de eerste lentedag. De nieuwe geel-blauwe 'kuipstoeltjes' blinken in de zon. Ze contrasteren een beetje met de oude tribune uit de tijd van toen en houden het evenwicht tussen gisteren en morgen intact. De Koninklijke Merksem Antwerpen

Noord Sportclub, momenteel in vierde klasse, heeft de gastvrijheid van het oude Olse, in zijn beste dagen een vaste waarde in derde en tweede, niet overboord gegooid. In de kantine wordt met een gevarieerd foto-overzicht het heden met het verleden verbonden. Paul Baetens (1970) heet me hartelijk welkom. De 'jeugdcoördinator van de onderbouw', welja, wijst trots naar het kunstgrasveld van het eerste elftal: 'Goed voor de techniek en vermindert ook de blessures.' Hij is een kind van het huis en loopt al sinds zijn tiende op de club rond. Hij prijst zich gelukkig met de sociale status die de KMANSC - niet zo simpel te scanderen, geef toe - her en der geniet: 'Michel Pradolini, onze voorzitter, ontving in 2013 de ereprijs van de Grote Stroboer. Daarmee zet het district de meest verdienstelijke Merksemnaar in de bloemetjes. Dankzij hem werden wij meer dan zomaar een voetbalclub, het is ondertussen een sociaal netwerk waar iedereen terecht kan. Hier spelen meer dan zeventig nationaliteiten met elkaar. Onze voertaal is Nederlands, zodat iedereen elkaar kan begrijpen. Wederzijds respect bieden we aan via verschillende activiteiten met couscous naast frieten en pintjes naast muntthee. Onze duiveltjes bezoeken geregeld het woon-zorgcentrum Sint-Bartholomeus en gaan er dan kleuren met dementerende bejaarden. En onze zestienplussers halen oudere voetballiefhebbers op om ze onze thuismatchen te laten bijwonen. Dat gebeurt allemaal onder onze noemer gemeenschapsclub. We leven hier in een buurt waarvan de inwoners een verschillende achtergrond hebben, maar we trachten hen toch bij onze werking te betrekken. Langzaam maar zeker lukt ons dat, onder meer via de samenwerking met het buurthuis 't Dokske. Onze voorzitter kan niet verdragen dat kinderen op straat lopen en hun mogelijkheden niet benutten. Hij vindt dat iedereen recht heeft op opvoedkundige ontspanning. De rest van de club volgde hem, het zit in onze genen. Op de wijk Luchtbal wonen minderbedeelde mensen. Wij bieden hun kinderen voetbaltrainingen aan voor een heel democratische prijs. We geven coaching aan jongens en meisjes

'We kunnen niet verdragen dat kinderen op straat lopen en hun mogelijkheden niet benutten. Iedereen heeft recht op opvoedkundige ontspanning.'

PAUL BAETENS

'Een maand na Bobsam ontsnapten we aan een nieuw drama want toen zakte een van onze jeugdspelers in elkaar op het veld van 's-Gravenwezel. Hij haalde het via de hartmassage-technieken die we hadden geleerd.'

PAUL BAETENS

van verschillende nationaliteiten die amper kansen krijgen. We richten ons heel sterk op hen: stellen we vast dat onze Duiveltjes niet geprogrammeerd staan, dan organiseren we een partijtje voor hen op ons kunstveld. De stad Antwerpen investeerde in de infrastructuur van het sportcomplex van Luchtbal en wij kregen de concessie. We doopten het stadion naar Bobsam Elejiko. Hij woonde daar op die blokken, hij was zoals de andere jongens.'

BOBSAM

Paul Baetens zwijgt even. Bobsam Elejiko, de naam is gevallen. Wie was Bobsam Elejiko? Een Nigeriaanse voetballer met een professioneel verleden bij onder meer Westerlo en Antwerp. Hij voetbalde sinds de zomer van 2011 bij Merksem. Op 13 november 2011 sloeg het noodlot toe: hij overleed tijdens de wedstrijd tegen Kaart aan een hartaderbreuk. De verslagenheid was vanzelfsprekend enorm. De gemeenschap van de Koninklijke Merksem Antwerpen Noord Sportclub was in tranen. De herinnering is een vorm van hoop, daarom droeg men het gerenoveerde Luchtbalstadion aan hem op. Als eerbetoon en om het proces van rouwen en de diepste droefheid in een mensenleven een plaats te geven.

Paul Baetens neemt de draad van het gesprek weer op: 'We bleven niet bij de pakken zitten. Sinds de tragedie met Bobsam namen de ambulancier en de verpleegster die hem tevergeefs hadden getracht te reanimeren het heft in handen. Ze doorbraken het taboe rond het thema van het hartfalen bij sportmensen. Ze organiseerden onmiddellijk cursussen. Een maand later ontsnapten we aan een nieuw drama want toen zakte een van onze jeugdspelers in elkaar op het veld van 's-Gravenwezel. Hij haalde het via de hartmassagetechnieken die we hadden geleerd. Op dit

moment mag hij al eens opnieuw spelen, zij het niet langer dan vijf minuten. We laten hem de duiveltjes fluiten, zo blijft hij betrokken bij ons.'

'Intussen wordt elke nieuwe speler uitgenodigd bij de huisarts. Stelt die een probleem vast, dan sturen we hem door naar een hartspecialist. We leerden onze leden de defibrillator te behandelen. De ambulancier en de verpleegster legden de machine uit aan de hand van poppen, je kon een speld horen vallen in de zaal. Zo geconcentreerd volgde iedereen de les. Gebeurt er morgen opnieuw iets, we zijn er klaar voor. We organiseren onze werking intussen zo dat er tijdens matches altijd iemand aanwezig is met grondige kennis van de machine. Ik denk wel dat iemand met durf moet opstaan om de verantwoordelijkheid te nemen. We hebben de juiste stap gezet, dat gevoel leeft hier. Mag ik een suggestie doen? Laat de VFV strenger optreden. Het is toch niet verkeerd om een onderzoek op te leggen aan elk kind? Mij lijkt het een goede zaak dat je huisarts weet wat je aan het doen bent. We leven uiteindelijk in 2014. Er moet iets kunnen worden bedacht dat kinderen zekerheid biedt op het vlak van gezondheid tijdens hun sportbeoefening.'

Deze neem ik mee bij het verlaten van het terrein. Ik mijmer over Mermans, die aan de ziekte van Alzheimer leed, en ik leg de link naar de zorg voor dementerende ouderen door de jongsten van deze club. En het heengaan van Bobsam Elejiko bezorgt me koude rillingen. De wijze waarop de Koninklijke Merksem Antwerpen Noord Sportclub hem zijn blijvende plaats heeft geschonken, heeft alle betrokkenen weer een toekomstperspectief geboden. De Stroboeren heten u welkom, de slogan op het dak van het Jef Mermansstadion verdient de schittering in de lentezon.

'Mag ik een suggestie doen? Laat de VFV strenger optreden. Het is toch niet verkeerd om een onderzoek op te leggen aan elk kind?'

PAUL BAETENS

‘We streven vooral naar een algemene kennis van het veiligheidsaspect, want dat is toch een onderbelicht fenomeen in het beleid van een voetbalvereniging.’

VOETBALFEDERATIE VLAANDEREN

De visie van Voetbalfederatie Vlaanderen

BEN DOUMEN

is administratief-
technisch medewerker
bij de VFV.

Hij staat in voor
de opvolging
van het project
'veilig voetballen'.

NIELS LEROY

is administratief-
technisch medewerker
bij de VFV.

Hij staat in voor
de opvolging
van het project
'veilig voetballen'.

EERSTE HULP BIJ ONGEVALLEN

'Binnen de federatie geniet veilig sporten tegenwoordig prioriteit, want we werden voor onze neus geconfronteerd met een aantal aangrijpende gezondheidsproblemen waarvan sommige zelfs met dramatische afloop. Daarom beginnen we bij het begin: de eerste hulp bij ongevallen. In de volksmond: de klassieke cursus EHBO. We bieden ruim dertig momenten per jaar aan waar in principe iedereen zich kan inschrijven die met voetbal bezig is. Je hoeft zelfs niet verbonden te zijn met een club. Het doet ons deugd dat we op die dertig plaatsen zonder uitzondering de maximale bezetting halen. We stimuleren dit op onze manier: per drie inschrijvingen van dezelfde club ontvangt men van ons een EHBO-kit. Zo vangen we twee vliegen in één klap: de medewerkers leren hoe ze de eerste hulp bij ongevallen in de praktijk moeten omzetten en ze hebben meteen alles bij de hand om die hulp daadwerkelijk uit te voeren.'

DEFIBRILLATOR? DEFIBRILLATOR!

'De voorbije tijd werden we binnen en buiten het voetbal tijdens wedstrijden geconfronteerd met het fenomeen van de plotse hartstilstand, al dan niet met overlijden tot gevolg. Dat bracht de zaken in een stroomversnelling, onder meer onder druk van de media. De noodzaak van een defibrillator per club werd vanuit medische hoek geopperd. We hebben dit aspect ter harte genomen en we zijn erin geslaagd om elke club een dergelijk toestel tegen een scherpe prijs aan te bieden. Dat vraagt twee inspanningen. Ten eerste een financiële en ten tweede een praktische: we verwachten van de clubs dat ze een aantal

clubmedewerkers opleiden om het toestel te bedienen. Want als er een toestel ter beschikking staat waar niemand veel benul heeft van de werking, dan heeft het ook geen zin. Daarom organiseerden we een pakket van start-uplessen zodat de verantwoordelijken weten hoe ze accuraat moeten reageren bij een noodsituatie.'

VEILIG SPORTEN ALS ONDERDEEL VAN DE OPLEIDING INITIATOR

'Met EHBO en de defibrillator geven we antwoord op twee gezondheidsproblemen. We lossen met het eerste de kwaaltjes van alledag in een oogwenk op en met de tweede opereren we bij een urgente toestand. Maar we streven vooral naar een algemene kennis van het veiligheidsaspect, want dat is toch een onderbelicht fenomeen in het beleid van een voetbalvereniging. Daarom is het onderdeel veilig sporten een onderdeel van de opleiding initiator voetbal. Hierin worden uiteenlopende dingen belicht. Dat gaat van de verankering van doeltjes - waarmee verschillende ongelukken worden voorkomen - tot het voorkomen van mentale ontsporingen. Wat doe je als een speler over zijn toeren draait op het veld? Laat hem meteen wat afkoelen en vervang hem en praat vervolgens even op hem in. We geven ook tips voor een goede opwarming, want dat behoort ook tot de afbakening van het terrein: op die wijze worden verrekkingen vermeden, hier gaat het om blessurepreventie. Veilig sporten, niet? Gezonde voeding is evengoed een item. Wat mag je eten voor de wedstrijd? Doe je er sowieso goed aan om te eten? Het is een veel voorkomende vraag: liefst geen frieten, wel iets licht verteerbaars. Ieder individu heeft zijn eigen manier om zich voor te bereiden en voeding speelt daar een belangrijke rol in maar het is toch zeer nuttig om zich te verdiepen in ons algemene aanbod. Vergeet bijvoorbeeld het recuperatiedrankje achteraf niet. Vandaar onze initiatiecursus veilig sporten, én het succes van deze formule.'

'We geven tips voor een goede opwarming, want dat behoort ook tot de afbakening van het terrein: op die wijze worden verrekkingen vermeden, hier gaat het om blessurepreventie.'

NIELS LEROY
BEN DOUMEN

A background photograph of a soccer field. In the foreground, a child in a white jersey and dark pants is walking away from the camera. In the background, a soccer goal is visible on the left, and a building with a solar panel array on its roof is visible in the distance under a cloudy sky.

GEEF KINDEREN KANSEN OM IN EEN GEZONDE EN VEILIGE OMGEVING TE VOETBALLLEN

Overtuig zoveel mogelijk clubmedewerkers en ouders van het belang van een veilige voetbalomgeving. Onze opleidingen 'veilig voetballen' zijn alvast een stap in de goede richting!

Nog geen defibrillator? Schaf er nu eentje aan: mensenlevens redden is onbetaalbaar.

Promoot gezonde voeding in je club: moedig kinderen aan om na elke training en wedstrijd een stuk fruit te eten.

HOOFDSTUK 9

VOETBALLLEN, WINNEN EN VERLIEZEN

KRISTINE
DE MARTELAER
Voorzitter ICES

Vandaag is voetbal geen voortzetting van aloude stammen-twisten, maar dient het vooral een 'feest' te zijn voor iedereen en in de eerste plaats voor de jonge spelers. Een degelijke jeugdwerking en goede begeleiding bieden voldoende kansen om te scoren op 'Gezond en Ethisch Sporten (GES)', wat in Vlaanderen zelfs in een decreet werd opgenomen.

Dit boek is dan ook een mooie invulling om hiervoor op een aangename wijze Fun, Formation en Freedom in de sportpraktijk om te zetten en te bewaken.

Op ICES (Internationaal Centrum Ethiek in de Sport) staat dit boek alvast vooraan in onze boekenkast!

Het verhaal van Sporting West Harelbeke

We komen aan bij Sporting West Harelbeke. Het stadion van de Ratten is eigenlijk een anachronisme in deze reeks, het is immers nog steeds eersteklassewaardig. Van 1996 tot 2001 speelden de paars-witten, dankzij de sponsorgelden van textiel- en tapijtenfabrikant Pierre Lano, niet onaardig voetbal op het hoogste plan. Na de degradatie werden de verwachtingen niet meer in- en de schulden evenmin afgelost. Racing Harelbeke koos het slechte pad van vele verenigingen en eindigde in een faillissement. Jeugdcoördinator Stijn Naessens toont niet zonder enige trots de nog altijd mooi onderhouden hoofdtribune met de purperen stoeltjes. Het stamnummer van Ingelmunster werd overgenomen in 2001. Na twee woelige jaren onder de onmogelijke benamingen KRC Zuid-West Vlaanderen en Sporting West Ingelmunster Harelbeke keerde men in 2003 terug naar de eigen identiteit. Sporting West Harelbeke was een feit. Men degradeerde naar eerste provinciale en stond met vrijwel lege handen. De nieuwe club kon niet rekenen op voldoende geschoolde coaches en telde weinig jeugdspelers.

Toen gooide men alles over een andere boeg. Stijn Naessens: 'Ons vertrekpunt: veertig procent van de A-kern bestaat uit spelers van de eigen jeugdopleiding. We hebben maximaal 22 voetballers in onze selectie, dat rekensommetje geeft dus veertien contractspelers en acht jeugdspelers. Na een jaar of zeven komen ze voor het eerst piepen, het begint. Opleiden doe je immers niet van vandaag op morgen. Bij Sporting West geldt de regel om niet meer te scouten vanaf de U15. We pluimen ook geen ploegen uit de omgeving. We krijgen de klassieke instroom tot aan de U8. Van dan af wordt elk talent weggekaapt door Cercle, Club, KV Kortrijk, Zulte Waregem of Lille. Wij kiezen voor een open benadering en zeggen: "Proficiat, grijp je kans, maar weet dat de weg terug voor je open blijft." Van de U15 gaan we dus niet meer de boer op. Dan zijn we tevreden met wat we hebben. Daar maken we een erezaak van. Ik maak er een

'Bij Sporting West geldt de regel om niet meer te scouten vanaf de U15. We pluimen ook geen ploegen uit de omgeving.'

STIJN NAESENS

principe van om vijf tot zes goede voetballers in mijn team te hebben, dat volstaat. Want we kunnen toch geen volledige elftallen doorsturen naar een hoger niveau, daarom investeren we in het individu.'

VERTICALE TRAINERS

Investeren in het individu? Het is een standpunt dat zelden vertolkt wordt bij een Belgisch project van jeugdopleiding. Dat brengt ons bij enige reflectie. Stijn Naessens diept zijn stelling uit: 'We proberen onze talenten op de leeftijd van veertien jaar in beeld te brengen. Dan hebben we vier verticale trainers om iedereen op te volgen. Dat doen we zeer grondig met onze beste spelers. We gaan zelfs naar de scholen om hun problemen te bespreken en hen pedagogisch bij te staan. Vanuit onze visie van veertien contractspelers is nummer vijftien in principe onze eerste jeugdvoetballer. Dan moet hij echt wel van topkwaliteit zijn en mag van hem hetzelfde worden geëist als van de contractspeler die elders wordt gehaald. Dus kunnen we niet anders dan kiezen voor de individuele begeleiding.'

Dat lijkt op het eerste gezicht de logica zelve, maar hoe valt dat te rijmen met het gegeven dat men bij Sporting West op dezelfde wijze naar 'winnen' en 'verliezen' kijkt? Stijn Naessens neemt het mij compleet onbekende begrip 'verticale trainers' in de mond: 'Verticale trainers, nooit van gehoord? Ze kijken door hun speler heen, als het ware. Het cliché van het directe resultaat gaat bij ons niet op. Winnen is vanzelf belangrijk bij kinderen, zelfs bij het simpelste spelletje kaart willen ze dat. We moeten dat dus niet stimuleren. Het woord winnen is zelfs een taboe bij ons tot op de leeftijd van zestien jaar. In plaats van winnaars proberen we locomotieven te kweken. Dat zijn jongens die meer in hun mars hebben, want ze moeten het waarmaken in ons eerste elftal. Ik verwijs weer naar onze 14/8-regel. Aan die locomotieven kunnen we andere wagonnetjes hangen.'

Volgens Stijn Naessens beschouwt men dat als winst bij Sporting West Harelbeke. Om die locomotief te instrueren wordt hij bestudeerd: 'Onze technische staf en de bestuursleden volgen de beloften en Jong Harelbeke van dichtbij op. Als een van de veertien

'We gaan zelfs naar de scholen om de problemen van onze beste spelers te bespreken en hen pedagogisch bij te staan.'

STIJN NAESENS

'Een nieuweling in de A-kern krijgt een pilootspeler. Die houdt hem in het oog zonder dat hij dit weet. Zit hij eventjes down, dan vangt de ervaren voetballer de jongere op door met hem te babbelen over het vak.'

STIJN NAESSENS

uitvalt, dan dient een jeugdspeler meteen klaar te staan. Dat werkt ook in de andere richting, want als een jeugdspeler moet invallen, hoort hij dat snel te weten. Van het ogenblik af dat iemand voldoende sterk in de schoenen staat, sturen we hem naar de A-kern. Daar krijgt hij een pilootspeler. Die houdt hem in het oog zonder dat hij dit weet. Zit hij eventjes down, dan vangt de ervaren voetballer de jongere op door met hem te babbelen over het vak. Die communicatie is enorm belangrijk, weten we intussen uit ervaring. Onze kinesist maakt ook deel uit van het plan. Hij huist niet in de club, maar ontvangt de spelers in zijn praktijk. We hebben een cirkel van mensen die rondom de club hangen en bezig zijn met de begeleiding.'

VRIJE KEUZE

Het investeren in het individu gaat dus gepaard met een collectieve ondersteuning vanuit Sporting West. Bovendien voorziet men in specifieke thuisprogramma's voor de spelers van de U17. Stijn Naessens: 'De meeste jongens van de U17 krijgen vrijwel allemaal gespecialiseerde trainingen. Wat doe je met iemand met een hele goede linkervoet maar met een zwakke rechter? Of je laat hem aanmodderen met zijn linker en tracht de rechter te verbeteren, waardoor je op je achttiende twee middelmatige voeten hebt. Of je zegt: we maken die goede linkervoet nog beter. Om dit te kunnen waarmaken, haalden we de Roemeen Frunza terug. Hij was de spelmaker van Racing Harelbeke in eerste klasse en gezegend met een heerlijke vrije trap. We vroegen hem om de specialiteit van de stilstaande fase bij ons te komen overbrengen van de U15 tot de U17. Hij geeft les aan tien tot twaalf gasten per sessie gedurende een uur per week en tracht bij hen deze specialiteit te ontwikkelen. Hij doet dat met eenvoudige middelen en leert elke speler de knepen van het vak. We werken dus meer met onze beste voetballers, want anders slagen we er niet in om acht jeugdspelers in de kern te brengen. Om te vermijden dat we enkel met de besten bezig zijn, vragen we Frunza om ook een uurtje met de anderen rond het begrip basistechniek te werken. Een speler moet bij ons lachend binnenwandelen en evengoed

lachend buitenstappen. Preventief handelen helpt veel. Het woord winnen of ingrijpen om te winnen gebruiken we hier niet. Iedereen mag evenveel aan bod komen. De basis van onze tactiek: we bieden iets aan maar laten opportuniteiten toe, lees: de vrije keuze van de speler.' Om jonge spelers voortdurend bij te schaven, is men afhankelijk van mensen met engagement en met kennis. Stijn Naessens: 'We zoeken naar de combinatie van praktijkmensen met gediplomeerden. Frank Kesteloot speelde jaren in ons eerste elftal, Johan Devolder honderden wedstrijden bij KV Kortrijk. Ze zijn niet meer zinnens om nog voor een diploma te gaan, maar ik breng hen wel mee in het verhaal.'

'Zonder mensen met engagement is het niet haalbaar om jeugdspelers in de A-kern te brengen. Ze beleven zelf veel voldoening aan het feit dat ze dingen kunnen overbrengen op deze jongens. Het gaat soms om dagelijkse situaties zoals een bloedonderzoek of puberteitskuren die niet onder controle te krijgen zijn. We stappen verschillende keren op een leraar af om een jongen op het goede pad te krijgen. Of we nemen hen mee naar een match van een topploeg zoals Lille OSC om de spits of de middenvelder te bestuderen.'

Zorgt deze aanpak uiteindelijk voor enig rendement? Of blijft het toch hangen bij het aspect 'fun'? Stijn Naessens is formeel: 'Onze aanpak is helemaal niet schadelijk voor de resultaten. Onze beloften, U17 en U19, strijden mee om de titel. Met andere woorden: het eindpunt van onze piramide doet het goed. Onze middenbouw krijgt geregeld klappen, maar we kijken door die situatie heen. We hebben immers afgesproken om tevreden te zijn met de spelers die we hebben. Het geeft grotere voldoening om tijd te besteden aan het eigen product en dat tot de A-kern te begeleiden dan elders iemand weg te plukken. Sleutel aan de beste zes per leeftijdscategorie en zij trekken de kwaliteit van de ploeg omhoog. De rest komt vanzelf.'

Ik ben benieuwd of Sporting West Harelbeke ooit een eigen topgeneratie kan genereren om wie weet ooit nog eens naar derde klasse te stijgen. Waar de club, gezien het verleden, de status en de tribune, toch wel thuishoort.

'Het geeft grotere voldoening om tijd te besteden aan het eigen product en die tot de A-kern te begeleiden dat elders iemand weg te plukken.'

STIJN NAESENS

‘Wie de jeugdspeler écht goed opleidt en hem leert voetballen zoals het hoort in plaats van voor het kortetermijsucces te kiezen, zal vaststellen dat er een beter product wordt afgeleverd.’

VOETBALFEDERATIE VLAANDEREN

De visie van Voetbalfederatie Vlaanderen

**JONAS
HEUTS**

is de grassroots manager van de VFV. Hij coördineert de basis van onze voetbalpiramide en ontwikkelt onze sporttechnische clubondersteuning.

LEG DE FOCUS NIET OP WINST OF VERLIES

‘Winnen of verliezen! Winnen of verliezen? *That's the question.* Maar hoe luidt het antwoord? Kort en goed: wij focussen tot op de leeftijd van zestien niet op winst of verlies. Enkel het plezier én de kwaliteit van het spel tellen dan. We vragen de coaches om te blijven voetballen in het afgesproken systeem. In plaats van bij een achterstand de laatste tien minuten de ploeg om te gooien: dus liever geen lange ballen of wilde trappen om dat ene doelpunt op te halen. Blijf geloven in je eigenheid als je vanuit 4-3-3 voetbalt. Betekent dit dat winnaarsdrang in onze ogen verkeerd is? Neen, maar we geloven dat die vanaf een bepaalde leeftijd wel vanzelf opduikt. Kinderen die van hun zesde jaar komen voetballen, hebben niet per se de ingesteldheid om de top te halen. Je kunt ze ook opleiden voor derde klasse of het recreatieve voetbal. We verkiezen om steeds opleidingsgericht te coachen, te vertrekken vanuit de oorspronkelijke inspiratie om uiteindelijk stappen vooruit te zetten in het leerproces. De grens met het zoeken naar resultaat valt niet vanuit een zwart-witte tegenstelling te trekken, het gaat om nuanceverschillen. Voetbal vanuit de combinatie spelplezier/inzet, probeer te winnen en ga op een gezonde wijze om met de nederlaag. De volgende week is er weer een wedstrijd. Als jeugdcoach heb je de taak om de speler zo goed mogelijk te begeleiden, ook in pedagogische zin. Dat is de paradox met het topvoetbal, waar lepe trucs vaak worden aangemoedigd.’

DE PARADOX VAN RESULTAAT VERSUS PLEZIER

‘De oefening blijft moeilijk: resultaat versus plezier, het is een paradoxaal gegeven. Er komt een fase in het leven van elke voetballer dat men hiermee wordt geconfronteerd. Hoe behandel je dat? Tot je zestiende heb je tijd genoeg om te leren wat winnen inhoudt. Van dan af komt het resultaat dwingender om de hoek kijken. Toch denken we aan het idee van pedagogisch verantwoord winnen: we verwerpen het gebruik van onsportieve gedragingen om tot elke prijs te winnen. Het wordt ook tijd dat we ons de vraag gaan stellen: zou het voetbal niet mooier kunnen als we dat gedoe achterwege laten? We stimuleren het tegendeel, we willen onze kinderen

geen gedrag aanleren dat niet deugt. Ik geef het voorbeeld van de aangeschoten bal die in hoekschop gaat terwijl de scheidsrechter het niet heeft gemerkt: moet het kind dat hem het laatst heeft geraakt dan zijn hand opsteken om dat toe te geven? Voor ons wel, deze waarde geven we ze mee. Niet enkel voor het spel, maar ook voor hun leven: "Ik heb iets gezien dat de scheidsrechter is ontgaan maar ik ben niet zo achterbaks dat ik zal liegen." Ik leg de nadruk op het feit dat we tot de leeftijd van zestien een moreel verantwoorde opleiding geven. Dan volgt de overgang naar de volwassenheid en dan moeten ze zelf klaar staan met hun oordeel. Topsportmentaliteit? Het zou mooi zijn mochten zelfs de eliteclubs toegeven dat de bal voor de andere ploeg is. Als het daar kan, dan kan het overall!

DE PSYCHOLOGIE VAN HET KIND: EMPATHIE!

'Onze basisopstelling vertrekt vanuit empathie, we zoeken uit hoe het kind zich voelt, verdiepen ons in zijn psychologisch profiel en voegen daar onze visie aan toe. Dat bijna therapeutische inzicht in de ontwikkeling van het kind is in eerste instantie belangrijker dan hoe je de bal gaat aannemen. We geven ruim aandacht aan het menszijn van de jonge voetballer. Dat sluit naadloos aan bij het thema winnen of verliezen omdat het kinderen leert omgaan met het nemen van de eerlijke beslissing. Betekent dit dat men elke beslissing klakkeloos moet aanvaarden? Neen, ook een vijftienjarige heeft het recht op zijn eigen mening tegen de scheidsrechter. Als wij hem ter zake fatsoenlijke richtlijnen meegeven, dan zal zijn reactie door de beugel kunnen. Zullen we deze kwestie ooit in ons voordeel beslechten? Vermoedelijk niet. Als de pers slechts aandacht schenkt aan de winnaarsmentaliteit en het publiek de scheidsrechter blijft uitkafferen, dan weet je dat we hier aan het kortste eind zullen trekken. Toch blijven we bewustmaken voor een andere aanpak: het resultaat mag niet zalmakend zijn. En, terzijde geef ik nog deze bedenking mee: wie de jeugdspeler écht goed opleidt en hem leert voetballen zoals het hoort in plaats van voor het kortetermijnsucces te kiezen, zal vaststellen dat er een beter *product* wordt afgeleverd. Die voetballer zal gemakkelijker goede resultaten behalen dan de lange-bal-en-weg-is-wegspeler. En dat is op zijn beurt dan weer een tegenstelling: empathische en verfijndere coaching schenkt meer mogelijkheden op het winnen van wedstrijden. Op het einde van de rit keert deze paradox zich dus in ons voordeel.'

'Topsport-
mentaliteit?
Het zou mooi
zijn mochten
zelfs de
eliteclubs
toegeven dat
de bal voor de
andere ploeg
is. Als het daar
kan, dan kan
het overall!'

JONAS HEUTS

GEEF KINDEREN KANSEN OM TE WINNEN EN TE VERLIEZEN

Er is absoluut niets verkeerd met willen winnen, wel als het ten koste van de individuele ontwikkeling en/of menselijke aanpak gaat. Als trainer/ouder geef je het goede voorbeeld!

Bij jeugdopleiding betekent winnen: voor elke speler afzonderlijk winst boeken.

Durf ook tijdens wedstrijden aan spelers zaken vragen die ze nog niet beheersen. Daag hen zelfs uit om fouten te maken, want dan leren ze. Ook als dat punten in het klassement kan kosten.

DE 15 SLEUTELS VAN HET

THIBAUT
DE GENDT

Hoe kunnen we er voor zorgen dat we onze visie op jeugdvoetbal in het algemeen en op jeugdopleiding in het bijzonder niet enkel top-down opleggen, maar inhoudelijk ook mee gaan laten bepalen door de mensen aan de basis die dagdagelijks met beide voeten in de jeugdvoetbalrealiteit staan?

Dat was de hamvraag die we ons in 2012 stelden toen we met enkele mensen die enerzijds op strategisch vlak en anderzijds op sporttechnisch vlak verantwoordelijk zijn voor het jeugdvoetbalbeleid rond de tafel gingen zitten. Het antwoord op deze vraag, een echte 'customer consultancy', was een primeur binnen het Belgisch voetbal: over het hele land en op alle kwaliteitsniveaus werden op een zo representatief mogelijke manier jeugdtrainers, jeugdcoördinatoren, scheidsrechters van jeugdwedstrijden, clubverantwoordelijken ... gevraagd om hun mening en visie over heel wat topics en hot items met betrekking tot jeugdvoetbal en jeugdopleiding met ons te delen.

Het resultaat van de symbiose tussen de beleidsvisie enerzijds en de bevraging van de basis anderzijds vind je terug in de zogeheten '15 sleutels': vijftien middelen om een gezamenlijk doel te bereiken, namelijk Fun & Formation voor en van jeugdvoetballers.

We kijken er enorm naar uit om die sleutels toegepast te zien binnen de clubs en de jeugdopleidingen en zijn ervan overtuigd dat ze de kinderen heel wat spelplezier én een kwalitatief hoogstaande opleiding zullen bijbrengen.

Thibault De Gendt
Director Competitions KBVB

HERVORMDE JEUGDVOETBAL

GEEN MINIMUMLEEFTIJD VOOR AANSLUITING

De VVV wil kinderen jonger dan vijf jaar de kans geven tot aansluiting bij een club. Motorische vaardigheden vormen immers de basis voor een sportieve levensstijl en worden bij voorkeur op heel jonge leeftijd al ontwikkeld. Door het overaanbod van tv- en computerspelletjes dreigt overigens bewegingsarmoede. Het aantal uren lichamelijke opvoeding op school is onvoldoende om de bewegingsarmoede te bestrijden.

De voetbalclub kan hierop inspelen door in een aangepast programma voor kinderen van het tweede (U5) en derde kleuterklas (U6) te voorzien. Daarbij wordt de nadruk gelegd op een brede motorische vorming naar het voorbeeld van het Multimove-project.

Het is absoluut niet de bedoeling om vanaf drie of vier jaar enkel en alleen maar te voetballen. Dat leidt tot eenzijdig opgeleide spelers en bovendien zijn kinderen op die jonge leeftijd nog niet klaar om 'echt' te voetballen. Spelenderwijs kennismaken met de voetbalsport, met aandacht voor een brede motorische vorming, vormt de kerngedachte van sleutel 1.

U6 SPELEN ENKEL 2 TEGEN 2

Voor een U6'je is een 5v5-wedstrijdsvorm te complex. Samenspelen is te ingewikkeld en sluit niet aan bij de egocentrische leefwereld van een kind. Na de brede motorische vorming in de eerste en tweede kleuterklas leert de kleuter spelenderwijs hoe de bal aanvoelt. Een 2v2-wedstrijdsituatie is veel eenvoudiger waardoor het spelertje volop kan genieten van het voetbalspel: veel balcontact, dribbelen en scoren vormen de basis van het spelplezier.

U7 GEWESTELIJK, U8/U9 GEWESTELIJK EN PROVINCIAAL, VANAF U10 GEWESTELIJK, PROVINCIAAL EN INTERPROVINCIAAL

Na een eerste jaar 5 tegen 5 bij de U7 kunnen de meer vaardige spelertjes vanaf U8 en U9 samenspelen en zich meten met leeftijdsgenoten van hetzelfde niveau. Volgend seizoen bestaan er vanaf U8 twee niveaus, gewestelijk en provinciaal. Op die manier krijgt elk kind evenveel spelplezier en leermomenten. Vanaf U10 wordt 8 tegen 8 gespeeld en merk je nog meer niveauverschillen tussen spelertjes onderling. Daarom wordt op die leeftijd ook interprovinciaal gespeeld. Niet alle clubs hebben echter interprovinciale ambities en om het leegplunderen van bepaalde ploegjes te vermijden, kiest VFV voor een geleidelijke overgang. Daarom wordt bij U10 en U11 voor slechts één ploeg een interprovinciale competitie georganiseerd.

8V8 BIJ U12/U13

Vanaf U10 tot en met U13 spelen de jongens en de meisjes 8v8. De breedte van het terrein bedraagt 35 meter bij U10/U11 en 45 meter bij U12/U13. Daardoor kan het kind meer bijleren en beleeft het meer spelplezier: meer doelpogingen, meer goals, meer passes en vooral meer *decision making*. 8v8 voor de U12 en U13 maakt het ook praktischer voor de clubs want zo kunnen zij twee wedstrijden tegelijkertijd op één veld organiseren. Bovendien zijn er minder spelers nodig om een ploegje in competitie te brengen.

VERPLICHTE VERVANGING NA TIME-OUT (11V11)

Je leert pas voetballen door daadwerkelijk ook te spelen. VFV voert bij 11v11 wedstrijden (vanaf U14) verplichte vervangingen in tijdens time-outs halverwege de eerste en de tweede helft. De regel geldt tot en met U17. Op die manier krijgt iedereen speelgelegenheid en de kans om zich te ontwikkelen. 50 procent speelgelegenheid is een must. Uiteraard gaan we ervan uit dat alle spelers bij 5v5 en 8v8 steeds minstens vijftig procent speelgelegenheid krijgen. Doordat de wedstrijden tot en met U13 in principe niet door officiële scheidsrechters worden gefloten, vertrouwen we op de jeugdtrainers om dit principe in het belang van het kind strikt op te volgen.

4 X 15' (5V5 EN 8V8) EN 4 X 20' (11V11)

De traditionele eerste en tweede helft maken plaats voor vier wedstrijddelen. Bij 5 tegen 5 en 8 tegen 8 wordt viermaal vijftien minuten gespeeld, bij 11 tegen 11 viermaal twintig minuten.

Coaches kunnen tijdens de time-out op een rustige manier bijsturen en hoeven tijdens de wedstrijd zelf niet meer te schreeuwen naar de kinderen.

De korte stop laat bovendien de spelers toe om gemakkelijker te recupereren.

De time-outs bevorderen dus enerzijds de kwaliteit van de coaching en anderzijds de garantie op voldoende speelminuten.

MAXIMUM AANTAL SPELERS OP DE WEDSTRIJD FEUILLE: 5V5 (8), 8V8 (12) EN 11V11 (16)

Coaches moeten voldoende spelers kunnen gebruiken tijdens wedstrijden, maar anderzijds moeten spelers individueel ook voldoende speeltijd krijgen.

In de wedstrijdvorm 5 tegen 5 wordt daarom gewerkt met maximum acht spelers per ploeg, bij 8 tegen 8 maximaal twaalf spelers en bij 11 tegen 11 mogen niet meer dan zestien spelers op het wedstrijdblad staan. Het is een maatregel die de clubs moet aanzetten om geen al te grote spelerskernen samen te stellen.

REEKSEN VAN 8 PLOEGEN

Welk kind zit graag lang in de auto? Dankzij de hervorming van de jeugdcompetities worden de verre verplaatsingen beperkt.

Idealiter is de duur van een wedstrijd altijd groter dan de verplaatsingstijd. Dat kan natuurlijk niet altijd. Kinderen willen echter zoveel mogelijk voetballen, bij voorkeur zonder daarvoor lang in de auto te moeten zitten.

De uitdaging voor de VVfV bestaat uit het organiseren van wedstrijden tussen ploegen van een vergelijkbaar niveau waarbij verre verplaatsingen vermeden worden. Met de geografische situering van de clubs als belangrijkste criterium worden daarom reeksen van acht ploegen samengesteld.

KLASSEMENT VANAF 11V11 (VANAF U14/U15)

Bij jeugdvoetbal staat de ontwikkeling van de jeugdspeler centraal, niet het klassement van de ploeg. Te vaak wordt puur om een gunstige plaats in de rangschikking gespeeld, ten koste van de individuele ontwikkeling van de speler. Daarom wordt pas vanaf de 11-tegen-11-wedstrijdvorm een klassement gehanteerd. Vanaf U14/U15 komt het klassement er dus bij.

REEKSINDELING: NIVEAUCODE OP GEWESTELIJK NIVEAU

We willen meer gelijkwaardige reeksen en voeren daarom een nieuwe reeksindeling uit op basis van een niveaucode, niet op basis van het klassement.

De niveaucode wordt enkel gehanteerd op gewestelijk niveau en per ingeschreven ploeg. Op die manier zijn geen 'bijzondere reeksen' meer nodig.

We krijgen dus reeksen per niveau:

1 = minder dan gemiddeld niveau

2 = gemiddeld niveau

3 = beter dan gemiddeld niveau.

Dankzij de nieuwe reeksindeling wordt vermeden dat een ploeg van niveau 1 tegen een ploeg van niveau 3 uitkomt. Bij de herindeling van de reeksen worden ook geografische criteria gehanteerd. Daardoor blijven de verplaatsingen beperkt.

Een gewestelijk spelende club die over een getalenteerd ploegje beschikt, kan dankzij de niveaucode op een hoger niveau voetballen, zonder dat de club daarvoor moet evolueren naar provinciaal voetbal. Het kan ook dat een minder getalenteerde ploeg een tekort aan succesbeleving ervaart. Door aan die ploeg een lagere niveaucode toe te kennen, komt ze terecht in een reeks met een gunstiger niveau. Een realistische doelstelling is om in eerste instantie vooral te vermijden dat niveau 1 tegen niveau 3 uitkomt.

11V11 PROVINCIAAL EN GEWESTELIJK: TWEЕ GEBOORTEJAREN SAMEN

Vanaf 2014-2015 worden bij de gewestelijke en provinciale jeugdcategoryen twee geboortejaren samengenomen. We krijgen dus gewestelijke en provinciale reeksen U15, U17 en U21. De U21-reeks beschouwen we als een beloftereeks waar spelers U18, U19, U20 en U21 zich verder kunnen voorbereiden op de doorstroming naar een eerste ploeg. Kleinere clubs kunnen op die manier spelers langer bij zich houden en spelers krijgen de kans om bij hun geliefde club hun jeugdopleiding verder te zetten. Op interprovinciaal niveau blijft per geboortjaar de categorie behouden. Hier krijgen we dus wel nog U14 en U16.

5V5 VANAF U10 + 5V5 OF 8V8 VANAF U14 (FACULTATIEF)

Gewestelijk spelende clubs hebben soms een tekort aan spelers bij de overgang van 5v5 naar 8v8 en van 8v8 en 11v11. De VVV biedt aan deze clubs de kans om vrijblijvend langer 5v5 en 8v8 te voetballen, zodat de spelers niet van club moeten veranderen. Dergelijke facultatieve competities hebben een recreatief karakter: er wordt gespeeld zonder klassement en puur uit liefde voor het spel en uit liefde voor de club. Daardoor kunnen clubs hun jeugdspelers langer aan zich binden en wordt de drop-out tegengegaan.

AFZONDERLIJKE MEISJESCOMPETITIE

5V5 EN 8V8 VANAF U10

Heel wat meisjes voetballen graag enkel tegen andere meisjes. Via een laagdrempelige facultatieve competitie, 5 tegen 5 of 8 tegen 8, bieden we meisjes de mogelijkheid om samen te spelen.

Clubs kunnen op die manier een groot aantal meisjes een interessanter traject aanbieden.

Mogelijk leidt het op termijn zelfs tot een volwaardige dames A-ploeg, naast het mannelijk fanionteam.

MEISJES U18 MET JONGENS T.E.M. U17

Heel wat meisjes voetballen dan weer graag met en tegen jongens. Ook daar houdt de hervorming van het jeugdvoetbal rekening mee: tot en met U18 kunnen meisjes met jongens samenspelen. De bestaande regel, inclusief dispensatie, blijft behouden.

VOETBALLEN IN SPORTHAL OF OP KUNSTGRAS TIJDENS DE WINTERMAANDEN

In de winterperiode zijn voetbalvelden vaak onbespeelbaar. Futsal en kunstgras bieden de oplossing.

We stimuleren de clubs om tijdens de winter in de sporthal of op kunstgras te voetballen, zodat onze jeugdspelers tijdens de wintermaanden in beweging blijven en zich kunnen blijven ontwikkelen.

Als het slecht weer is, kun je indoor nog altijd heerlijk voetballen. Futsalwedstrijdjes, Futsaltrainingen en Futsaltoernooien bieden de oplossing.

Zolang het niet té koud is of sneeuwt, kun je ook terecht op kunstgrasvelden.

NAWOORD INNOVATIE EN IEDEREEN

BENNY MAZUR

'Innovatie' en 'Iedereen'. Het zijn binnen het kader van Fun, Formation & Freedom sleutelwoorden. Ik roep even een herinnering op aan Jefke, een kind van Poolse migranten die in 1928 neerstreken in de Eisdense tuinwijk op zoek naar het zwarte goud. Fier als een gieter stond hij in het stichtingselftal van het plaatselijke Patro(naat). Eén onbehandelbare blessure én tien ziekenhuizen later ontpopte hij zich tot een gevierd jeugdtrainer. Hij deed het op zijn manier, bracht iets nieuws wat men nog niet zo vaak gezien had: de taal van de tokkelende techniek. De bal, niets dan de bal. Of wat daar op leek. Geen wilde trap, maar dribbelen, bijhouden én samenspelen. Innovatief. Maar ook voor 'iedereen', dat sprak voor zich: in zijn eentje hield hij honderden kinderen bezig. De aantrekkingskracht van het spel was groot, men zocht naar creatieve middelen om het speelveld af te bakenen. Men voetbalde blootsvoets, op kapotte schoenen, of met stalen neus. Vader bezat een natuurlijke autoriteit, maar hij gaf kinderen toen al ruimte, spelplezier, spelerei en 'freedom'. Hij ontsnapte zo aan de ondergrond. De koolmijn respecteerde zijn voetballers. Dat brengt me naadloos bij het werk van de Voetbalfederatie Vlaanderen. Een jonge dribbelaar in het Belgische voetballandschap. We bestaan precies vijf jaar, sinds de subsidiëring vanaf juli 2009. Door de Vlaamse overheid dienden we 'sporttechnische medewerkers' aan te werven. Nieuw. Een schot in de roos. Kwalitatieve jeugdwerking, meer en betere trainersopleiding, clubondersteuning. Tegelijk was het veel meer dan dat. Men werkte aan een verhaal. Stap na stap. Niet vanuit het luchtledige maar met de voeten diep geworteld in de klei. In het Limburgse steenkoolgruis, in de zompige West-Vlaamse vlakke en in alle grondlagen ertussen. De voetbalbodem in ons land is overal vruchtbaar. Het komt er enkel op aan om hem te ontginnen. Dat wil ons team, door te filosoferen over het spel en dat vervolgens te toetsen aan de praktijk. We begrepen één ding: er wordt al meer dan een eeuw jeugdvoetbal gespeeld. Dat erfgoed hebben we ten volle benut en we probeerden het te moderniseren naar de noden van deze tijd. We dribbelden onze eigen 'Ronde van Vlaanderen' en trokken naar

zaaltjes waar we ons verhaal vertelden. We botsten er al eens op hoongelach of afkeurend gemompel, dat spreekt voor zich. Want geen enkele 'change' wordt meteen op applaus getrakteerd. Op het einde van de Ronde waren we uiterst tevreden. Liefst 83,90 procent van de deelnemers ging mee met onze 'Vijftien Sleutels', symbolen van verandering. Door het contact met de basis én de eindgebruiker slomden we om de 'salons' van de macht. Democratie. Open communicatie. Kwetsbaar. To the point. We nodigden uit om in een vernieuwende dynamiek te stappen. Ook nu nog. We willen onze jeugdvoetbalvertelling immers vervolmaken, met een happy end. De hervorming is de prikkel om andere paden te bewandelen en alert te blijven. Triggeren, inspireren, stimuleren. Strategische doelen formuleren en ze planmatig verwezenlijken, zoals de KBVB-visie 'groeien & winnen' het stelt, evenals het VFV-beleidsplan. 'Kansen creëren om te scoren' geeft zuurstof aan onze clubs. We weten dat het moeilijk is om iedereen te overtuigen, maar vragen beleefd om te volgen. Wie wedstrijdjes van 2/2 bekijkt, ziet stralende kinderen. Ze lachen, want ze proeven allemaal van het spel én het succes. Het 'innovatieve' verstevigen we onder meer door de lancering van het dribbelvoetbal. Meer voetbal in de korte ruimte, 5/5 en 8/8. Steun aan meisjesvoetbal en jeugdfutsal. Het 'iedereen'-principe bouwen we uit via aanbodverbreding, recreatieve reeksen en de introductie van 8/8 bij de veteranen. We geven een boost aan het G-voetbal. Het zijn onze doelen voor de komende tijd. Wat zouden we na de dribbel graag willen scoren. Ik ben zeker dat trainer Jefke instemmend knikt en het enthousiast toepast op zijn wolk. We geloven in de toekomst van dit verhaal, als we er samen de schouders onder zetten, als we de verandering accepteren. Met de duiveltjes van vandaag en jullie steun op weg naar een nieuwe WK-overwinning in het eigen Brussel, anno 2034.

Benny Mazur
Secretaris-generaal Voetbalfederatie Vlaanderen

WK-overwinning in het eigen thuisland 1934.
Universities van vandaag en morgen staan op weg naar een nieuwe
schouder onder zwaar, als we de verandering accepteren. Met de
We geloven in de toekomst van dit verhaal, als we er samen de
antwoord geven op zijn vraag.
Ik denk zeker dat trainer Jozef Wasthmann kijkt en het
zouden we nu de dubbel graag willen sturen.
aan het G-voetbal. Het zijn onze doelen voor de komende tijd. Wat
en de introductie van 8/8 bij de versterken. We geven een positief
principe bouwen we uit via een breedte- en breedte-voetbal.
8/8. Staan aan meesterschap en jeugdvoetbal. Het is een
van het G-voetbal. Maar we weten in de toekomst 8/8 en
Het innovatieve versterken we onder meer door de lancering
buiten, want ze geven een beeld van het spel en het succes.
Wie weet wel van 8/8 begint, niet sturende kinderen. De
leiden ze overtuigen, maar vragen hebben om te volgen.
kruist aan onze club. We weten dat het mogelijk is om
evenals het WVB-voetbal. Kan een overwinning om te scoren, geeft
verwonderlijk, zoals de KVB-voetbal. En winnen, het spel.
stijgen. Strategische doelen formuleren en ze planmatig
te bewijzen en niet te blijven. Triggert, inspireert,
met een happy end. De hervorming is de manier om andere dingen
nog. We willen onze jeugdvoetbalversterking innemen versterken,
dichten uit om in een vernieuwende dynamiek te stappen. Ook nu
Democratie. Open communicatie. Kwestie. To the point. We no-
en de einddoelen stonden we om de toekomst van de markt.
Staat, symbolen van verandering. Door het contact met de basis
83,90 procent van de deelnemers ging mee met onze "Vijftien
Op het einde van de Ronde waren we uiterst tevreden. Uiteindelijk
geen enkele "change" wordt meteen opgepakt. Het is
hoopgevoel of afbreuk. Het is een gevoel dat spreekt voor zich. Want
zaaijes waar we ons verhaal vertellen. We moeten er al eens op

PARTNERS

www.voetbalmateriaal.com

Healthcare Solutions Europe

We care about your health!

www.aed-dea.be - www.cardiocare.be

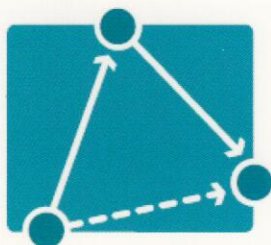

arena

YOUR COACH IN SPORTS INSURANCE

Partner of
Nationale Suisse

www.arena-nv.be

Foot PASS

QUALITY IN SPORTS

www.doublepass.com www.footpass.be

Voetbal draait, zoals alle sporten, om winnen. Maar het begrip 'winnen' is wel heel relatief: het verandert door de jaren heen van betekenis. Dankzij het boek *Kansen creëren om te scoren* krijg je een verfrissende kijk op het jeugdvoetbal in Vlaanderen. De federatie, de club, de ouders, de jeugdtrainer maar ook de speler zelf zijn verantwoordelijk voor het creëren van deze kansen. Hierna volgt het scoren (het leukste in voetbal!), wat in dit boek meer betekent dan een doelpunt maken: het gaat over zichzelf ontwikkelen en over opgroeien als kind/jongere in een voetbalomgeving. We vertrekken vanuit de dagelijkse praktijk: hoe pakt een club een bepaald thema concreet aan? Hierna volgt een licht verteerbaar theoretisch kader dat wordt geschetst door de experts van de Voetbalfederatie Vlaanderen. Met onze opleidingsvisie als basis leggen we de link naar de nakende hervorming van ons jeugdvoetbal. We slaan een brug tussen het spelletje op zich en het recht op kind zijn. Jeugdvoetbal is meer dan tegen een balletje trappen: jeugdvoetbal is een totaalbeleving. Raf Willems maakte van dit alles een beklijvend verhaal.

Raf Willems (°1960) is onafhankelijk auteur van (historische) voetbalboeken en ontwerper van het idee 'voetbal, ambiance & solidariteit'. Hij was van 1980 tot 2005 doelverdediger in het liefhebbersvoetbal.

Vlaamse
overheid

Healthcare Solutions Europe
we care about your health!

FOOTBALL + FOUNDATION

